

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon aluetalouuskatsaus Kevät 2026

**Tietoa
Taitoa
Tekoja**

SISÄLLYSLUETTELO

1	Aluetalous Pohjois-Savossa.....	5
1.1	Liikevaihto	5
1.2	Vienti	18
1.3	Palkkasumma	24
2	Työvoimavarat ja työllisyys	37
3	Pohjois-Savon kehityskuva.....	41
3.1	Maakuntien vertailu 1–9/2025	41
3.2	Toimialojen kehitys v. 2019–2025 ja v. 2025.....	43
	Liite 1 Toimialojen kuvaus.....	49
	Liite 2 Tuoteseloste	50

Aluetaloukatsauksessa käytetty seutukuntajako

Kuopion seutu	Kuopio, Siilinjärvi
Ylä-Savon seutu	Iisalmi, Kiuruvesi, Vieremä, Sonkajärvi, Lapinlahti
Varkauden seutu	Varkaus, Leppävirta, Joroinen
Sisä-Savon seutu	Suonenjoki, Rautalampi, Tervo, Vesanto, Pielavesi, Keitele
Koillis-Savon seutu	Kaavi, Tuusniemi, Rautavaara

Juankoski sisältyy Kuopion seutukunnan lukuihin vuodesta 2017 alkaen. Joroinen sisältyy Varkauden seutukunnan ja Pohjois-Savon maakunnan lukuihin vuodesta 2017 alkaen.

Seutukuntajako poikkeaa yllä olevasta Työvoimavarat ja työllisyys -osiossa, jossa Pielavesi ja Keitele luetaan kuuluviksi Ylä-Savon seutukuntaan.

Aluetaloukatsauksen tilastoaineiston hankintakustannuksiin osallistuvat Pohjois-Savon liitto, Kuopion alueen kauppakamari, Kuopion kaupunki, Ylä-Savon kunnat (seuturaha), SavoGrow ja Navitas Oy.

Kannen kuvat: Wille Markkanen, Jari Sihvonen ja Pakkasmarja

TIIVISTELMÄ

Pohjois-Savon aluetalous kääntyi varovaiseen kasvuun vuonna 2025

Pohjois-Savon yritysten liikevaihto oli vuonna 2025 yhteensä 15,1 mrd. euroa. Kahden heikon vuoden jälkeen maakunnan liikevaihto kääntyi jälleen kasvuun, kasvua kertyi 0,9 %. Vuonna 2024 liikevaihto supistui -2,0 % ja vuonna 2023 -3,6 %. Koko maassa liikevaihto kasvoi vuonna 2025 hieman nopeammin, 1,6 %. Kasvun käynnistyminen kertoo talouden vähittäisestä elpymisestä, vaikka kehitys oli edelleen toimialoittain epätasaista.

Vuosina 2019–2025 Pohjois-Savon liikevaihto kasvoi keskimäärin 2,3 % vuodessa, mikä jäi hieman koko maan 2,4 prosentin keskiarvosta. Maakunnan osuus koko maan liikevaihdosta säilyi kuitenkin vakaana 2,7 prosentissa.

Teollisuus palasi kasvuun – metsäteollisuus, tietotekniikka ja muu teollisuus vahvassa vedossa

Pohjois-Savon teollisuuden liikevaihto kasvoi vuonna 2025 yhteensä 2,9 %, kun kahtena edellisenä vuonna kehitys oli selvästi negatiivista. Kasvun taustalla olivat erityisesti metsäteollisuus, sähkö- ja elektroniikkateollisuus sekä muu teollisuus. Mekaanisen puunjalostuksen liikevaihto kasvoi 9,7 % ja sellu- ja kartonkiteollisuuden 8,3 %. Myös sähkö- ja elektroniikkateollisuus kasvoi lähes 10 %. Muussa teollisuudessa liikevaihto nousi 8,1 %.

Metalliteollisuuden tilanne parani vuodesta 2024, mutta liikevaihto jäi edelleen laskuun (-2,3 %). Erityisesti metallituotteiden, koneiden ja laitteiden valmistuksessa liikevaihto supistui edelleen. Energiateknologian liikevaihto laski jo toista vuotta peräkkäin, tällä kertaa -11,4 %, mikä heikensi etenkin Varkauden seudun kehitystä.

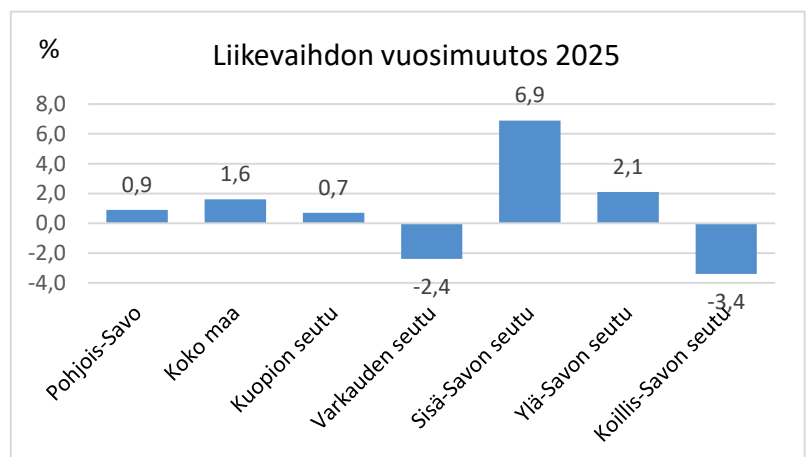
Palvelualoista tietojenkäsittelypalvelut jatkoivat erittäin vahvaa kasvuaan. Alan liikevaihto kasvoi jo neljättä vuotta peräkkäin kaksinumeroisin luvuin ja vuonna 2025 kasvua kertyi 13,1 %. Yrityspalvelujen liikevaihto pysyi lähes ennallaan. Rakentaminen puolestaan kääntyi pitkän laskujakson jälkeen hienoiseen 0,6 prosentin kasvuun. Kaupan liikevaihto pysyi vuoden 2024 laskun jälkeen ennallaan. Matkailun liikevaihto supistui hieman (-1,2 %) ensimmäistä kertaa koronapandemian jälkeisen kasvukauden jälkeen.

Terveysteknologian pitkän aikavälin kasvu jatkui, mutta vuoden 2025 liikevaihdon kasvu jäi 1,7 prosenttiin erittäin vahvan vuoden 2024 jälkeen. Ala säilyttää asemansa yhtenä maakunnan merkittävimmistä tulevaisuuden kasvualoista.

Liikevaihto kasvoi useimmissa seutukunnissa

Seutukunnista vahvin liikevaihdon kasvu nähtiin Sisä-Savossa (6,9 %), jossa metsäteollisuuden ja elintarviketeollisuuden hyvä kehitys vahvisti alueen taloutta. Myös Ylä-Savo (2,1 %) ja Kuopion seutu (0,7 %) olivat kasvussa. Varkauden seudulla liikevaihto sen sijaan supistui -2,4 % energiateknologian ja metalliteollisuuden vaikeuksien vuoksi. Koillis-Savossa liikevaihto laski -3,4 %.

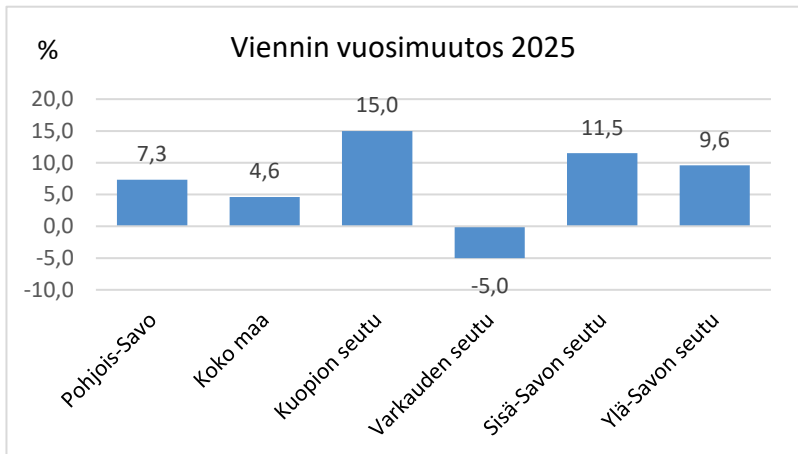
Kuopion seudun kasvua tukivat erityisesti teollisuus, tietojenkäsittelypalvelut ja terveysteknologia. Ylä-Savossa metalliteollisuus palasi kasvuun ja rakentaminen vahvistui. Varkauden seudulla vientivetoisen teollisuuden haasteet jatkuivat, vaikka metsäteollisuudessa nähtiin myönteistä kehitystä.

Vienti palautui kasvuun

Pohjois-Savon vienti kasvoi vuonna 2025 yhteensä 7,3 prosenttia ja nousi 2,7 miljardiin euroon. Kasvu oli koko maata nopeampaa, sillä koko maan viennin kasvu jäi 4,6 prosenttiin. Vuosien 2023–2024 vientilaskun jälkeen kehitys oli selvästi aiempaa myönteisempää.

Viennin kasvu perustui useille toimialoille. Elintarviketeollisuuden vienti kasvoi 11,5 %, sahatavaran vienti 7,5 %, sellu- ja paperiteollisuuden vienti 5,7 % sekä metalliteollisuuden vienti 1,4 %. Erityisen vahvaa kehitys oli muussa teollisuudessa (25,2 %) ja terveysteknologiassa (17,1 %). Ainoastaan energiateknologian vienti jatkoi laskuaan (-7,5 %).

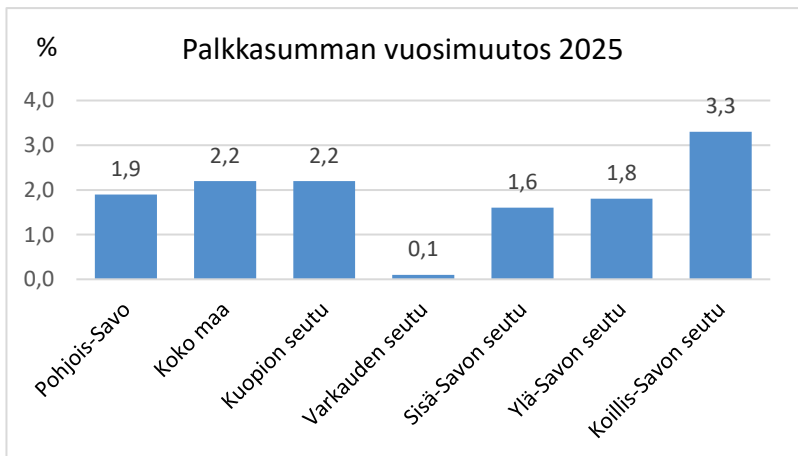

Seutukunnista vienti kasvoi kaikilla muilla alueilla paitsi Varkauden seudulla. Kuopion seudun vienti kasvoi peräti 15,0 % ja sen osuus maakunnan viennistä nousi 43 prosenttiin. Sisä-Savossa vienti kasvoi 11,5 % ja Ylä-Savossa 9,6 %. Varkauden seudulla vienti supistui edelleen (-5,0 %).

Palkkasumma kasvoi edelleen maltillisesti

Pohjois-Savon palkkasumma kasvoi vuonna 2025 yhteensä 1,9 %, mikä oli samaa tasoa kuin vuonna 2024 mutta hieman koko maan 2,2 prosentin kasvua hitaampaa. Palkkasumman kehitys viittaa siihen, että työmarkkinatilanne pysyi vakaana, vaikka talouskasvu oli edelleen vaimeaa.

Kasvua tukivat erityisesti tietojenkäsittelypalvelut, terveysteknologia sekä osa teollisuuden aloista. Teollisuuden elpyminen ei kuitenkaan vielä näkynyt voimakkaana palkkasumman kasvuna, mikä kertoo yritysten varovaisuudesta työvoiman lisäämisessä. Seutukunnista palkkasumma kasvoi kaikilla alueilla, mutta kasvu jäi yleisesti melko maltilliseksi.

Taloudessa käänne parempaan, mutta työmarkkinoilla edelleen haasteita

Vuosi 2025 merkitsi siis Pohjois-Savon taloudessa käännettä parempaan kahden heikon vuoden jälkeen. Liikevaihto, teollisuus ja vienti palasivat kasvuun, ja kehitys oli monilla aloilla koko maata vahvempaa. Erityisesti metsäteollisuus, tietojenkäsittelypalvelut ja terveysteknologia osoittivat kasvukykyä vaikean suhdannejakson jälkeen. Samalla energiateknologian ja osin metalliteollisuuden haasteet jatkuivat, mikä näkyi etenkin Varkauden seudulla.

Talouden asteittaisesta elpymisestä huolimatta työmarkkinoiden tilanne säilyi vaikeana. Työllisten määrä väheni vuoden 2025 aikana 1,1 prosenttia ja työllisyysaste laski 70,1 prosenttiin. Työttömien määrä kasvoi vuoden lopussa 17 prosenttia edellisvuodesta, ja työttömien työnhakijoiden määrän ennakoidaan pysyvän korkealla tasolla myös lähivuosina. Työttömyyden kasvu on laajentunut rakentamisesta teollisuuteen, palvelualoille ja osin julkiselle sektorille, mikä kertoo talouden heikon kehityksen laaja-alaisista vaikutuksista työmarkkinoihin.

Eriyisen huolestuttavaa on pitkäaikaistyöttömyyden voimakas kasvu. Huhtikuussa 2026 pitkäaikaistyöttömiä oli lähes neljännes enemmän kuin vuotta aiemmin, ja heidän osuutensa kaikista työttömistä nousi jo 43 prosenttiin. Myös nuorisotyöttömyys jatkoi kasvuaan, vaikka kasvuvauhti hidastui edellisvuodesta. Samanaikaisesti uusien avoimien työpaikkojen määrä jäi selvästi aiempia vuosia matalammaksi, mikä heijastaa työvoiman kysynnän heikkoutta.

Työvoiman saatavuusongelmat ovat kuitenkin monilla aloilla helpottaneet työvoiman tarjonnan kasvun myötä. Osaajapula ei ole enää yhtä merkittävä kasvun este kuin muutama vuosi sitten, vaikka tietyillä aloilla ja erityisosaamista vaativissa tehtävissä kohtaanto-ongelmat jatkuvat. Tämä korostaa osaamisen kehittämisen, työvoiman liikkuvuuden ja työmarkkinoiden kohtaannon parantamisen merkitystä talouskasvun vahvistamisessa.

Maakunnan lähivuosien kehitysnäkymät riippuvat pitkälti siitä, kuinka nopeasti talouden elpyminen alkaa näkyä työmarkkinoilla. Viennin kasvu, digitalisaation hyödyntäminen ja suunnitteilla olevien investointien onnistunut toteuttaminen luovat perustaa kasvulle, mutta työllisyyden paraneminen edellyttää aluetaloudenvahvistumista ja työvoiman kysynnän selvää elpymistä.

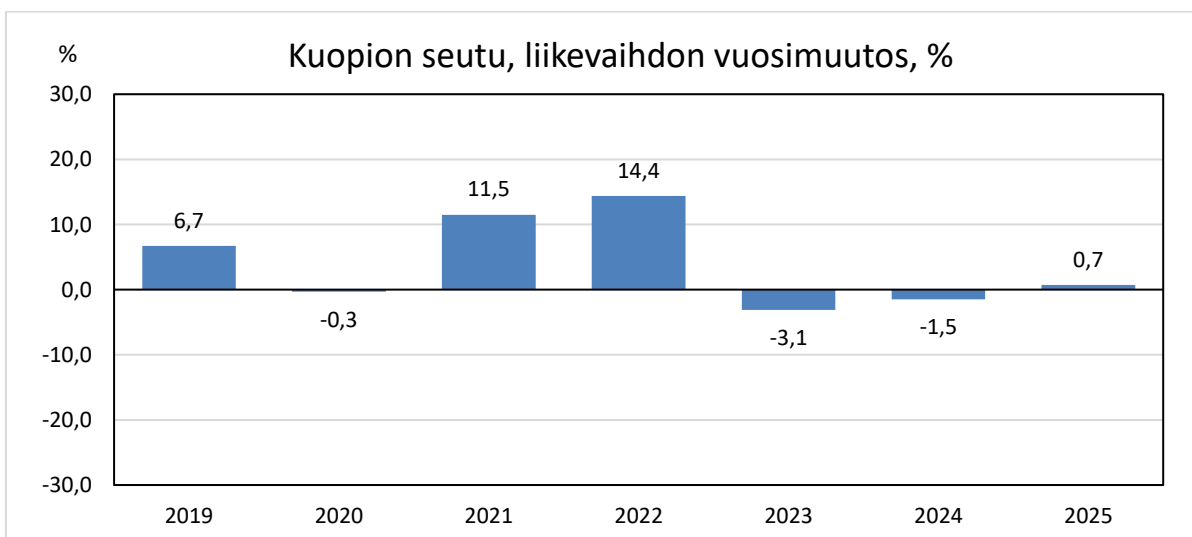
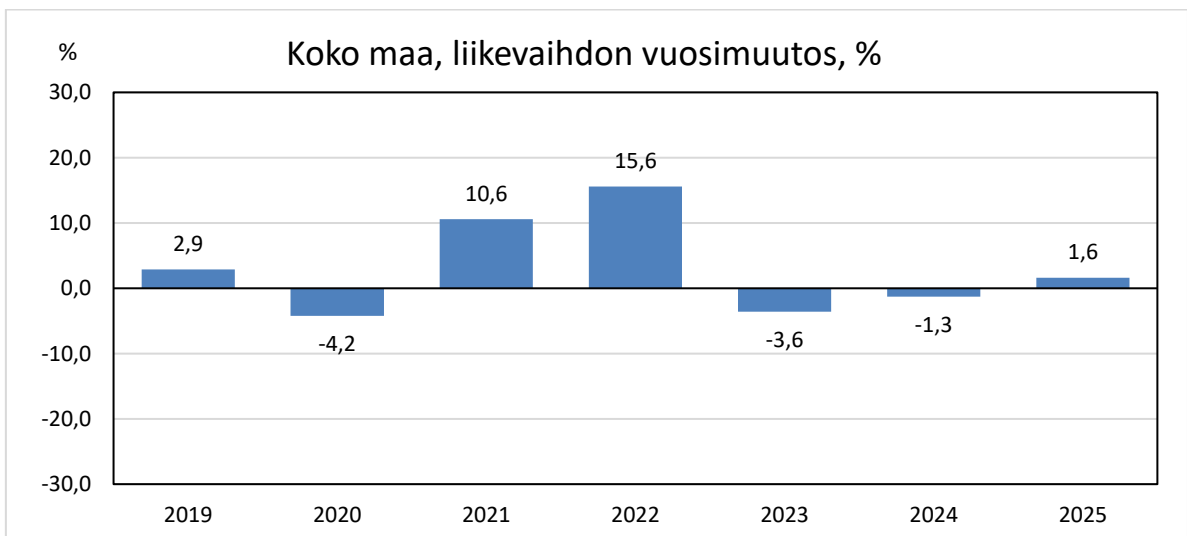
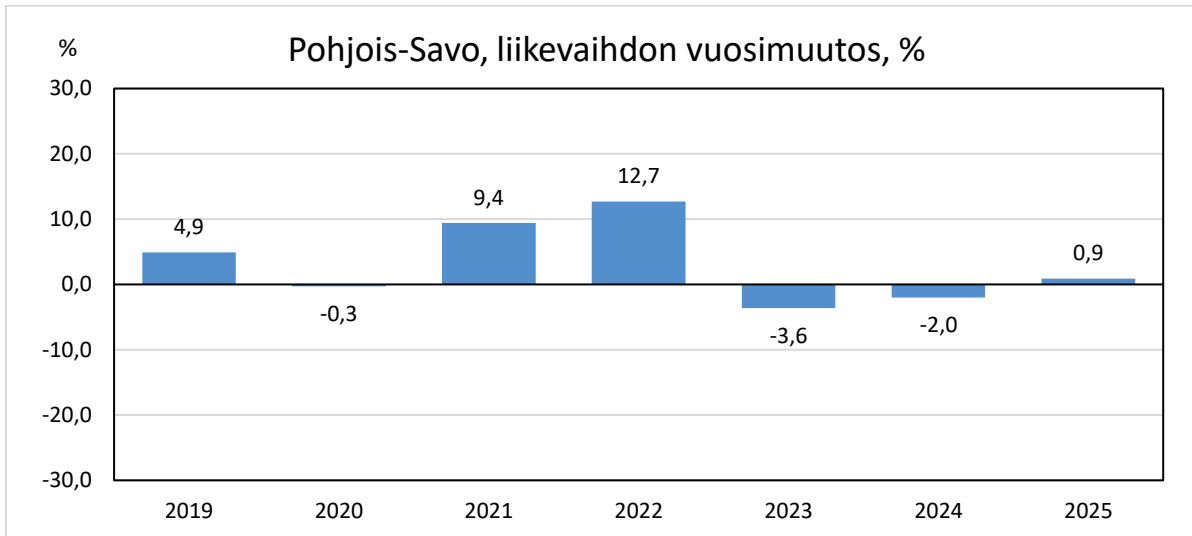
Lisätietoja antavat:

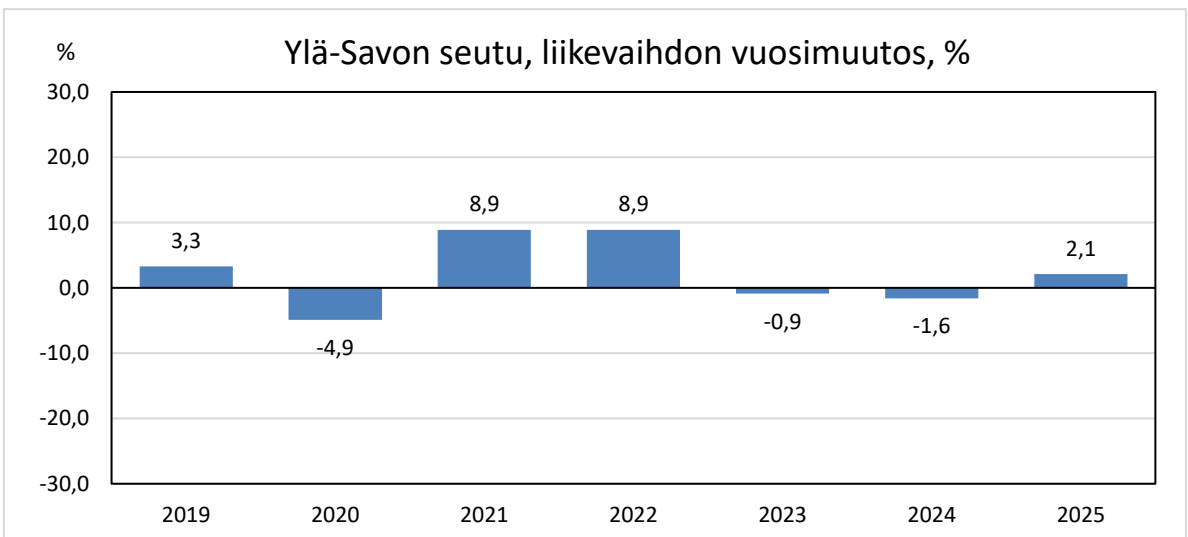
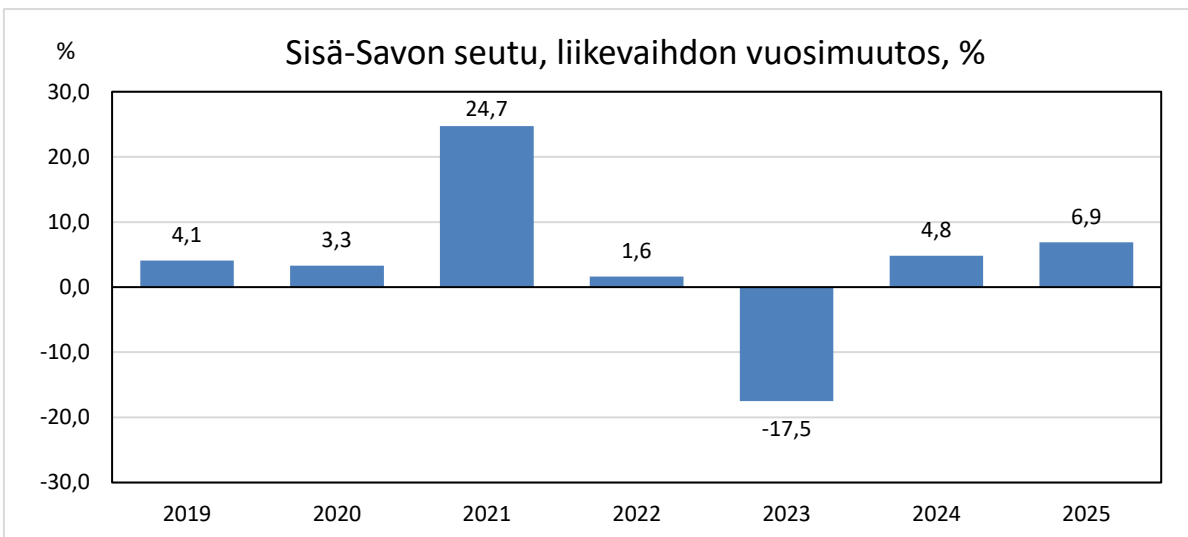
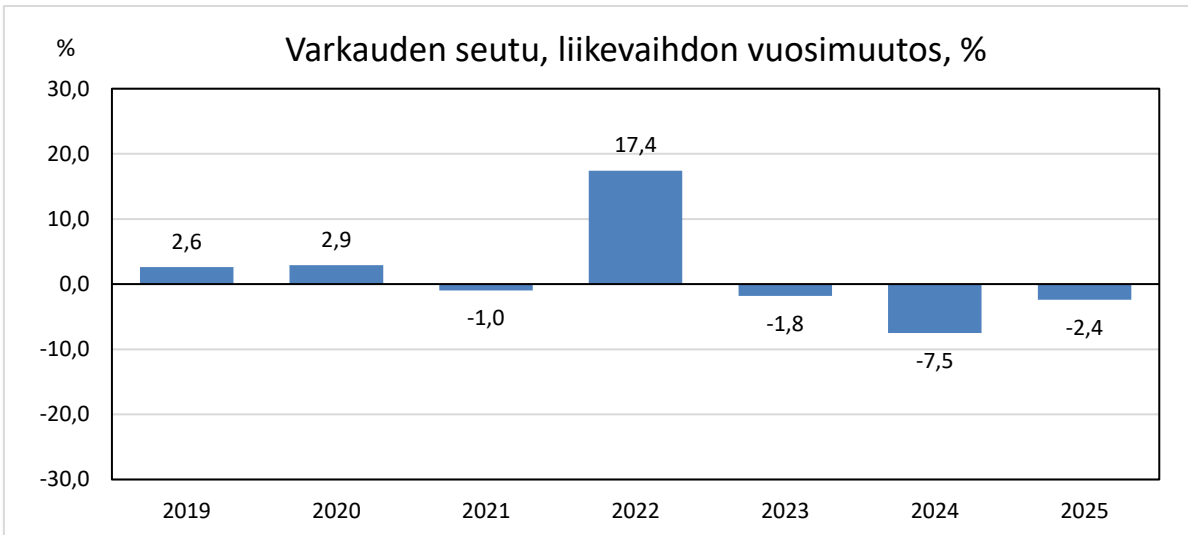
Aluetalouden osalta
Pohjois-Savon liitto
e-mail: heikki.sirvio(at)pohjois-savo.fi
puh. +358 44 714 2603

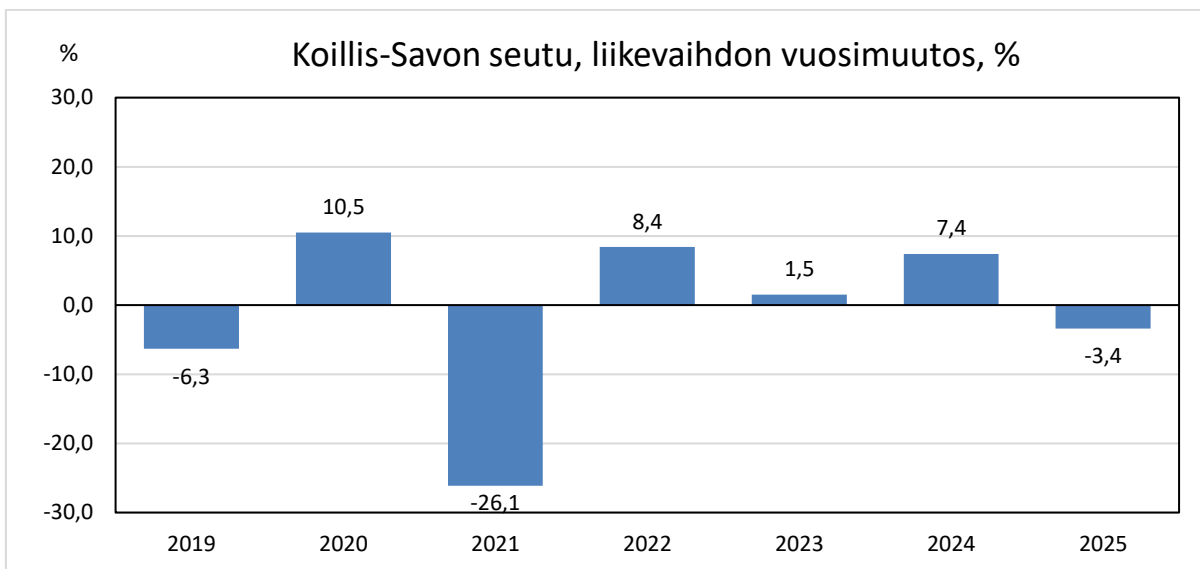
Työllisyysasioiden osalta
Pohjois-Savon ELY-keskus
e-mail jaakko.honkalampi(at)elinvoimakemus.fi
puh. 029 502 6237

1 Aluetalous Pohjois-Savossa

1.1 Liikevaihto

Pohjois-Savon yritysten liikevaihto kääntyi viime vuonna hienoiseen kasvuun. Kasvua oli 0,9 %, kun vuonna 2024 sitä oli -2,0 % ja -3,6 % vuonna 2023. Koko maassa liikevaihto kasvoi viime vuonna 1,6 %, toissa vuonna laskua kertyi -1,3 % ja -3,6 % vuonna 2023.

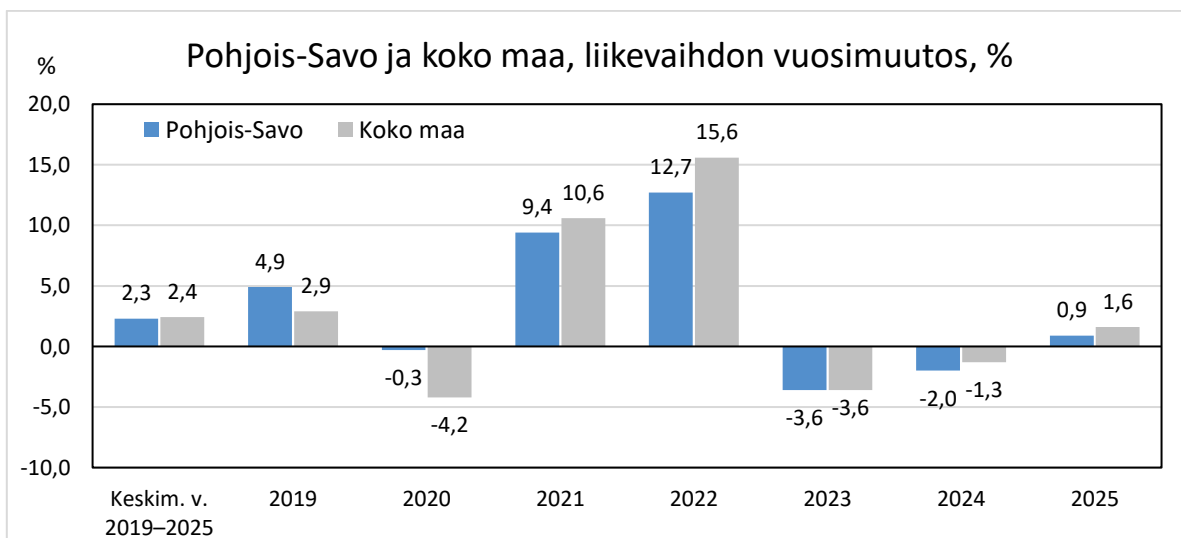
Seutukunnittain tarkasteltuna liikevaihdon kasvu oli parasta Sisä-Savossa (6,9 %). Liikevaihto kasvoi myös Ylä-Savossa (2,1 %) ja Kuopiossa (0,7 %). Pohjois-Savon

seutukunnista miinukselle jäivät Varkaus (-2,4 %) ja Koillis-Savo (-3,4 %).

Vuosina 2019–2025 liikevaihdon kehitys on ollut Pohjois-Savossa aavistuksen koko maata huonompaa. Liikevaihto on kasvanut keskimäärin 2,3 % vuodessa, kun koko maassa vuotuinen kasvu on ollut 2,4 %. Pohjois-Savon osuus koko maan liikevaihdosta oli 2,7 % vuonna 2025. Osuus on säilynyt lähes samalla tasolla vuodesta 2019 alkavan seurantakauden ajan.

Pohjois-Savon ja koko maan kaikkien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Alue	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pohjois-Savo	15 063	2,3	4,9	-0,3	9,4	12,7	-3,6	-2,0	0,9
Koko maa	565 246	2,4	2,9	-4,2	10,6	15,6	-3,6	-1,3	1,6

Teollisuus, kauppa ja rakentaminen suurimmat toimialat Pohjois-Savossa

Pohjois-Savon aluetalouden suurimpien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019– 2025 (6 v)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	15 063	2,3	4,9	-0,3	9,4	12,7	-3,6	-2,0	0,9
Teollisuus	4 356	2,0	5,9	0,3	15,3	16,7	-10,8	-7,5	2,9
Kaivostoiminta ja louhinta	132	-0,1	-11,5	5,2	-50,0	58,8	21,8	-3,9	1,5
Elintarviketeollisuus	691	2,0	3,9	5,5	5,6	9,3	0,7	-7,3	1,3
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	809	2,5	5,0	1,8	39,0	0,9	-27,6	5	9,7
Paperin ja paperituott.valm, kustantaminen	300	-1,7	2,8	-19,5	12,1	36,4	-27,2	-8,8	8,3
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	1 326	-0,4	7,4	3,4	-4,4	15,5	4,8	-15,6	-3,6
Metalliteollisuus	1 596	0,2	6,9	4,3	-1,9	15,0	3,6	-14,5	-2,3
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	213	6,5	3,3	9,1	19,2	15,5	2,6	-8	9,7
Kulkuneuvojen valmistus	58	-1,3	3,9	14,4	10,1	2,4	-18,4	-5,5	-8,1
Muu teollisuus	676	10,9	8,8	-3,8	95,8	40,5	-21,8	-8	8,1
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolt.	173	2,9	13,3	-9,7	0,1	20,4	7,6	4,9	-0,3
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	803	1,4	4,7	-5,0	7,0	12,9	-2,0	1,5	-3,7
Tietojenkäsittelypalvelu	274	9,0	7,8	6,5	1,2	15,9	13,4	13,9	13,1
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	1 702	0,7	3,6	3,1	5,1	15,0	-10,8	-5,8	0,6
Tukku- ja vähittäiskauppa	4 263	2,0	2,1	0,6	6,8	6,3	1,7	-1,3	0
Yrityspalvelut	810	3,4	3,6	0,8	7,9	9,2	3,7	2,2	0,1
Matkailuklusteri	363	1,7	6,2	-25,6	10,6	20,9	10,2	3,5	-1,2
Lääke- ja terveysteknologia	116	7,2	11,9	15,3	18,2	-5,7	5,6	18,1	1,7
Energiateknologiaklusteri	671	-0,7	6,7	17,4	-17,5	24,5	4,0	-14,2	-11,4

Pohjois-Savon talous kääntyi kasvuun vuonna 2025

Vuonna 2023 alkanut lasku liikevaihdossa päättyi viime vuonna ja kaikkien toimialojen liikevaihto kasvoi 0,9 %. Koko maassa liikevaihto kasvoi 1,6 %. Kasvuvauhti oli vuosina 2021 ja 2022 voimakasta, mutta vuodet 2023 ja 2024 olivat taloudessa hankalia ja liikevaihto laski. Vuonna 2025 Pohjois-Savon kaikkien toimialojen yhteenlaskettu alv:n alainen liikevaihto oli 15,1 mrd. €.

Pohjois-Savon teollisuuden liikevaihto kasvoi viime vuonna 2,9 %. Kaksi edellistä vuotta teollisuuden liikevaihdon kasvu oli voimakkaasti miinuksella. Sitä ennen ala kasvoi seitsemänä vuonna peräkkäin. Koko maassa teollisuuden liikevaihto kasvoi 1,7 %. Teollisuuden liikevaihdon pitkän aikavälin kasvu on

ollut Pohjois-Savossa koko maan tasolla, keskimäärin noin 2,0 % vuodessa.

Maakunnan metalliteollisuuden liikevaihto laski viime vuonna -2,3 %. Vuonna 2024 laskua kertyi -14,5 %. Alan suurin ryhmä on metallituotteiden, koneiden ja laitteiden valmistus, jonka liikevaihto laski myös -3,6 %. Koko maassa metalliteollisuuden liikevaihto kasvoi 2,4 % ja metallituotteiden, koneiden ja laitteiden valmistuksen 0,2 %. Osa valmistavan teollisuuden liikevaihdosta kirjautuu korjaus- ja asennuspalveluihin.

Metalliteollisuuden liikevaihdon arvo oli Pohjois-Savossa noin 1,6 mrd. € eli 11 % kaikkien toimialojen liikevaihdosta. Koko maan luvut ovat 85 mrd. € ja 15 %.

Elintarviketeollisuuden liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa 1,3 %. Ennen vuoden 2024 notkahdusta ala kasvoi yhtäjaksoisesti kahdeksan vuotta. Koko maassa alan liikevaihto kasvoi 3,7 %. Pitkällä aikavälillä elintarviketeollisuuden kehitys on ollut Pohjois-Savossa keskimäärin 2,0 % ja koko maassa 3,3 % vuodessa. Pohjois-Savon osuus elintarviketeollisuuden koko maan liikevaihdosta on 4,8 %. Osa elintarviketeollisuuden liikevaihdosta kirjautuu kauppaan, mm. marjanjalostuksessa ja -välityksessä.

Metsäteollisuuden liikevaihto kääntyi Pohjois-Savossa voimakkaaseen kasvuun vuonna 2021. Vuonna 2022 kasvu jatkui, mutta oli enää 0,9 %. Vuonna 2023 liikevaihto supistui voimakkaasti, jopa -27,6 %, mutta nyt ala kasvoi toista vuotta peräkkäin ja viime vuonna kasvua oli 9,7 %. Vuonna 2025 mekaanisen puunjalostuksen liikevaihto oli Pohjois-Savossa noin 809 milj. €, joka on 8,8 % koko maan mekaanisen puunjalostuksen liikevaihdosta. Koko maan tilanne mekaanisen puunjalostuksen liikevaihdon osalta on samanlainen kuin Pohjois-Savossa. Liikevaihto kasvoi voimakkaasti vuonna 2021 mutta laski vuonna 2023 noin -23 %. Viime vuonna kasvua oli 8,0 %. Alan pitkän aikavälin kehitys on ollut Pohjois-Savossa keskimäärin 2,5 % vuodessa, koko maassa 1,2 %.

Sellu- ja kartonkiteollisuuden liikevaihdossa on voimakkaita vuositason vaihteluita. Vuonna 2022 kasvua oli 36,4 % mutta vuonna 2023 liikevaihto laski -27,2 %. Lasku jatkui vielä vuonna 2024, mutta viime vuonna kasvua kertyi 8,3 %. Koko maassa alan liikevaihto laski -7,7 %.

Sellu- ja kartonkialan pitkän aikavälin kehitys on seurannassa olevista toimialoista heikoin ja laskua on ollut keskimäärin -1,7 % vuodessa. Koko maassa alan liikevaihto on pitkällä aikavälillä laskenut -1,6 %.

Myös energiateknologian liikevaihto on heilahdellut voimakkaasti. Vuonna 2021 se laski -17,5 %, kun taas vuonna 2020 kasvua kertyi 17,4 %. Vuonna 2022 kasvu oli jälleen voimakasta, jopa 24,5 %. Vuonna 2024 alan liikevaihto laski -14,2 % ja viime vuonnakin lasku oli voimakasta, -11,4 %. Vuositason vaihtelut voivat olla merkittäviä mm. suurten tilausten kirjautumisajankohdan vuoksi. Euromääräinen liikevaihto oli Pohjois-Savossa 671 milj. €.

Myös koko maassa energiateknologia-alan liikevaihto laski (-9,7 %). Pitkällä aikavälillä alan liikevaihto on laskenut Pohjois-Savossa -0,7 % ja kasvanut koko maassa 2,1 %.

Muussa teollisuudessa vuodet 2021 ja 2022 olivat voimakkaan kasvun vuosia. Syynä voimakkaaseen kasvuun oli raaka-aineiden tuonnin heikkeneminen

Venäjältä ja hintojen nousu Ukrainan sodan seurauksena. Vuosina 2023 ja 2024 tilanne kuitenkin tasaantui ja liikevaihto supistui. Viime vuonna päästiin kuitenkin taas plussalle 8,1 % verran.

Rakentamisessa liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa vuodesta 2016 vuoteen 2022. Vuonna 2023 liikevaihto kuitenkin kääntyi laskuun ja sama meno jatkui vuonna 2024. Viime vuonna ala kääntyi hienoiseen kasvuun (0,6 %). Koko maassa kasvua oli 2,5 %. Rakentamisen osuus Pohjois-Savon aluetaloudesta on 11,3 %, kun se koko maassa on 8,0 %. Pitkän aikavälin vuosikasvu on Pohjois-Savossa ja koko maassa 0,7 %.

Kuljetusalan liikevaihto laski vuonna 2025 Pohjois-Savossa -3,7 %. Edellisenä vuonna kasvua oli 1,5 %. Koko maassa alan liikevaihto kasvoi 1,9 %. Pitkän aikavälin keskimääräinen kasvu on Pohjois-Savossa 1,4 % ja koko maassa 2,0 %. Kuljetusalan kehitykseen heijastuu vahvasti muun muassa rakentamisen, teollisuuden ja kaupan kehitys.

Yrityspalvelujen (KIBS) toimialoilla liikevaihto pysyi lähes ennallaan vuonna 2025, kun kasvulukema oli 0,1 %. Alan pidemmän ajan kasvu on hyvä, keskimäärin 3,4 % vuodessa. Alalla on nopeasti kasvavia tieto- ja terveystekniikkaan suuntautuneita yrityksiä, jotka lisäävät vientiä. Koko maassa yrityspalvelujen liikevaihto nousi 3,3 % vuonna 2025. Pitkän ajan kasvu on hieman parempaa kuin Pohjois-Savossa.

Tietojenkäsittelypalvelujen kasvu jatkui vahvana neljättä vuotta peräkkäin. Vuonna 2025 kasvua kertyi 13,1 %. Myös pitkän aikavälin kasvu on hyvä, 3,4 % vuodessa. Koko maassa viime vuoden kasvu oli 3,3 % ja pitkän aikavälin kehitys 4,1 %.

Kaupan alan kehitys kääntyi selvään kasvuun vuonna 2021 heikomman vuoden 2020 jälkeen. Kasvu jatkui vuonna 2022 ja vaimeampana vielä vuonna 2023, mutta vuonna 2024 ala kääntyi laskuun (-1,3 %) ja viime vuonna liikevaihto pysyi ennallaan. Koko maassa kaupan alan liikevaihto kasvoi 0,7 %. Kaupan alan liikevaihdon osuus kaikista toimialoista oli Pohjois-Savossa 28 % ja koko maassa 25 %. Pitkän aikavälin vuosikasvu on Pohjois-Savossa ja koko maassa lähes samalla tasolla.

Matkailun liikevaihto kääntyi kasvuun Pohjois-Savossa vuonna 2021 koronan jälkeen ja kasvu jatkui vuoteen 2024 asti. Viime vuonna alan liikevaihto laski -1,2 %. Koko maassa alan liikevaihto puolestaan kasvoi 1,9 %.

Vuonna 2024 matkailualan liikevaihdon osuus kaikista toimialoista oli Pohjois-Savossa 2,4 %. Matkailun toimialalla tulee huomioida myös välilliset vaikutukset, jolloin painoarvo nousisi noin 5–7 %:iin.

Terveysklusteri sisältää tässä seurannassa lääkekehityksen, lääkevalmistuksen, alan konsultoinnin sekä terveystekniikan mittalaitteet. Alalla on Pohjois-Savossa takana useita vahvan kasvun vuosia, mutta vuonna 2022 liikevaihto laski -5,7 %. Vuonna 2023 palattiin kasvu-uralle ja viime vuonna kasvua kertyi 1,7 %. Alan pitkän aikavälin kasvu on edelleen hyvä,

keskimäärin 7,2 % vuodessa. Koko maassa terveysteknologian liikevaihto kasvoi 10,2 % ja pitkän aikavälin kasvu on 4,0 %. Terveysklusteri on nostettu yhdeksi maakunnan kärkialoista, mutta vielä toistaiseksi sen aluetaloudelliset vaikutukset ovat olleet vähäisiä. Alan yritysten liikevaihdon osuus kaikista aloista on 0,8 %.

Koko maan aluetalouden suurimpien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019–2025 (6 v)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	565 246	2,4	2,9	-4,2	10,6	15,6	-3,6	-1,3	1,6
Teollisuus	169 523	2,1	3,4	-5,7	12,8	22,4	-9,1	-3,9	1,7
Kaivostoiminta ja louhinta	3 008	5,7	-3,4	7,0	11,0	17,1	-8,6	5,4	10,2
Elintarviketeollisuus	14 491	3,3	2,6	-0,9	3,0	11,3	5,2	1,2	3,7
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	9 181	1,2	-1,3	-3,1	29,0	5,2	-22,9	-0,5	8
Paperin ja paperituott.valm, kustantaminen	22 942	-1,6	-3,4	-17,3	15,3	19,0	-12,0	-3,4	-7,7
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	49 880	2,9	0,7	-1,6	16,3	20,5	-5,8	-6,2	0,2
Metalliteollisuus	84 559	3,2	7,3	1,2	10,4	19,4	-6,6	-2,4	2,4
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	27 489	3,1	18,5	6,4	3,0	18,6	-11,2	2,2	4,8
Kulkuneuvojen valmistus	6 966	5,6	6,4	-2,5	2,8	13,3	9,9	8,1	8,6
Muu teollisuus	27 430	1,8	2,5	-17,1	20,8	47,9	-15,3	-12,1	2,4
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolt.	3 987	3,3	5,5	-2,2	5,5	12,8	1,1	-0,2	6,6
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	43 326	2,0	2,3	-13,7	8,2	17,6	0,0	2,6	1,9
Tietojenkäsittelypalvelu	17 816	6,3	8,4	5,1	7,0	12,4	7,1	5,8	7,1
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	45 703	0,7	3,1	1,4	5,6	9,2	-5,7	-7	2,5
Tukku- ja vähittäiskauppa	139 577	1,9	1,1	-0,5	9,0	8,0	-1,3	-1,8	0,7
Yrityspalvelut	78 410	4,1	5,5	-0,4	7,6	8,1	6,4	4,1	3,3
Matkailuklusteri	12 504	3,3	5,4	-32,2	12,1	37,5	12,5	4,5	1,9
Lääke- ja terveysteknologia	4 436	4,0	4,3	0,0	2,5	14,0	-7,0	10,1	10,2
Energiateknologiaklusteri	8 527	2,1	8,1	3,1	12,2	20,1	3,1	-10,3	-9,7

Liikevaihto kasvussa useassa seutukunnassa

Yritysten kaikkien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) seuduittain v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Alue	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019– 2025 (6 v)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kuopion seutu	8 755	2,9	6,7	-0,3	11,5	14,4	-3,1	-1,5	0,7
Ylä-Savon seutu	2 937	1,7	3,3	-4,9	8,9	8,9	-0,9	-1,6	2,1
Varkauden seutu	2 210	0,8	2,6	2,9	-1,0	17,4	-1,8	-7,5	-2,4
Sisä-Savon seutu	1 053	2,7	4,1	3,3	24,7	1,6	-17,5	4,8	6,9
Koillis-Savon seutu	173	-1,0	-6,3	10,5	-26,1	8,4	1,5	7,4	-3,4
Pohjois-Savo	15 063	2,3	4,9	-0,3	9,4	12,7	-3,6	-2,0	0,9
Koko maa	565 246	2,4	2,9	-4,2	10,6	15,6	-3,6	-1,3	1,6

Vuonna 2025 yritysten liikevaihto kasvoi Sisä-Savossa (6,9 %), Ylä-Savossa (2,1 %) ja Kuopiossa (0,7 %). Vuonna 2024 positiiviseen tulokseen ylsivät Koillis-Savo ja Sisä-Savo. Liikevaihto supistui viime vuonna Varkauden seudulla (-2,4 %) ja Koillis-Savossa (-3,4 %).

Liikevaihdon arvo oli viime vuonna suurin Kuopion seudulla, 8,8 mrd. €. Ylä-Savossa liikevaihdon arvo oli 2,9 mrd. €, Varkauden seudulla 2,2 mrd. €, Sisä-Savossa 1,1 mrd. € ja Koillis-Savossa 173 milj. €.

Kuopion seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019–2025 (6 v)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	8 755	2,9	6,7	-0,3	11,5	14,4	-3,1	-1,5	0,7
Teollisuus	1 404	4,7	7,3	-0,3	35,5	25,2	-15,7	-7,5	4,4
Elintarviketeollisuus	151	-0,5	5,0	9,6	11,0	7,1	-1,7	-17,9	-8,1
Muu teollisuus	623	12,5	13,3	-3,8	114,0	43,2	-22,9	-8,3	9,4
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	71	0,7	11,1	18,7	-6,7	-3,1	-7,2	7,5	-1,9
Paperin ja paperituott.valm, kustantaminen	139	-1,7	1,9	-8,0	11,9	30,9	-33,4	-9,3	8,8
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	1 267	0,2	7,1	2,6	6,0	16,8	-13,5	-7,6	0,1
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	176	1,8	1,9	-4,3	18,5	12,4	-2,2	-9,1	-0,2
Metalliteollisuus	292	3,6	3,3	3,6	20,2	11,9	-1,3	-11,1	4,7
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	104	9,8	4,6	19,0	25,8	8,9	8,1	-5,5	15,5
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolt.	55	0,2	10,9	-20,1	0,6	5,7	11,9	7,0	-0,3
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	492	1,4	6,5	-4,3	5,4	13,6	-1,6	1,5	-3,7
Tietojenkäsittelypalvelu	265	9,1	8,5	6,8	1,0	15,6	13,5	14,2	13,6
Tukku- ja vähittäiskauppa	2 706	2,4	3,1	1,8	6,9	6,4	3,7	-1,5	-0,3
Yrityspalvelut	612	3,7	2,0	1,4	9,0	9,6	4,2	2,1	0,1
Matkailuklusteri	261	1,8	7,7	-25,4	10,4	22,4	10,3	2,8	-0,6
Lääke- ja terveysteknologia	115	7,3	11,9	15,5	18,3	-5,7	5,6	18,2	1,7
Energiateknologiaklusteri	128	3,9	4,7	-5,5	34,5	36,8	-17,3	-1,2	-7,9

Kuopion seudulla koko yritystoiminnan liikevaihto kasvoi viime vuonna 0,7 % kahden miinusmerkkisen vuoden jälkeen. Pitkän aikavälin keskimääräinen kasvu seudulla on 2,9 %.

Liikevaihdoltaan Kuopion seudun suurin toimiala on kauppa (2,7 mrd. €), jonka liikevaihto on kasvanut tasaisesti viime vuosina. Vuonna 2024 alan liikevaihto kuitenkin laski -1,5 % ja viime vuonnakin laskua kertyi -0,3 %. Keskimääräinen vuosimuutos on kuitenkin hyvällä tasolla, 2,9 %. Kaupan alan liikevaihdon osuus kaikista toimialoista oli 30,9 %. Osuus seudun liikevaihdosta on supistunut, sillä vuonna 2010 osuus oli vielä 34,9 %.

Rakentamisen liikevaihto pysyi lähes ennallaan ja on 1,3 mrd. €. Kahtena aikaisempana vuonna alan liikevaihto laski voimakkaasti. Sitä ennen alalla oli kuitenkin takanaan useita kasvun vuosia. Pitkän aikavälin kasvu on kuitenkin vain aavistuksen plussan puolella (0,2 %). Ala on viime vuodet painanut haasteiden kanssa. Sen

osuus seudun liikevaihdosta on laskenut noin 14 %:iin, kun vuonna 2020 osuus oli miltei 18 %.

Elintarviketeollisuuden kehitys heikkeni voimakkaasti (-8,1 %). Laskua on nyt jatkunut kolme vuotta ja pitkän aikavälin tarkastelu osoittaa myös laskua -0,5 %:n verran, joka on heikompaa kuin Pohjois-Savossa keskimäärin.

Mekaanisen puunjalostuksen liikevaihto heikentyi viime vuonna -1,9 %. Vuonna 2024 liikevaihto kasvoi 7,5 % kolmen vuoden laskun jälkeen. Vuosina 2016–2020 puolestaan ala kasvoi hyvin, keskimäärin reilut 13 % vuodessa. Kartongin ja painotuotteiden valmistuksessa tyypillisiä ovat olleet voimakkaat vuositaso vaihtelut. Viime vuonna alan liikevaihto kasvoi 8,8 %, mutta vuonna 2023 laskua oli jopa -33,4 %. Alan pitkän aikavälin kehitys on negatiivista, -1,7 %.

Metalliteollisuudessa liikevaihto kääntyi kahden miinusmerkkisen vuoden jälkeen kasvuun ja sitä kertyi

4,7 %. Alan pitkän aikavälin kasvu on 3,6 % vuodessa. Kuljetusalan liikevaihto kääntyi lievään laskuun vuonna 2023, mutta vuonna 2024 ala palasi kasvu-uralle ja kasvua oli 1,5 %. Viime vuonna painuttiin taas miinukselle (-3,7 %). Alan kehitykseen heijastuu muun muassa rakentamisen, teollisuuden ja kaupan kehitys.

Kuopion seudulle keskittyvässä muussa teollisuudessa vuodet 2021 ja 2022 olivat voimakkaan kasvun vuosia, johon oli syynä raaka-aineiden tuonnin heikkeneminen Venäjältä ja hintojen nousu Ukrainan sodan seurauksena. Vuonna 2023 tilanne normalisoitui ja laskua kertyi jopa -22,9 %. Vuonna 2024 negatiivinen kehitys jatkui, mutta viime vuonna ala oli reilusti plussalla, kun liikevaihto kasvoi 9,4 %.

Tietojenkäsittelypalvelun liikevaihto kasvoi jo kymmenettä vuotta peräkkäin, viime vuonna 13,6 %. Ala on kasvanut voimakkaasti pitkän aikavälin seurantajakson aikana. Kasvua on keskimäärin ollut 9,1 % vuodessa, ja alan liikevaihto on yli kaksinkertaistunut 10 vuodessa.

Yrityspalveluiden volyymi on niin ikään kasvanut pitkän aikavälin seurantajakson aikana hyvin. Liikevaihto on kasvanut keskimäärin 3,7 % vuodessa, ja alan liikevaihto on yli kaksinkertaistunut vuodesta 2010.

Viime vuosi oli jo yhdestoista perättäinen positiivisen kasvun vuosi (0,1 %).

Pääasiassa Kuopion seudulle keskittyvässä terveysteknologiassa liikevaihto kasvoi voimakkaasti aina vuodesta 2016, mutta vuonna 2022 liikevaihdon arvo laski -5,7 %. Kehitykseen vaikuttivat tuolloin lyhyen ajan näkymät, globaali talouskriisi ja tästä seuranneet toimijoiden säästötoimet sekä keskittyminen kehitysohjelmissa. Vuonna 2023 palattiin kuitenkin kasvu-uralle ja viime vuonna kasvua kertyi 1,7 %. Liikevaihdon volyymi vuonna 2025 oli 115 milj. €, kun se vuonna 2010 oli vain 44 milj. €. Alalle on tehty ja suunnitteilla suuria investointeja, jotka tulevat realisoitumaan lähivuosien aikana.

Matkailu romahti vuonna 2020, ja alan liikevaihto laski Kuopion seudulla -25,4 %. Lasku oli samalla tasolla koko maakunnassa. Vuonna 2021 palattiin kasvu-uralle (10,4 %) ja vuonna 2022 kasvua kertyi 22,4 %. Vuonna 2023 liikevaihto nousi 10,3 %. Vuonna 2024 kasvu oli jo vaimeaa ja viime vuonna menttiin hieman miinukselle (-0,6 %). Kuopion seudun osuus koko maakunnan matkailualan liikevaihdosta oli 72 %. Matkailualaan kohdistuu suuria odotuksia, investointeja ja suunnitelmia, joiden realisoitumista odotetaan.

Ylä-Savon seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019– 2025 (6 v.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	2 937	1,7	3,3	-4,9	8,9	8,9	-0,9	-1,6	2,1
Teollisuus	1 218	1,4	3,8	-6,0	11,8	8,7	-2,7	-4,3	3,7
Elintarviketeollisuus	374	3,0	1,6	4,2	3,8	7,2	2,7	0,4	2,5
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	146	1,5	1,9	0,9	5,4	11,7	-22,7	11,5	8,5
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	200	2,9	-9,2	4,1	3,5	12,3	-6,7	3,0	4,9
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	522	0,4	9,8	-16,0	21,9	6,0	3,4	-12,6	4,7
Metalliteollisuus	646	0,7	8,4	-13,4	20,3	6,8	1,7	-10,5	3,7
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	148	1,6	3,6	-6,3	7,6	14,2	-1,7	1,1	-2,4
Tukku- ja vähittäiskauppa	885	0,6	2,1	-5,1	7,6	7,1	-2,7	-3,3	1,4
Yrityspalvelut	66	-0,1	19,9	1,1	0,5	3,2	-1,4	0,0	-3,7
Matkailuklusteri	52	2,2	3,3	-25,9	7,8	20,9	10,2	9,9	-0,5

Ylä-Savossa yritysten liikevaihdon kasvu on vuosina 2019–2025 ollut keskimäärin 1,7 % vuodessa eli hieman koko maakunnan kasvua (2,3 %) matalampaa. Vuoden 2020 notkahduksen jälkeen liikevaihto kasvoi pari vuotta vahvasti, noin 9,0 % vuosivauhdilla. Sitten seurasi pari huonompaa vuotta, mutta viime vuonna palattiin jälleen kasvu-uralle (2,1 %).

Koko teollisuuden liikevaihto kasvoi viime vuonna 3,7 % ja myös pitkän aikavälin kasvu on positiivista (1,4 %). Ylä-Savon liikevaihdosta 41 % syntyy teollisuuden toimialoilla.

Metalliteollisuus on aikaisempina vuosina ollut Ylä-Savon kasvun veturi. Alan useita vuosia jatkunut vahva kasvu tyrehtyi (-13,4 %) koronavuonna 2020, mutta palasi voimakkaasti kasvu-uralle vuonna 2021 (20,3 %). Viime vuonna alan liikevaihto kasvoi 3,7 %.

Metalliteollisuuden liikevaihto oli 646 milj. € vuonna 2025. Alan painoarvo seutukunnan taloudelle on kasvanut vuosien saatossa. Liikevaihdon volyyymi oli kaksinkertainen vuoteen 2010 verrattuna. Vuonna 2010 metalliteollisuuden osuus kaikkien toimialojen liikevaihdosta oli 16,7 %, kun vuonna 2025 osuus oli 22 %.

Elintarviketeollisuuden liikevaihdon kasvu on jatkunut positiivisena vuodesta 2016. Viime vuonna kasvua kertyi 2,5 %. Elintarviketeollisuuden liikevaihto on noin 13 % kaikkien toimialojen liikevaihdosta.

Elintarviketeollisuuden liikevaihto ei kokonaan ole kirjautunut seudulle. Koko maakunnan tilasto on elintarvikealan tilastoinnissa luotettavampi (vientitilastoa lukuun ottamatta).

Puutuoteollisuuden liikevaihdon vuotuiset vaihtelut ovat melko suuria kysynnän ja hintatason muutosten mukaan. Viime vuonna liikevaihto kasvoi 8,5 % ja myös vuonna 2024 kasvu oli voimakasta, mutta vuonna 2023 laskua oli jopa -22,7 %. Pitkän aikavälin kasvu on 1,5 %. Tilastoseurannan kuntaryhmittelyyn vuoksi Keiteleellä oleva puuteollisuus ei ole mukana Ylä-Savon luvuissa vaan Sisä-Savon alueessa.

Kuljetusalan liikevaihto laski viime vuonna -2,4 %. Teollisuuden ja rakentamisen hyvä vire on aiempina vuosina kiihdyttänyt kuljetusalan kasvua, mutta nyt teollisuuden kehitys ei ole heijastunut niin voimakkaasti kuljetusalan tilanteeseen.

Ylä-Savossa rakentamisen liikevaihtoa ovat vetäneet erityisesti maatalouden ja teollisuuden investoinnit. Näiden investointien valmistuttua liikevaihto supistui -9,2 % vuonna 2019. Tämän jälkeen alan liikevaihto oli jälleen kasvussa kääntyen laskuun vuonna 2023 (-6,7 %), mutta kääntyi kasvuun vuonna 2024 ja edelleen viime vuonna (4,9 %). Vuosina 2016–2018 rakentamisen liikevaihto kasvoi voimakkaasti 8–10 % vuodessa.

Kaupan ala on pitkällä aikavälillä kasvanut keskimäärin 0,6 % vuodessa. Koronavuonna 2020 liikevaihto laski -5,1 %. Vuonna 2021 ja 2022 oltiin taas kasvu-uralla, mutta seuraavana kahtena vuonna liikevaihto laski. Viime vuonna alan liikevaihto kuitenkin kasvoi 1,4 %. Ylä-Savossa kaupan osuus seudun kaikkien toimialojen liikevaihdosta on laskenut. Vuonna 2025 osuus oli 30 %, kun vuonna 2010 se oli 39 %.

Yrityspalveluiden liikevaihto laski viime vuonna -3,7 %. Vuonna 2019 ala kasvoi voimakkaasti, 19,9 %, mutta sen jälkeen muutokset ovat olleet pieniä. Pitkällä aikavälillä liikevaihto on laskenut -0,1 % vuodessa. Matkailuklusterin liikevaihto on vuoden 2020 jälkeen ollut mukavassa kasvussa. Viime vuonna kuitenkin liikevaihto laski -0,5 %. Matkailuklusterin liikevaihto on 52 milj. €.

Varkauden seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019– 2025 (6 v)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	2 210	0,8	2,6	2,9	-1,0	17,4	-1,8	-7,5	-2,4
Teollisuus	1 090	-0,6	6,1	5,7	-8,7	24,7	-3,7	-14,8	-3,0
Muu teollisuus	26	-2,0	4,7	-7,8	11,3	6,4	-9,9	-3,2	-8,6
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	159	4,0	2,7	-7,0	59,6	2,9	-21,8	-5,0	15,6
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	142	1,3	1,0	2,4	4,4	7,2	2,9	-7,4	0,1
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	582	-1,8	6,7	19,0	-22,9	24,2	8,6	-19,7	-11,2
Metalliteollisuus	604	-1,6	6,5	18,6	-22,5	24,8	8,3	-19,6	-10,8
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolt.	102	5,6	16,6	-1,3	-6,1	36,5	9,1	8,3	-1,9
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	108	0,9	0,5	-5,7	12,0	7,6	-1,1	0,5	-5,5
Tukku- ja vähittäiskauppa	431	1,7	-3,6	-0,1	7,6	5,8	-0,9	1,9	-2,0
Yrityspalvelut	101	2,6	-1,2	-7,3	8,0	11,7	2,0	3,2	1,7
Matkailuklusteri	38	1,0	4,5	-27,8	14,1	17,8	13,4	2,2	-4,4
Energiateknologiaklusteri	529	-1,6	7,4	21,2	-25,7	24,8	10,7	-17,4	-12,9

Varkauden seudulla yritysten liikevaihdon vuosikasvu on vuosina 2019–2025 ollut 0,8 %. Seudun liikevaihto pääsi kasvu-uralle 2010-luvun puolivälissä ja vuonna 2020 kasvua oli koronasta huolimatta 2,9 %. Vuonna 2021 liikevaihto laski hieman, mutta vuonna 2022 kasvua kertyi jopa 17,4 %. Vuodesta 2023 liikevaihdon arvo on laskenut ja vuonna 2025 laskua oli -2,4 %. Koko teollisuuden liikevaihto laski viime vuonna -3,0 % ja vuonna 2024 laskua oli -14,8 %. Varkauden teollisuuden volyymi, 1,1 mrd. €, on jäljessä huippuvuodesta 2008, jolloin liikevaihto oli yli 1,5 mrd. €. Vuosien 2019–2025 keskimääräinen kasvu on -0,6 %. Teollisuuden osuus alueen liikevaihdosta oli lähes 50 % vuonna 2025, mikä on poikkeuksellisen korkea osuus. Ennen vuoden 2009 romahdusta teollisuuden osuus

seudun aluetaloudesta oli kuitenkin enimmillään yli 60 %.

Puuteollisuuden liikevaihto kasvoi viime vuonna 15,6 %, mutta supistui vuosina 2023 ja 2024. Vuosi 2022 oli maltillisen kasvun vuosi vuoden 2021 voimakkaan kasvun jälkeen. Tuolloin liikevaihto kasvoi miltei 60 %. Pitkän aikavälin keskiarvo on nyt 4,0 %.

Teollisuutta palvelevan koneiden ja laitteiden huollon ja asennuksen liikevaihto laski viime vuonna -1,9 %. Alan liikevaihdon muutoksiin vuositason vaikuttaa alueella tehdyt investoinnit. Alan pitkän aikavälin liikevaihtokehitys on 5,6 %.

Rakentamisessa liikevaihto oli kasvanut seitsemän vuotta, mutta vuonna 2024 ala laski -3,7 %. Viime vuonna alan liikevaihto pysyi lähes ennallaan. Pitkän ajan kasvu on ollut keskimäärin 1,3 % vuodessa, joskin vuositason vaihtelut ovat olleet suuria, mikä johtuu tehdyistä investoinneista.

Kuljetusalan liikevaihto laski viime vuonna -5,5 %. Pitkän aikavälin kehitys on 0,9 %. Kuljetusalan kehitykseen alueella ovat vaikuttaneet vahvasti puutuoteteollisuus ja rakentaminen.

Kaupan alan pitkän aikavälin kehitys on ollut Varkauden seudulla 1,7 %, vaikka viime vuonna alan liikevaihto laski -2,0 %. Kaupan alan osuus seudun liikevaihdosta (20 %) on pienempi kuin maakunnassa keskimäärin (28 %).

Yrityspalvelujen liikevaihto jatkoi vuonna 2021 alkanutta kasvua ja viime vuonna kasvua kertyi 1,7 %. Alan keskimääräinen vuosikasvu on 2,6 %.

Matkailuklusterin liikevaihto kääntyi kasvuun muiden seutujen tapaan vuonna 2021 ja vuonna 2023 kasvua oli 13,4 %. Vuonna 2024 liikevaihto kasvoi vielä 2,2 %, viime vuonna liikevaihdon arvo laski -4,4 %. Alan keskimääräinen vuosikasvu on 1,0 %.

Energiateknologian liikevaihto laski vuosina 2013–2014. Sen jälkeen ala on kääntynyt kasvuun, joskin vuosina 2018 ja 2021 liikevaihto laski. Vuonna 2022 kasvua kertyi peräti 24,8 %. Kahtena viime vuonna liikevaihdon arvo on jälleen laskenut, vuonna 2025 laskua oli -12,9 %. Vuositasolla vaihtelut voivat olla merkittäviä mm. suurten tilausten kirjautumisajankohdan vuoksi.

Sisä-Savon seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019–2025 (6 v)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	1 053	2,7	4,1	3,3	24,7	1,6	-17,5	4,8	6,9
Teollisuus	598	2,2	6,5	2,2	37,7	-0,7	-26,4	2,9	9,9
Elintarviketeollisuus	116	2,3	6,3	3,6	1,1	6,8	1,8	-6,7	10,7
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	438	2,7	5,8	1,9	52,8	-1,8	-32,5	6,0	10,0
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	48	-1,4	-6,2	2,8	-9,0	7,9	-8,5	-2,5	0,4
Metalliteollisuus	33	-0,1	19,7	1,3	5,2	-1,3	-11,8	4,8	2,0
Tukku- ja vähittäiskauppa	202	3,3	1,9	10,6	1,8	3,9	-0,6	4,5	3,5
Matkailuklusteri	11	0,6	-3,0	-20,3	18,0	6,6	5,0	-0,8	-0,3

Sisä-Savon alueella liikevaihto kasvoi viime vuonna 6,9 % ja vuonna 2024 kasvua oli 4,8 %. Myös pitkän ajan keskimääräinen kasvu on hyvällä tasolla (2,7 %).

Teollisuuden liikevaihto on kasvanut hyvin kahtena edellisenä vuonna. Vuonna 2023 alan liikevaihto kuitenkin supistui -26,4 % puutuoteteollisuuden heikon vuoden vuoksi. Vuosi 2021 oli kuitenkin voimakkaan kasvun vuosi. Teollisuuden kasvu on viime vuosina ollut pääsääntöisesti vahvaa perustuen pääasiassa metsäteollisuuteen. Vuonna 2010 teollisuuden liikevaihto oli 314 milj. €, kun se viime vuonna oli 598 milj. €. Teollisuuden painoarvo aluetaloudelle on merkittävä ja sen osuus kaikkien toimialojen liikevaihdosta on noin 57 %.

Viime vuonna puutuoteteollisuuden liikevaihto kasvoi 10,0 %. Kasvua oli myös vuonna 2024. Vuonna 2023

liikevaihto supistui kuitenkin voimakkaasti, -32,5 %. Tässä tulee kuitenkin huomioida vuoden 2021 voimakas kasvu (52,8 %). Alan liikevaihto on yli kaksinkertainen vuoteen 2010 verrattaessa ja sen arvo on yli 40 % kaikkien toimialojen liikevaihdosta.

Elintarviketeollisuuden liikevaihto kasvoi yhtäjaksoisesti vuosina 2019–2023. Vuonna 2024 liikevaihto laski -6,7 %, mutta viime vuonna palattiin jälleen kasvu-uralle (10,7 %). Pitkän aikavälin keskimääräinen kasvu on 2,3 %. Alan liikevaihdon volyyymi oli vuonna 2010 noin 75 milj. € ja vuonna 2025 noin 116 milj. €.

Metalliteollisuuden liikevaihto kasvoi viime vuonna 2,0. Kasvua oli myös vuonna 2024, mutta pitkän ajan keskimääräinen kasvu on vielä -0,1 %, johtuen aiempien vuosien heikosta kehityksestä.

Rakentamisen liikevaihto kasvoi hieman (0,4 %). Alan vuositasen vaihtelut ovat suuria ja pitkän ajan kasvu on ollut keskimäärin -1,4 % vuodessa.

Kaupan alan liikevaihto on kasvanut vuodesta 2019, lukuun ottamatta pientä notkahdusta vuonna 2023 (-0,6 %). Viime vuonna kasvua oli 3,5 %. Myös Sisä-Savossa kaupan alan osuus (19 %) seudun liikevaihdosta on Varkauden seudun tavoin pienempi kuin maakunnassa keskimäärin (28 %).

Koillis-Savon seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen liikevaihdon keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019–2025 (6 v)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	173	-1,0	-6,3	10,5	-26,1	8,4	1,5	7,4	-3,4
Teollisuus	41	2,2	4,0	-7,1	21,3	19,5	-13,4	-4,5	4,2
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	34	6,2	-6,0	26,5	8,2	7,4	15,3	3,4	-12,9
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	14	5,8	0,5	1,9	18,3	13,3	2,8	9,4	-3,4
Tukku- ja vähittäiskauppa	36	2,6	2,5	20,4	2,1	-2,3	-1,2	1,2	-0,4
Matkailuklusteri	2	-4,8	4,5	-32,8	-8,8	12,4	2,7	11,9	-10,6

Koillis-Savossa kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto laski viime vuonna -3,4 %. Pitkän ajan keskimääräinen kehitys on myös miinuksella, -1,0 %.

Vuodet 2021 ja 2022 olivat kuitenkin voimakkaan kasvun vuosia. Teollisuuden pitkän aikavälin kasvu on 2,2 %.

Seurannan ulkopuolelle jäävien toimialojen kehitystä ja euromääräistä arvoa ei voi johtaa suoraan yllä esitetystä taulukosta, koska seuratut toimialaryhmät ovat osittain päällekkäisiä. Esimerkiksi teollisuuden sekä rakentamisen ja ei-metallisten mineraalituotteiden valmistuksen luokkiin kuuluu päällekkäisiä toimialoja. Myös kuljetuksen ja varastoinnin toimialaryhmässä sekä matkailuklusterissa on päällekkäisyyksiä. Näin ollen joidenkin toimialojen tiedot tulevat mukaan kahdesti toimialaryhmien tietoja summatessa.

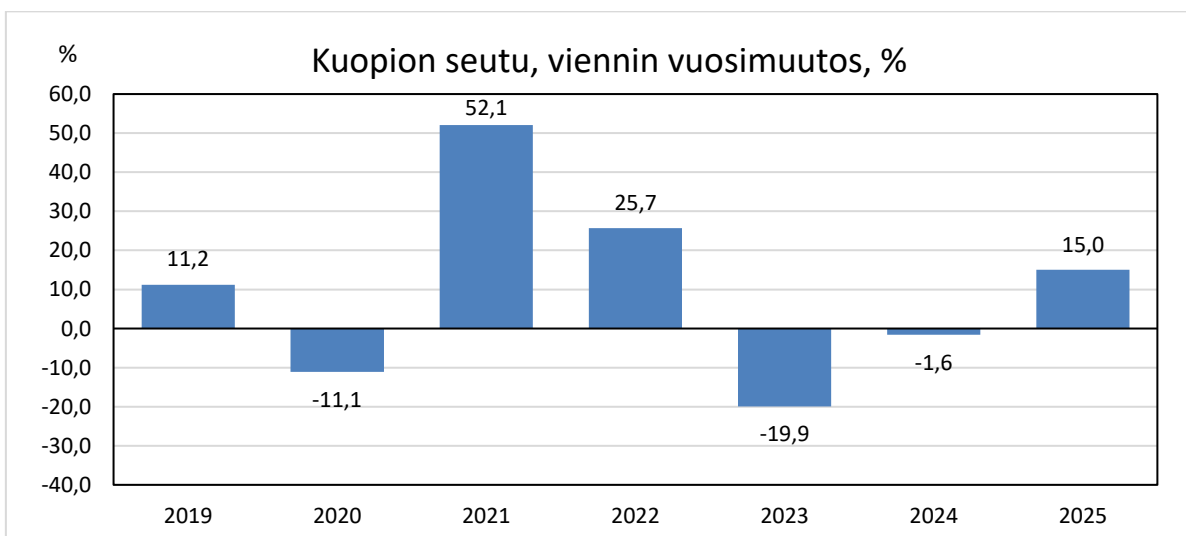
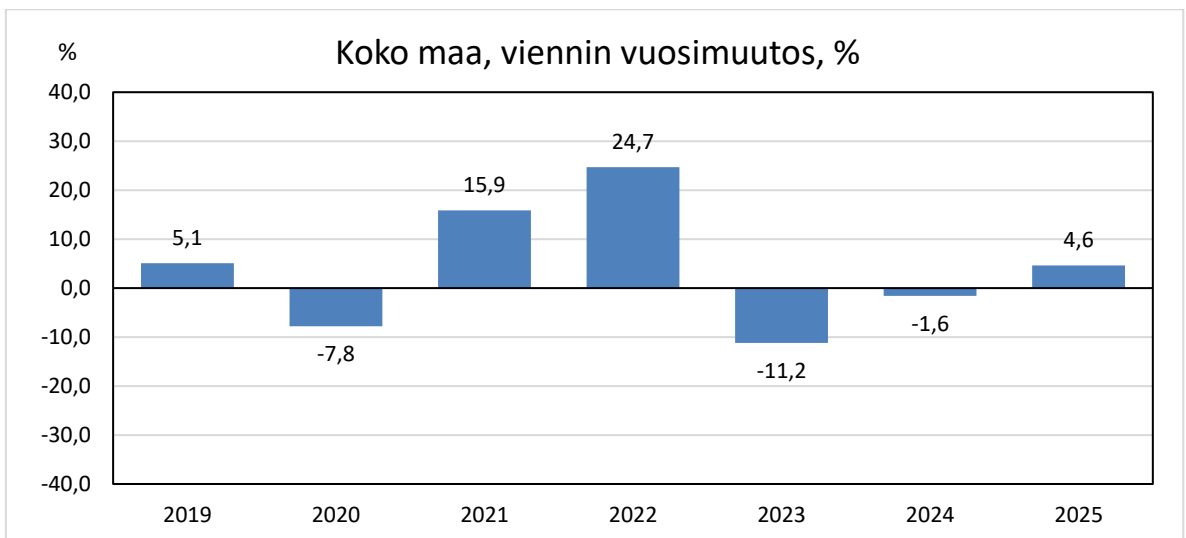
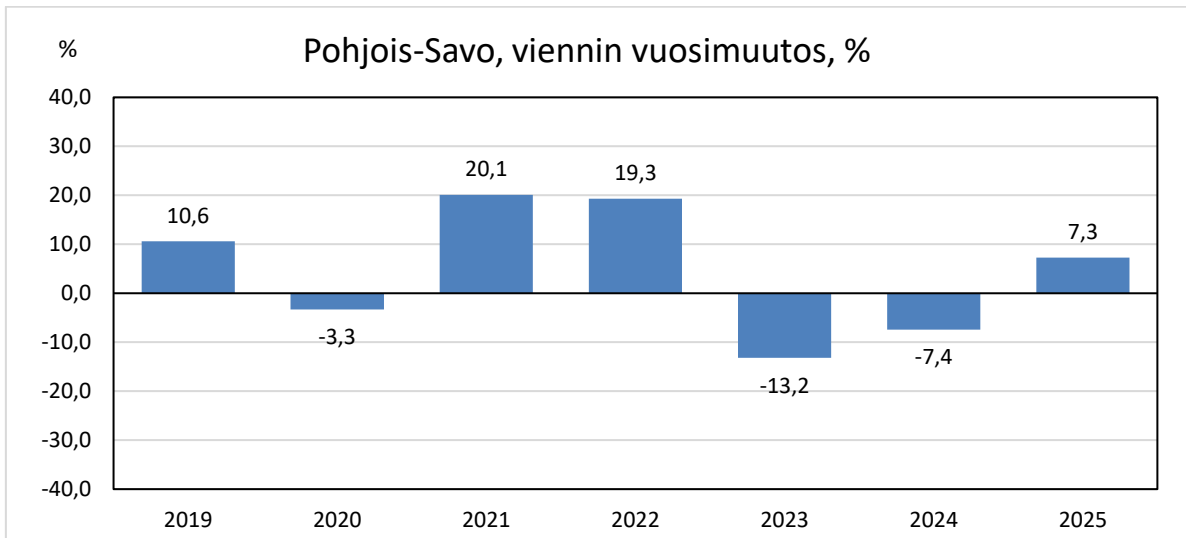
Matkailun liikevaihto laski viime vuonna -10,6 %. Positiivista kehitystä oli tätä ennen jatkunut kolme vuotta peräkkäin. Rakentamisen liikevaihto oli miinuksella -12,9 %, mutta edelliset viisi vuotta ala on kasvanut hyvin. Rakentaminen on kehittynyt pitkällä aikavälillä hyvin. Kasvua on ollut keskimäärin 6,2 % vuodessa ja alan liikevaihto on lähes kolminkertaistunut vuodesta 2010. Koillis-Savon rakennusalan yritykset ovat paljolti sidoksissa mm. Kuopion alueen rakentamiseen.

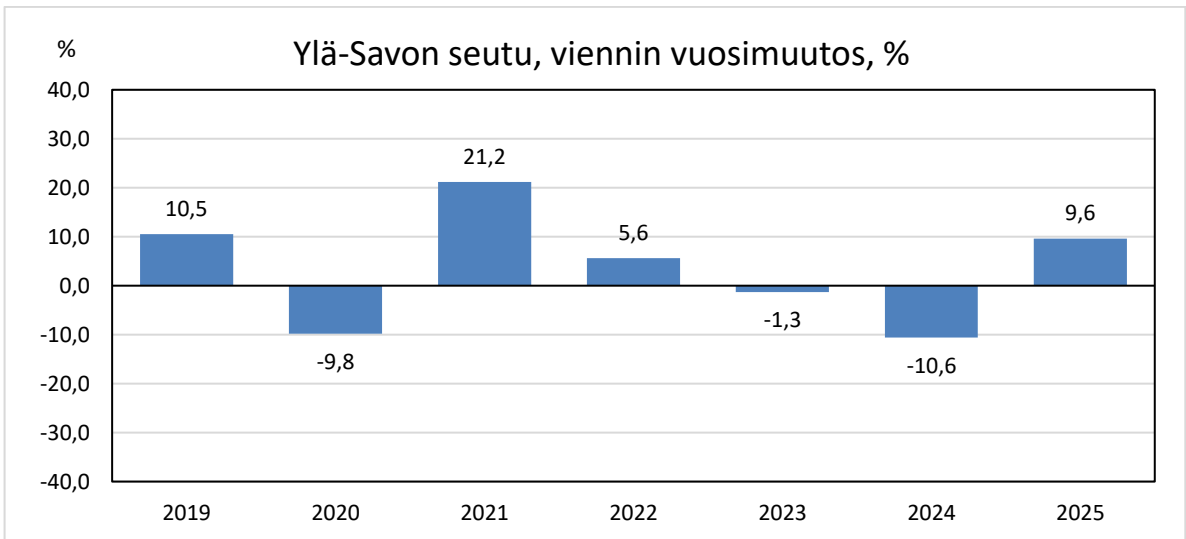
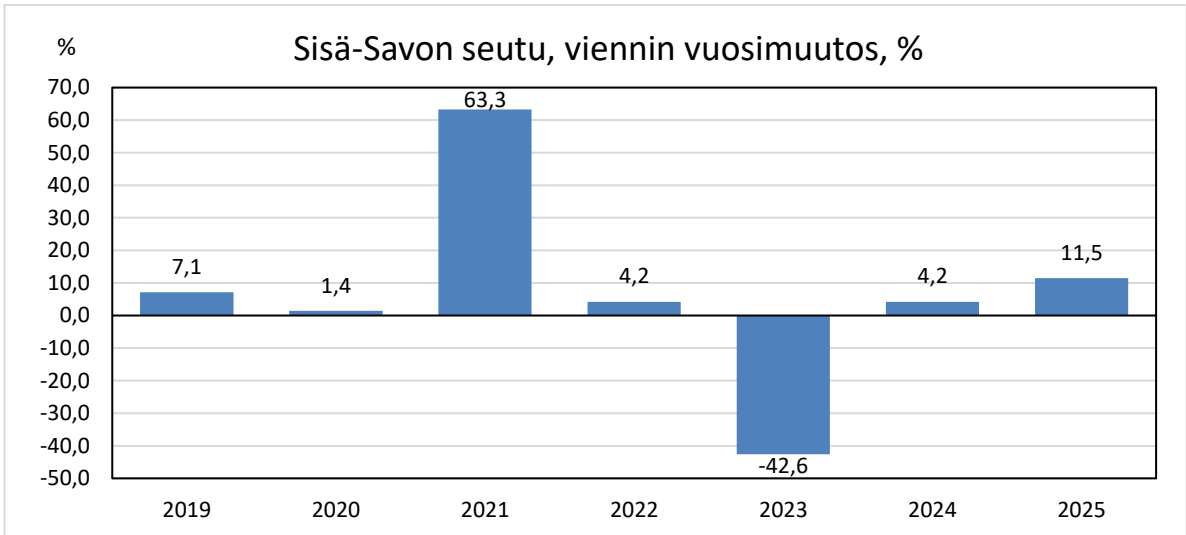
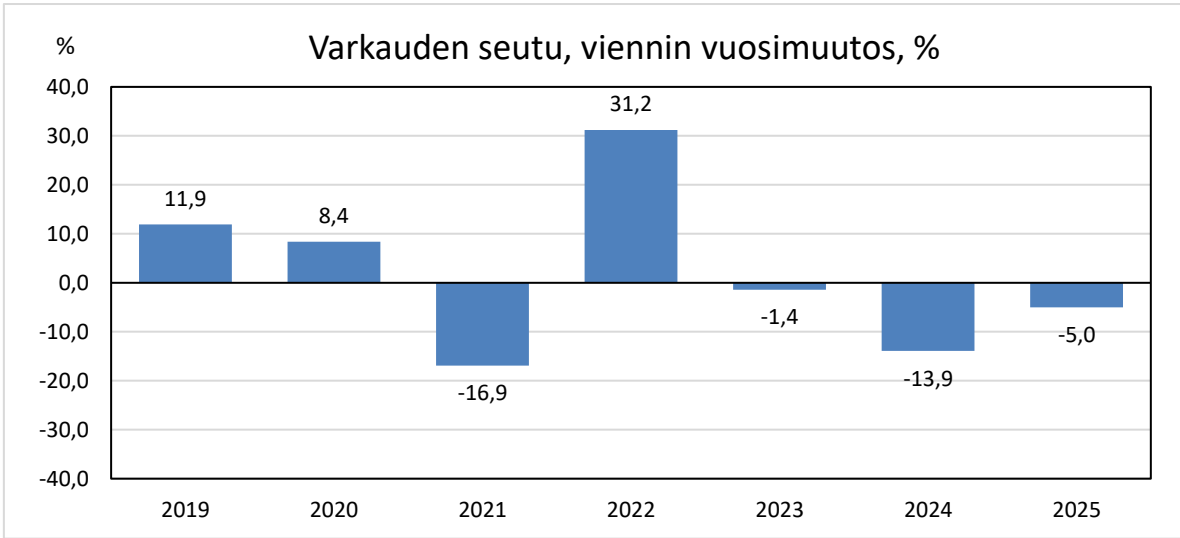
On myös huomioitava, että Koillis-Savo muodostaa pienen talousalueen, joten yhdenkin yrityksen muutokset voivat heijastua seudun lukuihin voimakkaasti.

Kaupan alalla liikevaihto kääntyi hienoiseen laskuun (-0,4 %). Kuljetusalalla laskua oli -3,4 % vuodesta 2019 alkaneen kasvuputken jälkeen. Pitkällä aikavälillä liikevaihto on kasvanut keskimäärin 5,8 % vuodessa.

Viime vuonna koko teollisuuden liikevaihto kasvoi alueella 4,2 % kahden miinusmerkkisen vuoden jälkeen.

1.2 Vienti

Vuonna 2025 Pohjois-Savon vienti kasvoi yhteensä 7,3 %. Koko maassa kasvua oli 4,6 %. Vuosina 2023 ja 2024 vienti heikkeni Pohjois-Savossa ja koko maassa, mutta vuodet 2021 ja 2022 olivat voimakkaita kasvun vuosia niin Pohjois-Savossa kuin koko maassa. Viennin arvo vuonna 2025 oli Pohjois-Savossa 2,7 mrd. €.

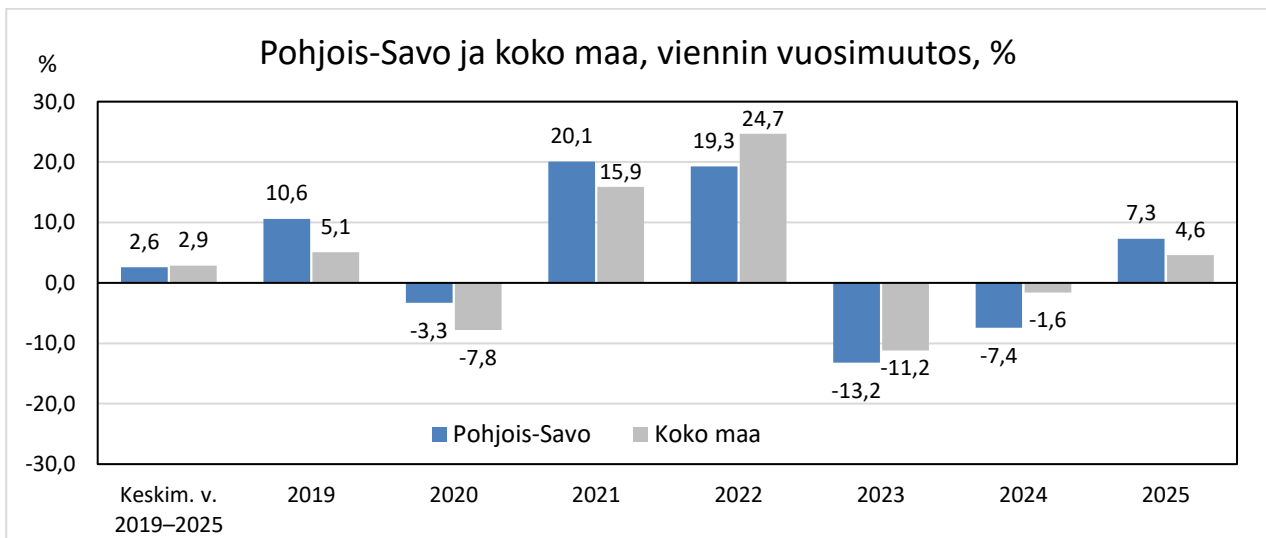
Seurannassa olevista toimialoista Pohjois-Savon viennin kehitys oli koko maata huonompaa vain puu- ja metalliteollisuudessa. Vienti kasvoi Pohjois-Savossa

energiateknologiaa lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla.

Pitkällä aikavälillä Pohjois-Savon vienti on kasvanut hieman koko maan viennistä huonommin. Vuosina 2019–2025 vuosikasvu on Pohjois-Savossa ollut keskimäärin 2,6 % ja koko maassa 2,9 %. Pohjois-Savon osuus koko maan viennistä on laskenut hieman viimeisien vuosien aikana. Vuonna 2025 osuus koko maan viennistä oli 1,8 %.

Pohjois-Savon ja koko maan kaikkien toimialojen viennin keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Alue	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pohjois-Savo	2 691	2,6	10,6	-3,3	20,1	19,3	-13,2	-7,4	7,3
Koko maa	151 516	2,9	5,1	-7,8	15,9	24,7	-11,2	-1,6	4,6

Vienti kasvoi Pohjois-Savossa lähes kaikilla toimialoilla

Pohjois-Savon aluetalouden suurimpien toimialojen viennin keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	2 691	2,6	10,6	-3,3	20,1	19,3	-13,2	-7,4	7,3
Teollisuus	2 096	2,7	9,6	-0,6	20,7	20,4	-16,2	-7,6	7,8
Elintarviketeollisuus	84	4,3	-18,7	6,6	2,0	24,2	-15,0	4,6	11,5
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	347	2,1	4,5	0,5	56,4	3,1	-38,0	7,3	7,5
Paperin ja paperituott.valm, kustantaminen	240	-1,1	-1,5	-16,3	11,8	42,8	-31,2	-4,5	5,7
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	847	-0,3	15,3	3,9	-9,5	15,2	7,8	-17,1	1,3
Metalliteollisuus	932	0,2	14,5	5,2	-5,9	14,3	5,5	-16,5	1,4
Muu teollisuus	408	14,3	19,1	-8,7	147,1	41,8	-30,5	-8,2	25,2
Lääke- ja terveysteknologia	106	13,7	15,4	20,0	27,2	-6,7	-0,4	47,8	17,1
Energiateknologiaklusteri	378	-2,4	24,4	22,8	-33,4	28,7	8,6	-20,5	-7,5

Elintarvikkeiden vienti kasvoi vuonna 2025 (11,5 %). Kasvua oli myös vuonna 2024. Myös pitkällä aikavälillä alan vienti on kasvanut (4,3 %). Koko maassa alan vienti kasvoi Pohjois-Savoa vähemmän, 6,6 %. Alan liikevaihdossa tulee huomioida se, että koko alan yritysten vienti ei kirjaudu Pohjois-Savoon oikein.

Sahatavaran vienti on kasvanut pitkällä aikavälillä 2,1 %. Vuonna 2023 vienti supistui voimakkaasti, jopa -38,0 %, mutta viime vuosi oli toinen positiivinen peräjälkeen ja kasvua kertyi 7,5 %. Viennin arvo vuonna 2025 oli noin 347 milj. €, joka on noin 13 % maakunnan kaikkien toimialojen viennin arvosta, kun se korkeimmillaan vuonna 2021 oli jopa 18 %. Koko maassa alan vienti kasvoi myös (13,6 %). Pitkän aikavälin kasvu on Pohjois-Savoa korkeampaa, 3,2 %. Pohjois-Savon osuus koko maan sahatavaran viennistä on noin 9 %.

Pohjois-Savon sellu- ja paperiteollisuudessa vienti kääntyi kasvuun vuonna 2021 ja vuonna 2022 kasvua kertyi jopa 42,8 %. Vuonna 2023 vienti supistui kuitenkin -31,2 % ja myös vuonna 2024 jäätin miinukselle (-4,5 %). Viime vuonna alan vienti koheni 5,7 %. Koko maassa vienti laski viime vuonna -3,9 %. Pohjois-Savossa ja koko maassa pitkän aikavälin kehitys on reilun prosentin verran miinuksella.

Koko metalliteollisuuden viennin volyymi nousi 1,4 % vuoden 2024 voimakkaan laskun jälkeen. Koko maassa alan vienti kasvoi 3,4 %. Pitkän ajan kasvu on Pohjois-Savossa 0,2 % ja koko maassa 3,6 %. Metalliteollisuuden viennin arvo oli Pohjois-Savossa

932 milj. € eli 37 % maakunnan kaikkien toimialojen viennistä.

Metalliteollisuuden viennistä suurin osa syntyy metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitteiden viennistä. Pohjois-Savossa alan vienti kasvoi 1,3 % vuonna 2025. Koneteollisuuden osuus Pohjois-Savon viennistä oli viime vuonna reilut 31 %. Koko maassa alan liikevaihto kasvoi voimakkaasti vuosina 2021 ja 2022, mutta seuraavana kahtena vuonna vienti supistui. Vuonna 2025 kasvua kertyi 0,7 %.

Muussa teollisuudessa vuosivaihtelut ovat olleet suuria. Vuodet 2021 ja 2022 olivat erinomaisia, mutta vuosina 2023 ja 2024 vienti supistui. Viime vuonna päästiin taas reippaasti plussalle (25,2 %). Koko maan osalta muutokset alalla ovat samansuuntaisia ja viime vuonna muun teollisuuden vienti kasvoi 5,9 %. Pitkän aikavälin kasvu on Pohjois-Savossa 14,3 % ja koko maassa 3,1 %. Muun teollisuuden kasvua vauhdittivat vuosina 2021–2022 tuonnin hiipuminen Venäjältä ja hintojen nousu Ukrainan sodan seurauksena.

Terveysteknologian vienti pysyi vuonna 2023 lähes ennallaan, mutta vuonna 2024 kasvu oli erittäin voimakasta, jopa 47,8 %. Myös viime vuoden kasvu oli vahvaa, 17,1 %. Alan vienti laski vuosina 2013–2015, mutta sen jälkeen sillä on ollut useita voimakkaan kasvun vuosia. Etenkin vuodet 2020 ja 2021 olivat viennin osalta erinomaisia. Alan vienti on kasvanut yli 210 % vuodesta 2010 ja on nyt 106 milj. €. Alan pitkän

aikavälin kasvu on korkealla tasolla (13,7 %) Pohjois-Savossa. Koko maassa pitkän aikavälin kasvu on myös hyvää, 3,5 %, ja viime vuonna koko maan vienti kasvoi 10,7 %.

Lähinnä Varkauden seudulle keskittyvän energiateknologian vienti laski toista vuotta peräkkäin

ja viime vuonna laskua oli -7,5 %. Alan vienti on vaihdellut voimakkaasti vuosittain niin Pohjois-Savossa kuin koko maassa. Pitkällä aikavälillä kasvu on Pohjois-Savossa keskimäärin -2,4 % vuodessa ja koko maassa 0,2 %. Pohjois-Savon osuus koko maan energiateknologian viennistä on noin 14 % ja se on hieman laskenut vuosien saatossa.

Koko maan suurimpien toimialojen viennin keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	151 516	2,9	5,1	-7,8	15,9	24,7	-11,2	-1,6	4,6
Teollisuus	97 910	2,7	5,3	-5,6	14,1	25,8	-11,3	-3,2	3,5
Elintarviketeollisuus	1 968	3,6	11,3	3,1	1,3	16,3	-5,8	4,9	6,6
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	3 689	3,2	-2,9	-8,7	48,9	5,6	-26,1	3,5	13,6
Paperin ja paperituott.valm, kustantaminen	14 095	-1,4	-3,9	-17,8	15,1	22,0	-19,2	1,3	-3,9
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	29 545	3,8	0,9	-0,5	17,4	21,9	-3,7	-5,7	0,7
Metalliteollisuus	56 490	3,6	9,9	2,2	9,8	20,7	-6,7	-2,0	3,4
Muu teollisuus	17 659	3,1	4,0	-15,6	24,5	52,2	-15,4	-13,7	5,9
Lääke- ja terveysteknologia	3 327	3,5	4,4	-4,0	1,4	16,9	-11,3	13,8	10,7
Energiateknologiaklusteri	2 649	0,2	22,7	11,7	3,0	19,3	-4,7	-12,2	-11,8

Vienti kasvoi lähes kaikilla seuduilla

Yritysten kaikkien toimialojen viennin keskimääräinen vuosimuutos (%) seuduittain v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Alue	Milj. € v. 2025	Keskim. v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kuopion seutu	1 165	6,4	11,2	-11,1	52,1	25,7	-19,9	-1,6	15,0
Ylä-Savon seutu	635	1,6	10,5	-9,8	21,2	5,6	-1,3	-10,6	9,6
Varkauden seutu	659	-0,7	11,9	8,4	-16,9	31,2	-1,4	-13,9	-5,0
Sisä-Savon seutu	234	2,0	7,1	1,4	63,3	4,2	-42,6	4,2	11,5
Pohjois-Savo	2 691	2,6	10,6	-3,3	20,1	19,3	-13,2	-7,4	7,3
Koko maa	151 516	2,9	5,1	-7,8	15,9	24,7	-11,2	-1,6	4,6

Vienti kasvoi viime vuonna kaikissa Pohjois-Savon seutukunnissa Varkauden seutua lukuun ottamatta. Koillis-Savosta tietoja ei saada seututasolla seudun pienen koon vuoksi.

Viime vuonna Pohjois-Savon viennistä 43 % syntyi Kuopion seudulla, 24 % Ylä-Savossa, 25 % Varkauden seudulla ja 9 % Sisä-Savossa. Kuopion seudun viennin arvo oli viime vuonna maakunnan seuduista suurin, 1 165 milj. €, vuosien 2021 ja 2022 vahvan kehityksen seurauksena. Viime vuosi oli myös hyvä ja kasvua kertyi 15,0 %. Pitkän aikavälin kasvu on 6,4 % eli parempi kuin maakunnassa (2,6 %) ja koko maassa (2,9 %) keskimäärin.

Pitkällä ajanjaksolla Ylä-Savo on vahvistanut asemaansa vientivetoisena seutuna, sillä se on yli kaksinkertaistanut viennin vuodesta 2010. Ylä-Savon viennin volyyymi oli 635 milj. € vuonna 2025. Vuosina 2019–2025 viennin keskimääräinen vuosikasvu on Ylä-Savossa (1,6 %).

Viime vuonna Sisä-Savon vienti kasvoi 11,5 %. Tässä on kuitenkin otettava huomioon, että vuonna 2023 vienti laski voimakkaasti, jopa -42,6 %. Viennin volyyymi oli 234 milj. € kun se vuonna 2010 oli 116 milj. €. Viennin pitkän aikavälin kasvu (2,0 %) on hieman matalammalla tasolla kuin maakunnassa.

Varkauden seutu nousi vuonna 2020 viennin arvoltaan suurimmaksi seuduksi, mutta Kuopio palasi ykköspaikalle vuonna 2021. Viimeisen viiden vuoden ajanjaksolla Varkauden seudun vienti on kasvanut vuonna 2022, jolloin kasvua kertyi jopa 31,2 %. Viime vuonna laskua oli -5,0 %

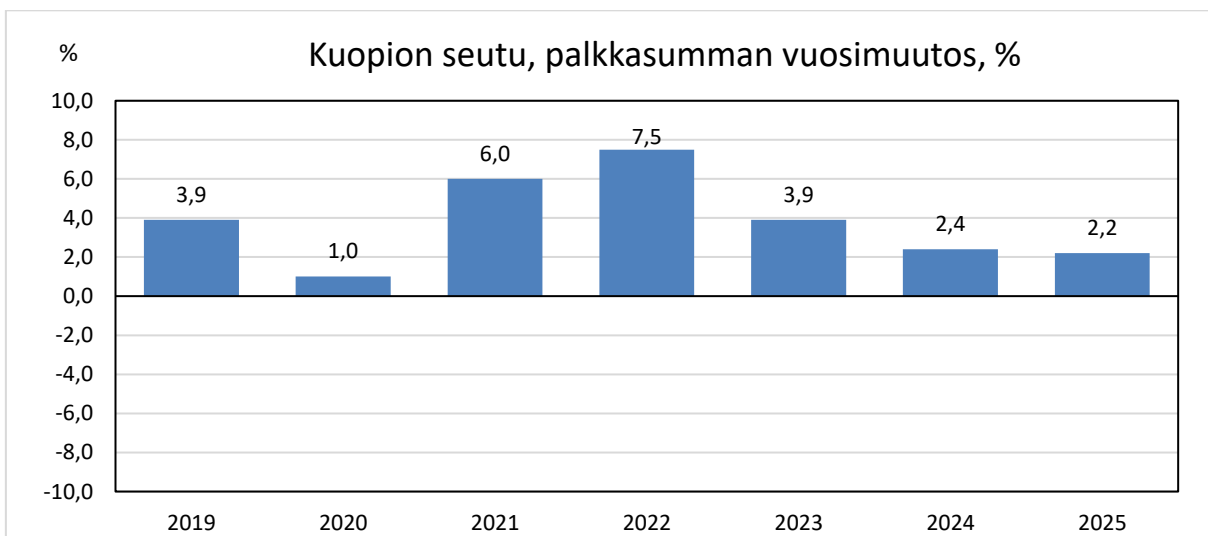
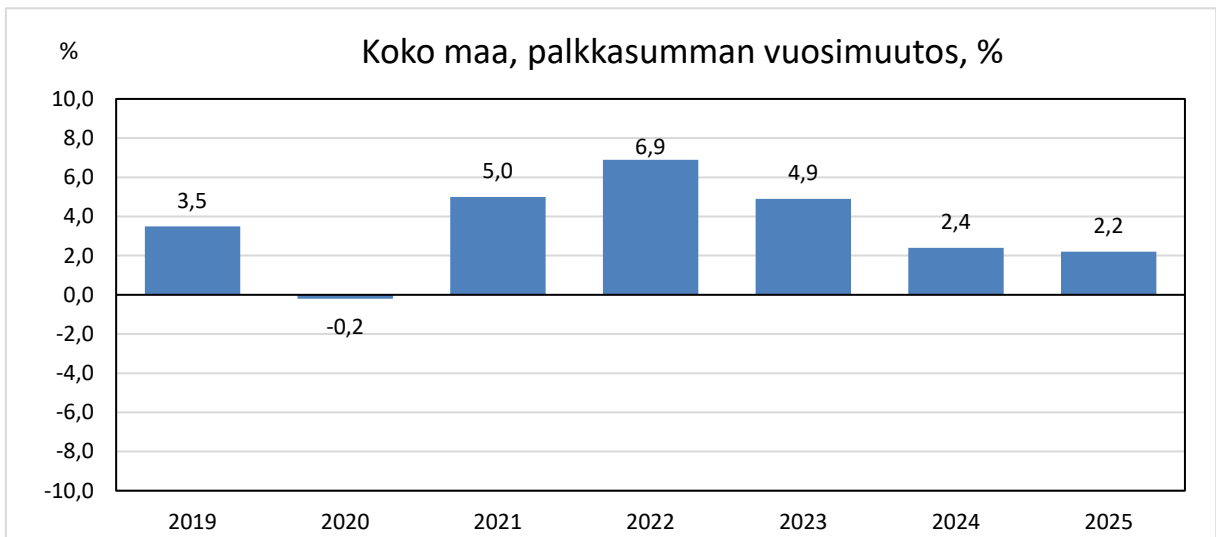
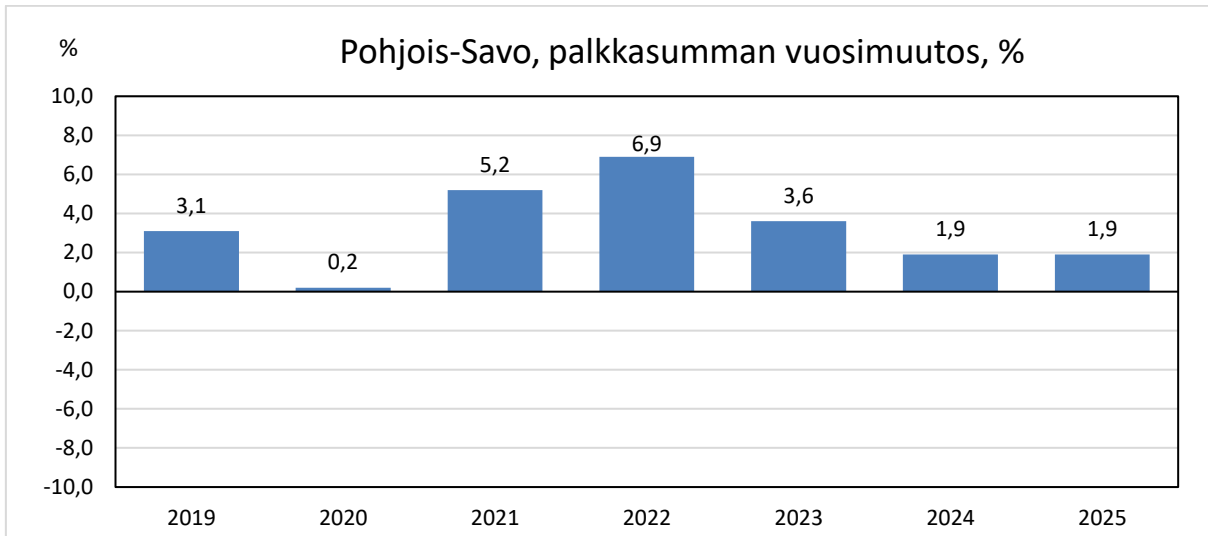
Teollisuuden viennissä Kuopio on vahvistanut asemaansa viennin arvolla ollessa 731 milj. €. Varkauden seudulla teollisuuden viennin volyyymi on 600 milj. € ja Ylä-Savon 522 milj. €.

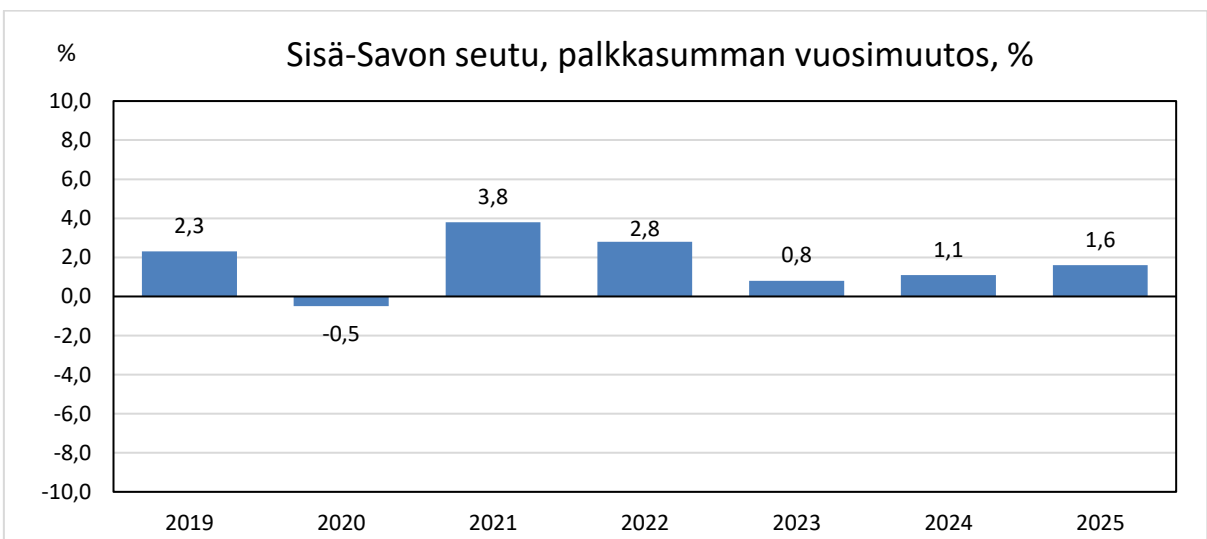
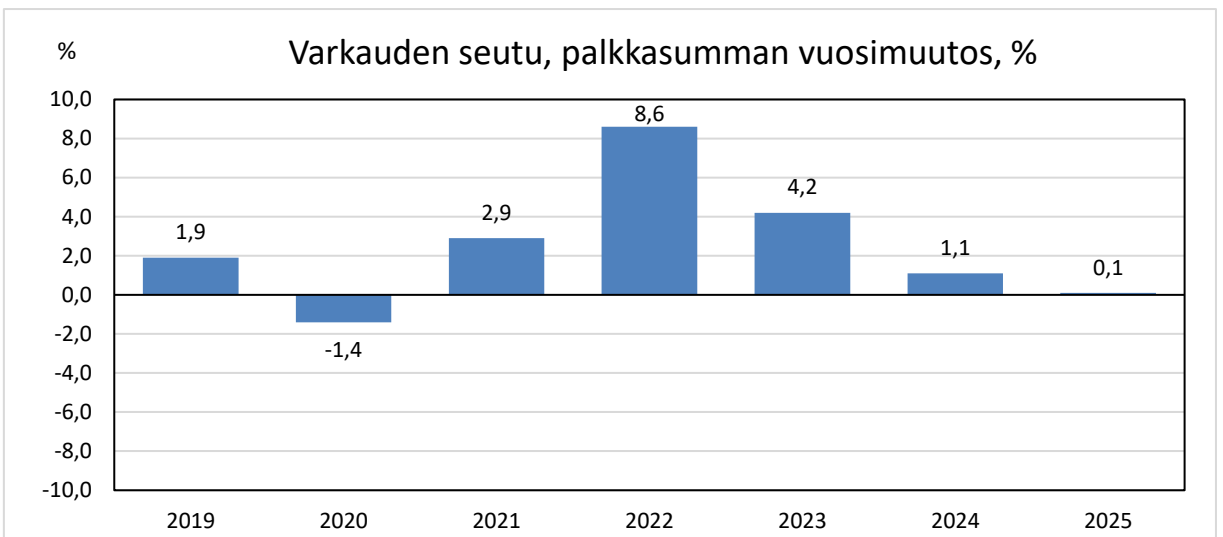
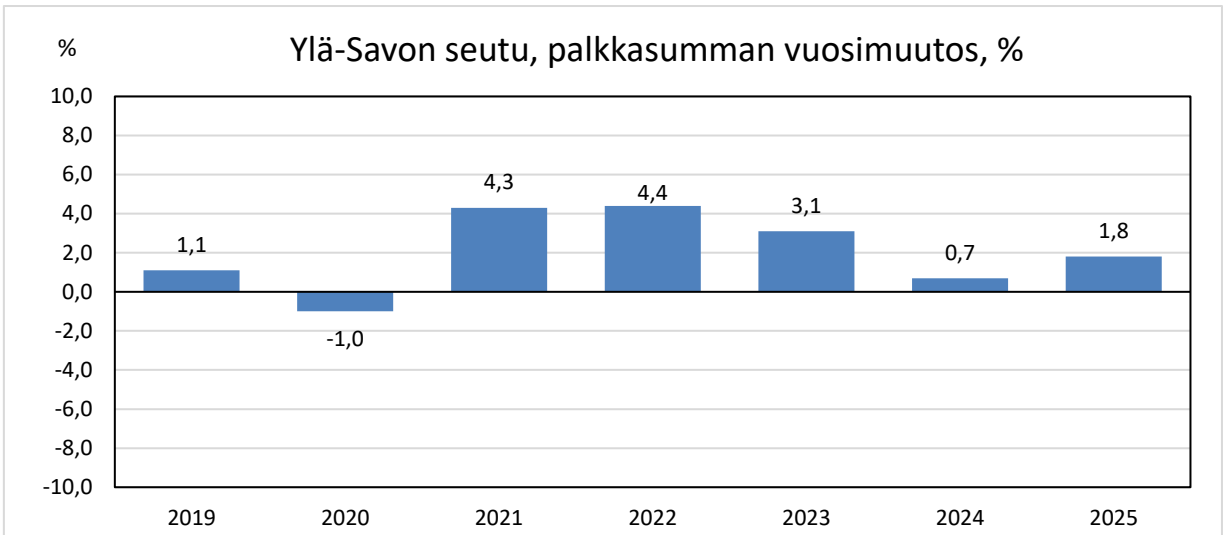
Seuduittain vientitietoja ei saada tarkalla toimialajalla. Kuopion seudulla teollisuuden vienti kasvoi 18,0 %. Ylä-Savossa teollisuuden kasvua oli 9,8 % ja Varkaudessa teollisuuden vienti laski -4,6 %.

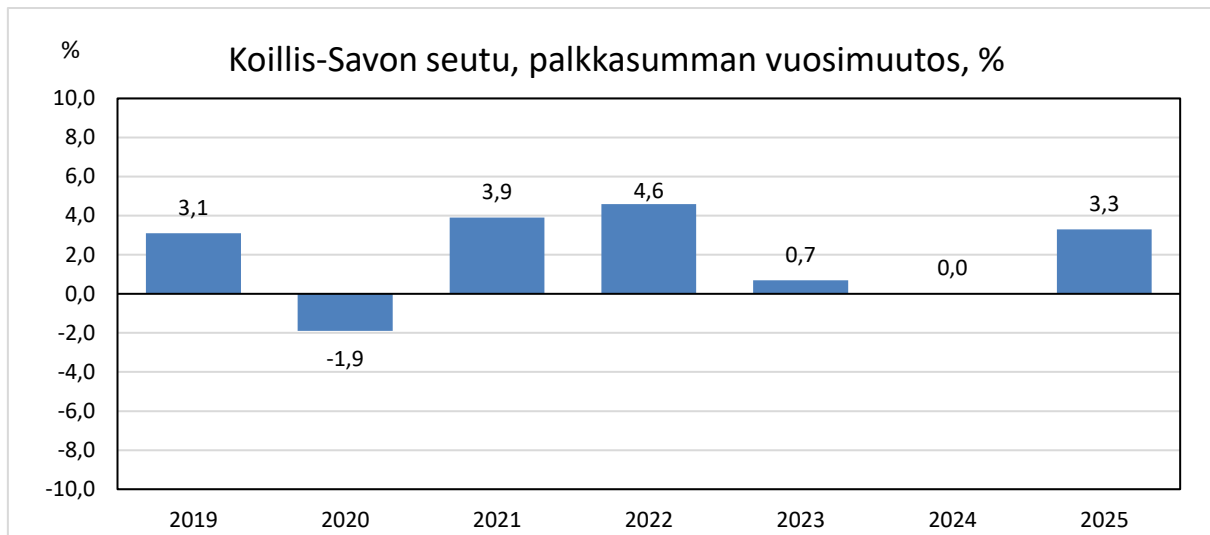
Vuonna 2025 maakunnan metalliteollisuuden vienti kasvoi kokonaisuudessaan 1,4 %. Kuopion seudulla metalliteollisuuden vienti kasvoi 4,9 % kolmen miinusmerkkisen vuoden jälkeen. Ylä-Savossa metalliteollisuuden vienti kasvoi 9,7 % vuoden 2024 voimakkaan laskun (-13,7 %) jälkeen. Ylä-Savon metalliteollisuudella on takana vahvoja kasvun vuosia. Vuosina 2015–2019 vuosittainen kasvu vaihteli 10–31 % välillä. Vuonna 2020 vienti laski voimakkaasti, jonka jälkeen vuosina 2021–2023 ala oli jälleen kasvu-uralla. Metalliteollisuuden osuus koko Ylä-Savon viennistä oli viime vuonna noin 62 %. Varkauden seudulla metalliteollisuuden viennin arvo laski -7,1 % vuonna 2025. Myös vuonna 2021 ja 2024 vienti laski voimakkaasti. Toisaalta vuodet 2019, 2020, 2022 ja 2023 olivat vahvan kasvun vuosia. Energiateknologiassa kehitys on ollut samansuuntainen ja viime vuonna alan vienti laski seudulla -7,5 %.

Kuopiossa terveysteknologian vienti kasvoi voimakkaasti (17,1 %). Tosin vuosi 2024 oli sitäkin parempi. Tuolloin kasvua kertyi jopa 48,1 %. Kaksi edellistä vuotta olivat heikompia, mutta niitä edelsi kuitenkin useampi erinomainen vuosi. Alan liikevaihto on yli kolminkertaistunut vuodesta 2010.

1.3 Palkkasumma

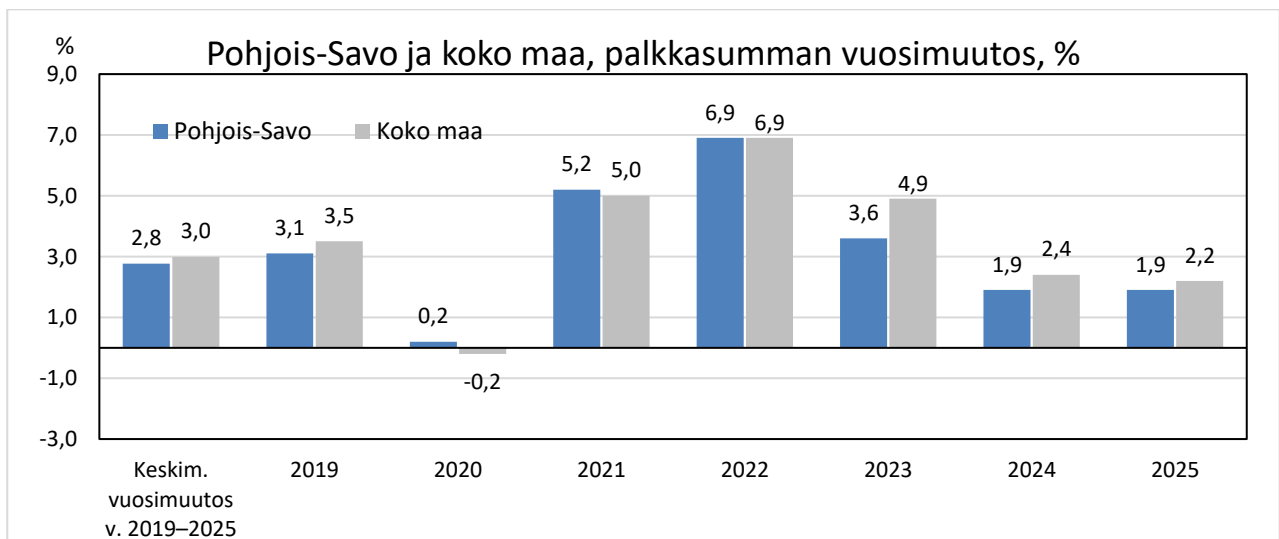

Pohjois-Savon ja koko maan kaikkien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Alue	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pohjois-Savo	4 080	2,8	3,1	0,2	5,2	6,9	3,6	1,9	1,9
Koko maa	108 350	3,0	3,5	-0,2	5,0	6,9	4,9	2,4	2,2

Vuonna 2025 palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 1,9 %. Koko maassa palkkasummakehitys oli aavistuksen parempaa (2,2 %). Palkkasumma heijastaa työllisyystilannetta, ja vuonna 2020 kehitys olikin

selvästi heikompaa koronan seurauksena. Pitkällä aikavälillä palkkasumma on kasvanut Pohjois-Savossa ja koko maassa suunnilleen samaa tahtia, noin kolmen prosentin vuositahtia.

Palkkasumma jatkoi kasvua miltei kaikilla toimialoilla

Pohjois-Savon aluetalouden suurimpien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	4 080	2,8	3,1	0,2	5,2	6,9	3,6	1,9	1,9
Teollisuus	635	1,8	3,6	-1,7	3,0	9,4	1,2	-0,2	1,6
Kaivostoiminta ja louhinta	20	9,5	3,9	3,0	-6,7	48,7	7,1	4,2	18,3
Elintarviketeollisuus	70	3,2	4,6	2,7	5,3	7,5	0,6	3,9	2,8
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	70	1,4	2,3	0,7	5,1	7,2	-4,4	-0,7	2,1
Paperin ja paperituott.valm, kustantaminen	53	3,8	-1,6	-9,9	-0,5	46,3	5,6	-8,0	1,8
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	250	1,1	4,7	-3,1	4,0	7,5	2,1	-2,5	0,1
Metalliteollisuus	310	1,7	5,2	-1,3	4,2	8,6	1,9	-2,6	1,9
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	49	6,3	7,8	7,7	10,6	14,8	0,9	-2,7	14,3
Kulkuneuvojen valmistus	11	-1,4	7,2	6,2	-11,4	8,3	-0,8	-3,8	-6,9
Muu teollisuus	62	1,3	0,4	-3,2	7,3	3,2	-0,5	2,4	0,0
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolt.	45	1,0	1,0	-7,6	-5,9	6,9	10,1	6,7	-1,6
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	188	1,1	1,7	-5,4	4,6	5,1	-0,9	3,4	1,2
Tietojenkäsittelypalvelu	110	5,8	8,3	2,9	11,4	16,2	9,1	2,2	-0,3
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	327	0,3	1,9	0,7	5,6	6,5	-2,3	-6,1	-1,4
Tukku- ja vähittäiskauppa	339	2,0	3,3	-0,4	5,6	4,5	2,4	0,1	1,9
Yrityspalvelut	293	3,2	4,6	4,0	4,3	4,7	5,0	2,0	2,3
Matkailuklusteri	118	1,3	4,3	-16,5	6,6	13,0	6,6	2,6	-0,4
Lääke- ja terveysteknologia	55	6,3	8,4	6,7	6,9	10,7	6,0	9,0	5,2
Energiateknologiaklusteri	91	1,6	5,3	-0,8	2,5	4,9	4,4	2,2	-1,9
Terveys- ja sosiaalipalvelut (yks.)	260	6,5	6,7	6,3	10,0	6,9	12,3	8,8	1,6
Terveys- ja sosiaalipalvelut (julk.)	686	2,9	1,3	0,1	2,6	3,5	4,2	5,5	4,4

Palkkasumma koheni viime vuonna koko maassa lähes kaikilla tarkastelussa olevilla aloilla. Hienoista laskua oli ainoastaan yksityisessä terveydenhuollossa ja muussa teollisuudessa. Pohjois-Savossa palkkasumman kehitys oli myös positiivista useimmilla tarkastelussa olevilla aloilla. Laskua oli kulkuneuvojen valmistuksessa, koneiden ja laitteiden valmistuksessa, tietojenkäsittelypalvelussa, rakentamisessa, matkailussa sekä energiateknologiassa.

Teollisuuden palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 1,6 % ja koko maassa 2,5 %. Vuonna 2024 palkkasumma oli

Pohjois-Savossa nollan tuntumassa ja koko maassa 1,0 %. Keskimääräinen vuosikasvu on Pohjois-Savossa 1,8 % ja koko maassa 2,4 %.

Metalliteollisuuden palkkasumma kasvoi 1,9 %. Pitkällä aikavälillä kasvua on ollut 1,7 % vuodessa. Metalliteollisuuden palkkasumma (310 milj. €) on noin puolet koko teollisuuden palkkasummasta. Koko maassa metalliteollisuuden palkkasumma koheni 3,7 %, kun pitkän ajan kasvu on 2,9 %.

Mekaanisen puuteollisuuden palkkasumma kasvoi viime vuonna 2,1 % kahden miinusmerkkisen vuoden jälkeen. Pitkän aikavälin kehitys on 1,4 % vuodessa. Sellu- ja paperiteollisuuden palkkasummakehitys oli heikkoa useita vuosia, mutta vuonna 2022 palkkasumma kääntyi selvään kasvuun. (46,3 %). Vuonna 2023 kasvua kertyi 5,6 %, mutta vuonna 2024 laskua -8,0 %. Viime vuonna oltiin jälleen plussalla 1,8 % verran. Pitkällä aikavälillä palkkasumma on Pohjois-Savossa kasvanut keskimäärin 3,8 % vuodessa. Koko maassa palkkasumma kasvoi viime vuonna 1,0 %. Koko maassa palkkasumman trendi on ollut laskeva, ja pitkällä aikavälillä laskua on ollut keskimäärin -0,1 % vuodessa.

Volyymiltaan pienellä sähkötekniikan alalla palkkasumma on kasvanut Pohjois-Savossa jo vuodesta 2014. Vuonna 2024 palkkasumma kääntyi kuitenkin miinuksella, mutta viime vuonna alan palkkasumma kasvoi vahvasti, 14,3 %. Pitkän ajan kasvu on keskimäärin 6,3 % vuodessa. Myös koko maassa palkkasumma kasvoi viime vuonna ja pitkän ajan kehitys on 4,2 %.

Muun teollisuuden alalla palkkasumman kehitys on ollut viime vuosina vaihtelevaa. Vuonna 2025 palkkasumma kuitenkin pysyi ennallaan. Pitkän aikavälin kasvu on keskimäärin 1,3 % vuodessa. Koko maassa muun teollisuuden palkkasumma on kasvanut pitkällä aikavälillä keskimäärin 2,3 % vuodessa. Viime vuonna se kuitenkin laski -0,9 %.

Elintarviketeollisuuden palkkasumma jatkoi kasvua yhdeksättä vuotta peräkkäin useamman heikon vuoden jälkeen. Viime vuonna kasvu oli 2,8 %. Koko maassa kasvua kertyi 2,4 %.

Energiatekniikan klusterissa palkkasumma ehti kasvaa hyvin neljä vuotta, mutta viime vuonna alan palkkasumma laski -1,9 %. Koko maassa kasvua oli 0,2 %. Pitkän aikavälin kasvu on Pohjois-Savossa 1,6 % ja koko maassa 3,1 % vuodessa.

Kaivannaistoiminnan palkkasumma kasvoi nyt neljättä vuotta peräkkäin vuoden 2021 väisyn kehityksen jälkeen. Viime vuonna kasvua oli 18,3 %. Alan pitkän ajan kasvu on tarkasteltavista toimialoista parasta, 9,5 % vuodessa. Koko maassa kasvua oli 6,4 % ja pitkän ajan kasvu on 2,8 % vuodessa.

Kuljetusalalla palkkasumma kasvoi 1,2 % ja pitkän aikavälin kehitys on 1,1 % vuodessa. Koko maassa palkkasumma kasvoi 1,9 % pitkän aikavälin kasvun ollessa 1,8 %.

Tietojenkäsittelypalveluiden palkkasumma on kasvanut yhtäjaksoisesti koko tarkasteluhistorian ajan vuodesta 2010, mutta viime vuonna palkkasumma oli aavistuksen verran miinuksella (-0,3 %). Koko maassa kasvua oli 2,4 %. Keskimäärin alan palkkasumma on kasvanut Pohjois-Savossa 5,8 % ja koko maassa 5,5 % vuodessa.

Rakentamisen palkkasumma laski (-1,4 %) jo kolmatta vuotta heikon liikevaihtokehityksen seurauksena. Pitkän aikavälin kasvu on 0,3 %. Koko maassa rakennusalan palkkasumma kasvoi 1,1 % ja pitkän aikavälin kehitys oli 1,0 %.

Kaupan alan palkkasumma jatkoi kasvuaan. Viime vuonna kasvua oli 1,9 %. Kaupan alalla palkkasumma on kasvanut vuodesta 2010 lukuun ottamatta pientä kääntymistä miinuksella vuonna 2020. Pitkän ajan keskiarvo on 2,0 %. Koko maassa palkkasumma koheni viime vuonna 1,9 % pitkän aikavälin kasvun ollessa 2,3 %.

Palkkasummankin osalta korona vaikutti toimialoista rajuimmin matkailuun. Matkailussa oli koronaa ennen useampi vuosi hyvää kasvua. Vuonna 2020 matkailun palkkasumma romahti Pohjois-Savossa ja koko maassa yli -16 %. Tämän jälkeen on palattu kasvu-uralle. Viime vuonna kuitenkin palkkasumma laski -0,4 % Pohjois-Savossa ja kasvoi 2,4 % koko maassa.

Terveysteknologian palkkasumman kehitys jatkoi Pohjois-Savossa vuodesta 2016 jatkunutta vahvaa nousua. Viime vuonna kasvua oli 5,2 % ja koko maassa 3,8 %. Pohjois-Savon pitkän ajan kasvu (6,3 %) on koko maata (4,5 %) parempi.

Yksityisissä terveys- ja sosiaalipalveluissa palkkasumman pitkän aikavälin kasvu on ollut Pohjois-Savossa toiseksi nopeinta toimialojen välisessä vertailussa (6,5 %). Viime vuonna kasvua kertyi 1,6 % Pohjois-Savossa, koko maassa alan palkkasumma laski -0,4 %. Julkisella puolella keskimääräinen vuosikasvu on ollut Pohjois-Savossa 2,9 % ja koko maassa 3,4 %. Julkisten sote-palveluiden palkkasumma kasvoi viime vuonna Pohjois-Savossa 4,4 % ja koko maassa 1,8 %.

Koko maan aluetalouden suurimpien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	108 350	3,0	3,5	-0,2	5,0	6,9	4,9	2,4	2,2
Teollisuus	17 298	2,4	2,3	-1,5	4,9	6,3	3,6	1,0	2,5
Kaivostoiminta ja louhinta	366	2,8	3,7	1,3	3,3	5,0	0,5	3,5	6,4
Elintarviketeollisuus	1 762	2,8	0,6	1,6	4,2	5,2	2,6	3,6	2,4
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	1 016	0,5	0,5	-4,4	7,4	6,5	-5,0	-2,4	2,3
Paperin ja paperituott.valm, kustantaminen	1 448	-0,1	0,2	-3,3	0,2	-0,6	2,9	-0,6	1,0
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	5 624	2,6	3,0	-1,9	4,8	7,1	4,2	1,4	2,7
Metalliteollisuus	9 125	2,9	3,0	-2,1	5,5	8,0	4,8	1,0	3,7
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	2 685	4,2	1,8	-0,8	7,8	10,8	7,2	-0,5	5,2
Kulkuneuvojen valmistus	806	1,5	6,8	-6,2	3,4	4,5	0,8	2,6	6,0
Muu teollisuus	2 031	2,3	2,5	0,3	5,9	5,0	4,2	1,7	-0,9
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolt.	1 037	3,5	3,1	0,3	3,6	8,7	7,8	4,6	0,0
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	7 647	1,8	1,2	-6,9	2,5	9,3	3,5	2,7	1,9
Tietojenkäsittelypalvelu	5 431	5,5	8,4	5,8	8,3	11,4	8,4	2,3	2,4
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	8 093	1,0	2,3	0,5	3,3	5,5	-0,5	-2,4	1,1
Tukku- ja vähittäiskauppa	10 677	2,3	2,3	-0,6	5,2	5,0	3,0	1,5	1,9
Yrityspalvelut	11 472	3,8	4,3	2,2	6,6	7,3	4,8	2,8	3,3
Matkailuklusteri	3 114	2,9	3,4	-16,9	2,6	21,9	9,9	4,0	2,4
Lääke- ja terveysteknologia	762	4,5	4,9	3,2	7,8	8,2	5,4	3,2	3,8
Energiateknologiaklusteri	1 015	3,1	5,7	2,0	4,3	6,2	8,5	0,5	0,2
Terveys- ja sosiaalipalvelut (yks.)	5 624	5,0	7,7	4,0	8,2	8,3	8,9	6,3	-0,4
Terveys- ja sosiaalipalvelut (julk.)	7 016	3,4	4,4	2,6	4,5	3,6	7,8	3,6	1,8

Yritysten kaikkien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) seuduittain v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Alue	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kuopion seutu	2 662	3,3	3,9	1,0	6,0	7,5	3,9	2,4	2,2
Ylä-Savon seutu	628	1,9	1,1	-1,0	4,3	4,4	3,1	0,7	1,8
Varkauden seutu	529	2,2	1,9	-1,4	2,9	8,6	4,2	1,1	0,1
Sisä-Savon seutu	205	1,4	2,3	-0,5	3,8	2,8	0,8	1,1	1,6
Koillis-Savon seutu	56	1,5	3,1	-1,9	3,9	4,6	0,7	0,0	3,3
Pohjois-Savo	4 080	2,8	3,1	0,2	5,2	6,9	3,6	1,9	1,9
Koko maa	108 350	3,0	3,5	-0,2	5,0	6,9	4,9	2,4	2,2

Viime vuonna palkkasumma kasvoi kaikilla seuduilla Pohjois-Savossa. Kuopion seudulla palkkasumma on kasvanut hieman koko maata ja muita Pohjois-Savon seutuja nopeammin pitkän aikavälin seurantajakson aikana. Vuonna 2025 Kuopion seudun palkkasumma kasvoi 2,2 % ja pitkän aikavälin kasvu oli 3,3 %.

Varkauden seudulla palkkasumma kasvoi 0,1 %, kun vuonna 2022 kasvua oli jopa 8,6 %. Pitkällä aikavälillä

Varkauden palkkasumma on kasvanut 2,2 %, mikä on pienempi kuin Pohjois-Savon pitkän aikavälin kasvu.

Sisä-Savossa palkkasumma kasvoi 1,6 %, Koillis-Savossa 3,3 % ja Ylä-Savossa 1,8 % mutta näillä alueilla keskimääräinen vuosimuutos on maakunnan ja koko maan tasoa heikompa.

Kuopion seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	2 662	3,3	3,9	1,0	6,0	7,5	3,9	2,4	2,2
Teollisuus	221	2,4	3,8	0,0	4,1	6,5	1,6	2,1	2,7
Elintarviketeollisuus	21	2,9	7,7	4,2	12,5	7,6	4,2	-1,9	-5,1
Muu teollisuus	55	1,2	1,3	-3,7	7,8	2,7	-0,2	2,2	0,2
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	16	3,4	0,1	7,7	4,7	7,5	-1,0	3,5	1,4
Paperin ja paperituott.valm, kustantaminen	18	1,6	-2,1	-1,6	-0,3	6,4	6,7	-2,7	3,5
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	231	0,2	3,5	1,3	5,3	8,4	-3,9	-7,8	-0,9
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	44	1,5	2,4	0,1	4,2	5,2	0,3	-3,0	3,6
Metalliteollisuus	74	3,2	6,4	3,4	6,6	9,6	0,7	-3,8	6,4
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	26	8,1	15,8	13,6	11,6	17,9	2,7	-1,3	14,1
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolt.	16	0,1	-0,4	-16,7	-1,8	-0,3	7,4	10,0	4,2
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	112	0,4	4,0	-6,2	3,4	4,4	-1,0	1,8	0,6
Tietojenkäsittelypalvelu	105	5,9	8,9	2,6	11,7	16,6	9,7	2,1	0,0
Tukku- ja vähittäiskauppa	229	2,3	5,0	-0,2	6,1	5,6	2,8	0,0	2,1
Yrityspalvelut	222	3,5	5,7	5,3	5,6	5,4	5,1	1,5	1,9
Matkailuklusteri	80	1,4	6,1	-17,3	7,4	14,6	5,9	2,0	0,3
Lääke- ja terveysteknologia	55	6,4	8,4	6,8	6,9	10,8	6,0	9,0	5,3
Energiateknologiaklusteri	16	3,0	10,6	2,6	1,1	4,7	0,8	6,3	5,7
Terveys- ja sosiaalipalvelut	641	4,1	3,3	0,9	5,1	4,4	7,3	7,3	4,3

Kuopion seudulla palkkasumma kasvoi viime vuonna 2,2 %. Pitkän ajan keskimääräinen vuosikasvu on 3,3 %. Lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin kasvu oli maltillista, palkkasumman kasvu on ollut hyvää myös edeltävinä vuosina. Kuopion seudun osuus koko maakunnan palkkasummasta on 65 %.

Puutuoteteollisuudessa palkkasumma kasvoi 1,4 %. Pitkän aikavälin kasvu on 3,4 %. Sellu- ja paperiteollisuuden palkkasumma kasvoi viime vuonna 3,5. Alan pitkän aikavälin kasvu on 1,6 %.

Rakentamisen heikko kehitys liikevaihdossa parina viime vuonna näkyy myös palkkasumman kehityksessä. Viime vuonna laskua oli -0,9 %. Pitkän ajan kasvu on 0,2 %.

Elintarviketeollisuuden palkkasumma jatkoi viime vuonna laskua (-5,1 %). Kasvu on ollut aikaisempina vuosina hyvää ja vuonna 2021 se oli jopa 12,5 %. Pitkän

aikavälin kasvu on kuitenkin vain 2,9 % johtuen aikaisempien vuosien heikommasta kasvusta.

Metalliteollisuudessa palkkasumma kasvoi 6,4 % vuoden 2024 huonomman tuloksen jälkeen. Pitkän aikavälin kasvu oli 3,2 %.

Tietojenkäsittelypalveluiden palkkasumma on kehittynyt viime vuosina hyvin. Viime vuonna päästiin nollatulokseen, mutta keskimääräinen vuosikasvu on 5,9 %. Myös yrityspalveluiden palkkasumma on viime vuosina kasvanut tasaisesti. Viime vuonna kasvua oli 1,9 % ja pitkän aikavälin kasvu oli 3,5 %. Kaupan alan palkkasumma käväisi pakkasella vuonna 2020, mutta sen jälkeen alan palkkasumma on kasvanut ja viime vuonna kasvua oli 2,1 %.

Melko pienen sähköteknisen valmistuksen palkkasumman kasvu on ollut voimakasta, viime vuonna palkkasumma kasvoi 14,1 %. Pitkällä aikavälillä

alan keskimääräinen vuosikasvu on seurattavien toimialojen nopeinta, 8,1 % vuodessa.

Koneiden ja laitteiden huollon palkkasumman kasvu oli Kuopion seudulla negatiivista kuusi vuotta, mutta kolme edellistä vuotta palkkasumma on taas kasvanut ja viime vuonna kasvua oli 4,2 %. Tähän ryhmään kuuluu muun muassa teollisuuden koneiden asennusta ja huoltoa sekä sähkölaitteiden ja kulkuneuvojen huoltoa. Pitkän aikavälin kehitys on toimialoista heikointa (0,1 %).

Matkailussa palkkasumman kasvu hiipui vuonna 2020 koronan vuoksi, mutta tämän jälkeen palattiin kasvu-uralle. Viime vuonna palkkasumma kasvoi 0,3 %. Kuopion seudun matkailun palkkasumman osuus koko maakunnan matkailusta on noin 68 %. Osuus on lähes sama kuin liikevaihdossa.

Lääke- ja terveysteknologian palkkasumma kasvoi viime vuonna 5,3 % liikevaihdon ja viennin kasvun ansiosta. Pitkän ajan keskimääräinen kasvu on 6,4 %. Sosiaali- ja terveystalouden palkkasumma kasvoi 4,3 %, kun pitkällä aikavälillä kasvua on ollut keskimäärin 4,1 % vuodessa.

Ylä-Savon seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	628	1,9	1,1	-1,0	4,3	4,4	3,1	0,7	1,8
Teollisuus	165	1,0	3,6	-3,9	3,8	8,9	-1,2	-3,7	3,5
Elintarviketeollisuus	35	3,6	1,2	3,8	2,7	8,0	-2,8	7,3	6,7
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	11	-3,0	-0,8	-4,3	-10,3	8,4	-7,9	-8,9	3,5
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	44	1,6	-3,6	0,5	9,7	0,1	0,1	-0,9	2,4
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	91	0,8	7,4	-8,2	7,5	9,6	1,1	-6,6	3,6
Metalliteollisuus	110	1,0	6,3	-6,1	6,1	9,6	0,6	-5,6	3,3
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	40	1,8	0,5	-3,5	5,2	4,5	0,9	5,0	0,9
Tukku- ja vähittäiskauppa	56	1,1	-0,6	-2,2	4,6	1,2	2,0	-0,3	2,4
Yrityspalvelut	31	1,6	3,5	3,0	0,1	1,3	-0,7	3,5	3,8
Matkailuklusteri	18	1,5	1,0	-10,9	0,6	9,8	12,7	3,8	-3,3
Terveys- ja sosiaalipalvelut	124	2,8	1,5	1,3	2,0	3,2	5,9	4,7	2,4

Ylä-Savossa palkkasumma kasvoi viime vuonna 1,8 %, ja kasvua on nyt ollut neljänä peräkkäisenä vuonna. Pitkän ajan kasvuvauhti oli 1,9 %.

Teollisuuden osuus Ylä-Savon kaikkien toimialojen palkkasummasta on 26 %. Viime vuonna teollisuuden palkkasumma kasvoi 3,5 %, mutta laski kahtena edellisenä vuonna. Pitkän aikavälin muutos on kuitenkin positiivinen, 1,0 %.

Metalliteollisuus on Ylä-Savon seudun yritystoiminnan ydin. Viime vuonna palkkasumma kasvoi 3,3 % ja vuonna 2024 se laski -5,6 %. Pitkän aikavälin kasvu on keskimäärin 1,0 % vuodessa. Metalliteollisuuden palkkasummasta suurin osa muodostuu koneiden ja laitteiden valmistuksessa, jossa palkkasumma kasvoi viime vuonna 3,6 % pitkän ajan keskimääräisen kasvun ollessa 0,8 %.

Elintarviketeollisuuden palkkasumma kasvoi vuodesta 2017, mutta vuonna 2023 palkkasumma laski -2,8 %. Viimeiset kaksi vuotta palkkasumma on taas kasvanut ja viime vuonna kasvua kertyi 6,7 %. Puutuoteteollisuuden palkkasumma laski vuosina 2023 ja 2024. Viime vuonna kasvua oli 3,5 %. Alan keskimääräinen vuosimuutos on -3,0 %.

Rakentamisen palkkasumma kasvoi 2,4 %. Pitkän aikavälin kasvu on ollut 1,6 %. Kuljetuksessa palkkasumman kasvu pitkällä aikavälillä on ollut maltillista (1,8 %) ja viime vuonna kasvua kertyi 0,9 %.

Kauppan alalla palkkasumman kasvu on ollut viime vuodet maltillista ja viime vuonna se kasvoi 2,4 %. Pitkän aikavälin kasvu on keskimäärin 1,1 % vuodessa.

Myös yrityspalveluissa palkkasumman kasvu on ollut maltillista ja viime vuonna kasvu oli 3,8 %. Pitkän aikavälin kasvu on 1,6 %. Matkailussa palkkasumma laski -3,3 %. Koronavuonna 2020 se laski -10,9 %. Sen jälkeen alalla oli neljä hyvää kasvun vuotta. Pitkän aikavälin kasvu on 1,5 %.

Sosiaali- ja terveystalouden palkkasumman on kasvanut maltillisesti vuodesta 2017 ja vuonna 2025 kasvua oli 2,4 %. Pitkän aikavälin kasvu on 2,8 %. Alan palkkasumman arvo on nyt enemmän kuin Ylä-Savon poikkeuksellisen vahvan metalliteollisuuden.

Varkauden seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	529	2,2	1,9	-1,4	2,9	8,6	4,2	1,1	0,1
Teollisuus	196	2,2	3,2	-1,6	0,7	15,9	4,4	-0,8	-1,8
Puutuote- ja huonekaluteollisuus	20	4,0	6,8	2,3	11,7	13,2	-4,6	3,7	2,6
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	33	-0,9	-1,3	-3,0	3,5	3,6	4,7	-7,3	-6,9
Metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitt. valm.	105	1,3	3,6	0,8	1,6	6,8	4,2	0,7	-4,4
Metalliteollisuus	114	1,7	3,5	1,0	1,2	7,4	4,2	0,3	-2,2
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolt.	24	1,6	2,3	-0,5	-11,6	10,8	16,7	6,2	-7,4
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	24	3,7	-3,4	-6,6	10,9	7,1	1,2	7,2	7,3
Tukku- ja vähittäiskauppa	36	1,4	1,1	-2,0	4,4	3,7	2,1	1,3	0,3
Yrityspalvelut	30	2,9	-1,9	-1,3	1,2	4,0	10,3	3,2	3,3
Matkailuklusteri	13	1,3	2,0	-17,6	10,8	10,1	6,6	3,7	-1,4
Energiateknologiaklusteri	83	1,7	4,5	-2,0	2,4	5,6	7,5	2,8	-3,9
Terveys- ja sosiaalipalvelut	91	3,5	1,8	3,9	2,6	5,8	3,0	6,6	2,5

Varkauden seudulla kaikkien toimialojen yhteenlaskettu palkkasumma kasvoi viime vuonna 0,1 % ja pitkän aikavälin kehitys on 2,2 %.

Teollisuuden palkkasumma laski viime vuonna -1,8 %. Teollisuuden osuus koko seudun palkkasummasta oli 37 %.

Metalliteollisuudessa palkkasumma laski -2,2 %, kun keskimääräinen vuosikasvu on 1,7 %. Valtaosa metalliteollisuuden palkkasummasta muodostuu metallin, metallituotteiden, koneiden ja laitteiden valmistuksessa, jossa palkkasumma laski myös -4,4 %. Suuri osa metallituotteiden ja koneiden valmistuksesta kuuluu puolestaan energiateknologiaklusteriin.

Energiateknologiaklusterin palkkasumma kääntyi laskuun vuonna 2020, mutta kasvoi sitten neljä vuotta. Vuonna 2025 palkkasumma laski -3,9 %. Kasvu on pitkällä aikavälillä ollut 1,7 % vuodessa.

Mekaanisen puutuoteollisuuden palkkasumma kasvoi 2,6 % vuonna 2025. Kasvua oli myös vuonna 2024. Vuonna 2023 alan palkkasumma laski -4,6 % kahdeksan vuoden kasvun jälkeen. Viime vuosien hyvän kehityksen ansiosta alan pitkän aikavälin kasvu on myös parantunut ja on nyt 4,0 %.

Huolto- ja asennuspalveluiden palkkasumma kasvoi hyvin vuosina 2022–2024. Vuonna 2025 palkkasumma kääntyi laskuun (-7,4 %). Alan pitkän aikavälin kasvu on kohtalaisella tasolla (1,6 %).

Kuljetuksessa palkkasumma oli vuodet 2018–2020 negatiivinen, mutta kääntyi nousuun vuonna 2021. Viime vuonna kasvua oli 7,3 %. Keskimääräinen vuosimuutos on 3,7 %.

Kaupan alalla palkkasumma kasvoi 0,3 %. Alan keskimääräinen kasvu on 1,4 %. Yrityspalveluissa kehitys on parantunut viitenä viime vuonna ja viime vuonna kasvua oli 3,3 % pitkän ajan kasvun ollessa 2,9 %.

Matkailualan palkkasumma heikkeni vuonna 2020 voimakkaasti, mutta sitä seurasi neljä kasvun vuotta. Viime vuonna oltiin jälleen miinuksella -1,4 %. Alan palkkasumman keskimääräinen kasvuvauhti on 1,3 %

vuodessa. Sosiaali- ja terveysalan palkkasumma on kasvanut vuosina 2019–2025 keskimäärin 3,5 % vuodessa. Viime vuonna kasvua oli 2,5 %.

Sisä-Savon seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	205	1,4	2,3	-0,5	3,8	2,8	0,8	1,1	1,6
Teollisuus	47	1,1	3,2	-0,2	4,3	1,9	-3,0	2,3	2,7
Elintarviketeollisuus	12	2,3	8,6	-2,3	2,0	3,2	0,3	7,7	5,7
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	8	-2,1	-4,4	-2,5	0,3	1,7	-7,8	-0,3	-5,9
Metalliteollisuus	10	2,3	6,3	2,1	4,0	1,0	-1,0	10,4	0,3
Tukku- ja vähittäiskauppa	15	2,0	-0,4	4,7	5,6	2,9	0,2	1,8	-0,8
Matkailuklusteri	5	-0,7	-2,2	-18,3	7,2	5,1	1,4	3,8	-1,7
Terveys- ja sosiaalipalvelut	58	2,6	-0,8	5,6	4,1	2,5	2,3	2,1	1,5

Sisä-Savossa palkkasumman kasvu on pitkällä aikavälillä ollut 1,4 % vuodessa. Viime vuonna palkkasumma kasvoi 1,6 % ja vuonna 2024 palkkasumma kasvoi 1,1 %.

Elintarviketeollisuus on kasvanut viime vuosina hyvin lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin palkkasumma laski -2,3 %. Viime vuonna palkkasumma kasvoi 5,7 % ja pitkän aikavälin kasvu on ollut 2,3 %.

Metalliteollisuudessa palkkasumma kasvoi vahvasti vuonna 2024. Viime vuonna palkkasumma pysyi lähes ennallaan, kun kasvua kertyi 0,3 %. Keskimääräinen vuosikasvu on 2,3 %.

Rakentamisen palkkasumma on laskenut viimeiset kolme vuotta ja viime vuonna laskua tuli -5,9 %. Myös pitkän aikavälin kehitys on miinuksella (-2,1 %).

Kaupan alan palkkasumma laski -0,8 % viime vuonna. Ala oli kasvanut edelliset viisi vuotta. Pitkän ajan keskiarvo on 2,0 %.

Matkailun palkkasumma laski viime vuonna -1,7 %, mutta ala oli kasvanut edellisenä neljänä vuonna. Koronavuonna 2020 palkkasumma laski -18,3 %. Laskua oli myös vuonna 2019. Pitkän ajan kasvu on aavistuksen negatiivinen, -0,7 %. Sosiaali- ja terveyspalveluiden palkkasumma kasvoi jo kuudetta vuotta peräkkäin, viime vuonna 1,5 %.

Koillis-Savon seutukunnan aluetalouden suurimpien toimialojen palkkasumman keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Toimiala	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019–2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kaikki toimialat	56	1,5	3,1	-1,9	3,9	4,6	0,7	0,0	3,3
Teollisuus	7	-0,4	6,7	-12,6	5,6	11,5	-7,4	2,2	-0,3
Rakentaminen + ei-metall. mineraalituott.valm.	8	5,1	9,3	4,0	11,1	5,0	9,3	16,0	-7,6
Kuljetus ja varastointi sekä posti- ja teleliikenne sekä kustannust.	3	4,0	-4,3	1,2	7,6	6,0	1,7	12,9	-0,7
Tukku- ja vähittäiskauppa	3	1,9	10,1	10,2	0,6	2,4	-7,0	-2,4	10,9
Matkailuklusteri	2	0,6	-0,7	-21,4	4,0	15,9	-1,9	6,6	5,7
Terveys- ja sosiaalipalvelut	19	2,1	0,2	-0,7	7,2	5,9	-1,8	-1,9	6,4

Koillis-Savossa palkkasumman arvo nousi viime vuonna 3,3 % ja kasvu painottui kauppaan, matkailuun ja terveysalalle.

Rakentamisen palkkasumma laski viime vuonna -7,6 %. Alan palkkasumman kasvuvauhti on tästä huolimatta Koillis-Savossa ollut kova, keskimäärin 5,1 % vuodessa. Seurantajakson 2010–2024 aikana rakentamisen palkkasumma on laskenut vain kahtena vuonna Koillis-Savossa.

Kuljetuksen alan palkkasumma laski viime vuonna -0,7 % ja alan palkkasumma supistui vuosina 2016–2019 rajusti. Vuosina 2020–2024 ala kuitenkin kasvoi ja pitkän aikavälin vuosimuutos on 4,0 %.

Teollisuudessa palkkasumma laski -0,3 %. Vuonna 2024 palkkasumma kasvoi 2,2 %. Keskimäärin palkkasumma on pienentynyt -0,4 % vuodessa. Vaihtelut palkkasummassa ovat olleet suuria eri vuosien välillä.

Sekä vuonna 2011 ja 2012 palkkasumma kasvoi yli 20 %, kun taas vuosina 2013–2014 ja 2016 laskua oli yli 20 %. Vuonna 2012 palkkasumman arvo oli vielä yli 12 milj. €.

Matkailussa palkkasumma kasvoi toista vuotta peräkkäin ja kasvua kertyi 5,7 %. Alan pitkän aikavälin vuosikasvu on 0,6 %. Koronavuonna 2020 laskua oli jopa -21,4 %.

Kaupan alalla palkkasumman kehitys oli vuosina 2014–2018 laskusuuntainen, mutta kasvoi siitä eteenpäin vuoteen 2023 saakka, jolloin laskua kertyi -7,0 %. Samoin vuosi 2024 oli miinusmerkkinen, mutta viime vuonna ala kääntyi kuitenkin kasvuun (10,9 %).

Terveysalalla palkkasumma kasvoi 6,4 % vuonna 2025 ja pitkällä aikavälillä palkkasumma on kasvanut keskimäärin 2,1 % vuodessa.

Liikevaihdon, palkkasumman ja viennin keskimääräinen vuosimuutos (%) v. 2019–2025 sekä vuosimuutokset (%) v. 2019–2025

Alue	Milj. € v. 2025	Keskim. vuosimuutos v. 2019– 2025	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<u>Liikevaihto</u>									
Kuopion seutu	8 755	2,9	6,7	-0,3	11,5	14,4	-3,1	-1,5	0,7
Ylä-Savon seutu	2 937	1,7	3,3	-4,9	8,9	8,9	-0,9	-1,6	2,1
Varkauden seutu	2 210	0,8	2,6	2,9	-1,0	17,4	-1,8	-7,5	-2,4
Sisä-Savon seutu	1 053	2,7	4,1	3,3	24,7	1,6	-17,5	4,8	6,9
Koillis-Savon seutu	173	-1,0	-6,3	10,5	-26,1	8,4	1,5	7,4	-3,4
Pohjois-Savo	15 063	2,3	4,9	-0,3	9,4	12,7	-3,6	-2,0	0,9
Koko maa	565 246	2,4	2,9	-4,2	10,6	15,6	-3,6	-1,3	1,6
<u>Vienti</u>									
Kuopion seutu	1 165	6,4	11,2	-11,1	52,1	25,7	-19,9	-1,6	15,0
Ylä-Savon seutu	635	1,6	10,5	-9,8	21,2	5,6	-1,3	-10,6	9,6
Varkauden seutu	659	-0,7	11,9	8,4	-16,9	31,2	-1,4	-13,9	-5,0
Sisä-Savon seutu	234	2,0	7,1	1,4	63,3	4,2	-42,6	4,2	11,5
Pohjois-Savo	2 691	2,6	10,6	-3,3	20,1	19,3	-13,2	-7,4	7,3
Koko maa	151 516	2,9	5,1	-7,8	15,9	24,7	-11,2	-1,6	4,6
<u>Palkkasumma</u>									
Kuopion seutu	2 662	3,3	3,9	1,0	6,0	7,5	3,9	2,4	2,2
Ylä-Savon seutu	628	1,9	1,1	-1,0	4,3	4,4	3,1	0,7	1,8
Varkauden seutu	529	2,2	1,9	-1,4	2,9	8,6	4,2	1,1	0,1
Sisä-Savon seutu	205	1,4	2,3	-0,5	3,8	2,8	0,8	1,1	1,6
Koillis-Savon seutu	56	1,5	3,1	-1,9	3,9	4,6	0,7	0,0	3,3
Pohjois-Savo	4 080	2,8	3,1	0,2	5,2	6,9	3,6	1,9	1,9
Koko maa	108 350	3,0	3,5	-0,2	5,0	6,9	4,9	2,4	2,2

2 Työvoimavarat ja työllisyys

Työmarkkinatilanne niin Pohjois-Savossa kuin valtakunnallisesti on ollut haastava jo muutaman vuoden ajan. Työttömyyden kasvu alkoi rakennusalalta korkojen noustessa, mitä seurasivat haasteet teollisuudessa. Tämän jälkeen työttömyys alkoi lisääntyä palveluilla yksityisen kulutuksen varovaisuuden vuoksi, ja työttömyyden kasvua on nähty myös julkisella sektorilla talouden sopeutustoimien seurauksena. Talouden ennakoitua heikomman kehityksen vuoksi odotettu työmarkkinoiden käänne on viivästynyt, sillä työmarkkinoiden positiivinen kehitys seuraa talouden elpymistä viiveellä. Merkittävää muutosta työmarkkinatilanteesta ei ennakoita tapahtuvan vuoden 2026 aikana, ja työttömien määrän arvioidaan pysyvän korkealla tasolla vielä lähivuosina. Pohjois-Savossa työttömien työnhakijoiden vuosikeskiarvo oli vuonna 2025 yhteensä 13 860 henkilöä. Työ- ja elinkeinoministeriön alueellisen työmarkkinaennusteen¹ mukaan määrän ennakoitaan kasvavan vuonna 2026 noin 14 600 henkilöön. Tämän jälkeen työttömien työnhakijoiden määrän arvioidaan vähenevän maltillisesti: vuoden 2027 vuosikeskiarvoksi ennustetaan 14 500 ja vuoden 2028 vuosikeskiarvoksi 14 100 henkilöä.

Vuoden 2025 lopussa Pohjois-Savon väestön määrä oli Tilastokeskuksen kokeellisen väestön pääasiallinen toiminta tilaston mukaan 248 572 henkilöä, mikä on 251 vähemmän kuin vuotta aiemmin (-0,1 %). Työvoimaan kuuluvia oli 115 871, joista työllisiä oli 98 622 ja työttömiä 17 249. Vuoden takaiseen verrattuna työvoiman määrä kasvoi 1 419 henkilöllä eli 1,2 prosenttia, työllisten määrä väheni 1086:lla (-1,1 %) ja työttömien määrä kasvoi 2 505:llä (17 %). Työvoiman ulkopuolella olevia oli 132 701, mikä on 1 670 vähemmän kuin vuotta aiemmin (-1,2 %). Joulukuussa 2025 20–64-vuotiaan väestön työllisyysaste oli 70,1 %, mikä on 0,5-prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten. Vastaavan aineiston perusteella koko maassa 20–64-vuotiaan väestön työllisyysaste oli 72,1 %, mikä on 0,6-prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten.

Vuoden 2025 joulukuussa työllisten määrä väheni kaikissa Pohjois-Savon seutukunnissa edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Ylä-Savossa työllisiä oli 363 vähemmän kuin vuotta aiemmin (-2,1 %), Kuopion seutukunnassa 219 vähemmän (-0,4 %), Koillis-Savossa 46 vähemmän (-2,6 %) ja Varkauden seutukunnassa 256 vähemmän (-2,3 %) ja Sisä-Savossa 101 vähemmän (-2,4 %).

Työllisten määrä kasvoi joulukuussa vuoden takaiseen verrattuna rahoitus- ja vakuutustoiminnassa (+75

henkilöä / +4,8 %), teollisuudessa (+56 / +0,5 %), kaivostoiminnassa ja louhinnassa (+24 / +6,2 %) sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnassa (+3 / +0,1 %). Työllisten määrä väheni puolestaan eniten hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa (-242 / -3,2 %), rakentamisessa (-220 / -3,4 %), terveys- ja sosiaalipalveluissa (-194 / -0,9 %), tukku- ja vähittäiskaupassa (-118 / -1,2 %) sekä koulutuksessa (-93 / -1,3 %).

Työnvälitystilaston mukaan Pohjois-Savossa oli huhtikuun lopussa 14 158 työtöntä työnhakijaa, mikä on 515 enemmän kuin vuosi sitten (3,8 %). Näistä lomautettuja oli 1 188, mikä on 247 vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan (-17,2 %). Työnvälitystilaston mukainen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2026 huhtikuussa 12,4 %, mikä on 0,4 prosenttiyksikköä vuoden 2025 huhtikuuta korkeampi. Koko maan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2026 huhtikuussa 12,1 %.

Seutukunnittain tarkasteltuna matalin työttömien osuus työvoimasta huhtikuun lopussa oli Sisä-Savon seudulla (11,1 %) ja korkein Koillis-Savossa (15,8 %). Kuopion seudun työttömien osuus työvoimasta oli 12,4 %, Ylä-Savon seudun 11,2 % ja Varkauden seudun 13,9 %. Kunnittain tarkasteltuna matalimmat työttömien työnhakijoiden osuudet työvoimasta olivat Vieremällä (6,9 %), Siilinjärvellä (9,0 %) ja Rautalammillä (9,9 %). Vastaavasti korkeimmat osuudet olivat Varkaudessa (15,9 %), Tuusniemellä (15,4 %) ja Rautavaaralla (15,1 %).

Haastavan työmarkkinatilanteen ohella työttömien määrään vaikuttaa se, että työllistymistä edistävissä palveluissa olevien määrä on vähentynyt lähes kolmanneksella, sillä palveluissa olevia ei lasketa työttömiksi. Laaja työttömyys eli työttömien työnhakijoiden ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevien yhteismäärä on ollut viime vuoden tasolla. Lisäksi työttömien määrään vuonna 2026 vaikuttaa toimeentulotuen kokonaisuudistus, jonka seurauksena toimeentulotukea saavia siirtyy työttömiksi työnhakijoiksi.

Lomautettujen määrä on vuonna 2026 ollut edellisvuotta matalammalla tasolla, mutta työttömien määrä korkeammalla. Kyse on pidempään jatkuneesta kehityksestä. Lomautukset kohdistuvat pitkälti miesvaltaisille aloille: huhtikuun lopun 1 188 lomautetusta 88 % oli miehiä. Ammattirakenteeltaan lomautetuista 46 % oli rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä ja 25 % prosessi- ja kuljetustyöntekijöitä.

Pohjois-Savossa pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut voimakkaasti vuodesta 2024 lähtien. Pitkäaikaistyöttömiä eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli Pohjois-Savossa huhtikuun lopussa 6 066, mikä on 1 200 enemmän kuin vuosi sitten (24,7 %). Näistä pitkäaikaistyöttömistä yli kaksi vuotta yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli 3 120, mikä on 711 enemmän kuin vuosi sitten (29,5 %). Pitkäaikaistyöttömistä miehiä oli 63 % ja naisia 37 %. Huhtikuun lopussa kaikista Pohjois-Savon työttömistä työnhakijoista pitkäaikaistyöttömiä oli 43 %, kun vuosi sitten pitkäaikaistyöttömien osuus oli 36 %. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvuun vaikuttaa työllistymistä edistävien palvelujen väheneminen, sillä myös palvelussa olo katkaisee työttömyysjakson. Rakennetyöttömyyden kehitys on ollut pitkäaikaistyöttömyyttä maltillisempaa. Huhtikuun lopussa Pohjois-Savossa oli 8 098 rakennetyötöntä, mikä on 270 enemmän kuin vuosi sitten (3,4 %).

Nuorten työttömyyden kasvu on hidastunut viime vuodesta, mutta työttömien määrä on edelleen nousussa. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli huhtikuun lopussa 2 027, mikä on 189 enemmän kuin vuotta aiemmin (10,3 %). Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli huhtikuussa Pohjois-Savossa 19,1 %, mikä on 1,8 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Alle 25-vuotiaita pitkäaikaistyöttömiä oli huhtikuun lopussa 472, mikä on 152 pitkäaikaistyötöntä enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana (47,5 %). Huhtikuun lopussa Pohjois-Savossa oli 1 228 ulkomaalaista työtöntä työnhakijaa, mikä on 161

enemmän kuin viime vuonna (15,1 %). Ulkomaalaisista työttömistä työnhakijoista ukrainalaisia oli 416.

Työvoiman kysyntä on edelleen alhaisella tasolla. Julkiseen työnvälitykseen ilmoitettuja uusia avoimia työpaikkoja on ollut sekä Pohjois-Savossa että valtakunnallisesti selvästi vähemmän kuin muutama edeltävänä vuonna. Pohjois-Savossa tammi-huhtikuun 2026 aikana kuntien työllisyyspalveluihin ilmoitettuja uusia avoimia työpaikkoja oli 5 940, mikä on noin 1 680 vähemmän kuin vuoden 2025 vastaavalla ajanjaksolla (-22 %).

Työvoiman tarjonnan kasvun ja kysynnän heikkenemisen myötä työvoiman saatavuus on monilla aloilla parantunut, ja saatavuushaasteet ovat vähentyneet. Työvoiman saatavuuden haasteita esiintyy työmarkkinoilla edelleen, vaikka monilla aloilla työvoimasta on ylitarjontaa. Tämä viittaa työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmiin sekä erikoistuneen osaamisen tarpeeseen. Pk-yritysbarometrin mukaan työvoiman saatavuus oli tärkein kehittämisen este 8 %:lle Pohjois-Savon pk-yrityksistä (kevät 2025: 12 %), ja 36 % koki sen rajoittavan jonkin verran kasvua (vuosi sitten 38 %). Samanaikaisesti 56 % arvioi, että osaavaa työvoimaa on riittävästi (vuosi sitten 51 %). Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) tilaston mukaan Pohjois-Savossa vuoden 2025 viimeisellä kvartaalilla kolmannes työvoimaa hakeneista toimipaikoista koki rekrytointivaikeuksia ja viidennes rekrytointiongelmia. Koko maan tasolla rekrytointivaikeuksien keskiarvo oli 30 prosenttia ja rekrytointiongelmien 16 prosenttia.

Väestö, työttömyys, työvoima ja muuttoliike v. 2000–2025

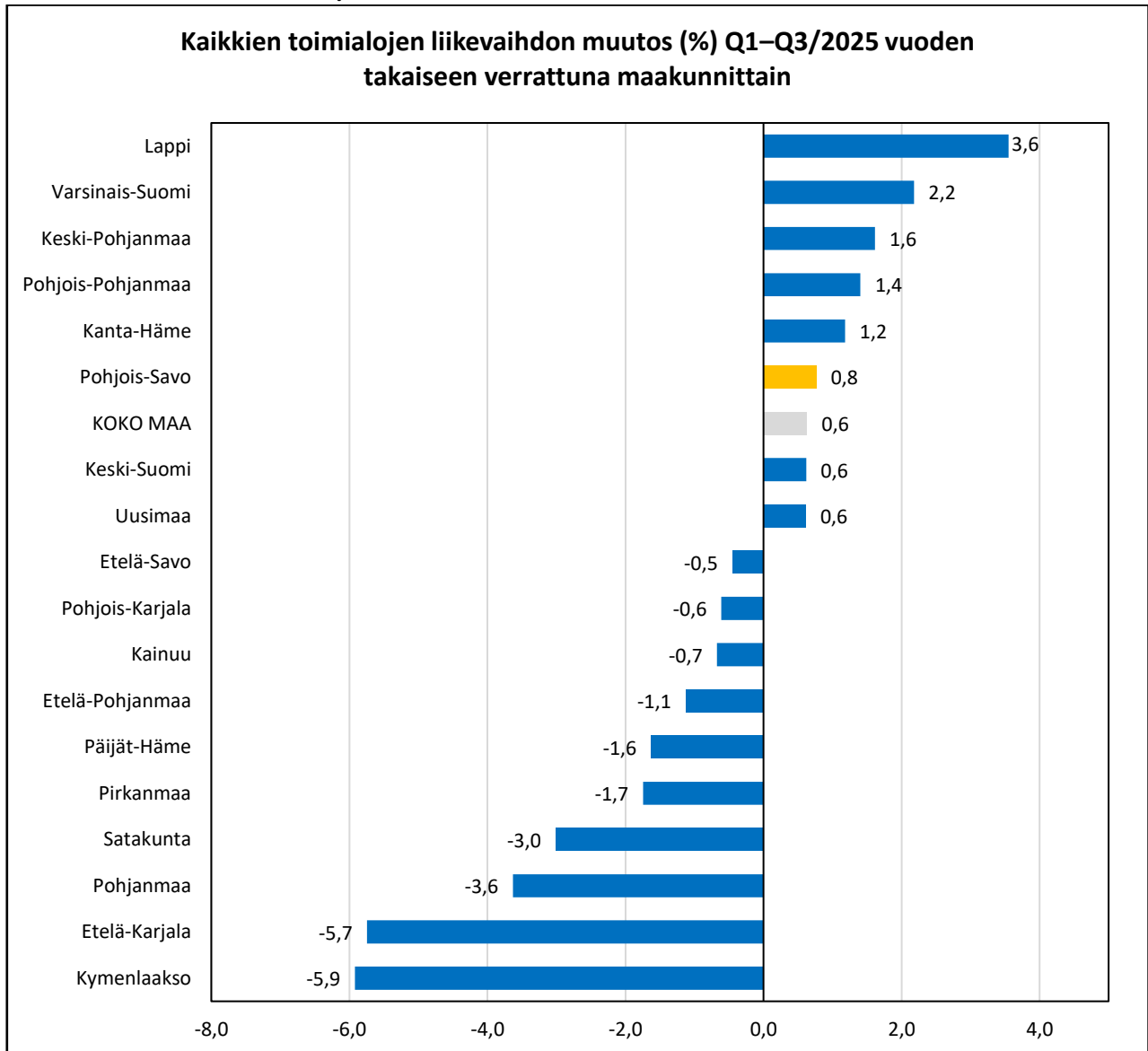
<u>Pohjois-Savo</u>	Väkiluku	Luonnollinen väestönlisäys	Kokonaisnettomuutto	Työttömyysaste % (TEM)	Työttömät, lkm (TEM)	- muutos edellisestä vuodesta	- muutos % vuodessa	Työllisyysaste % (TK, työvoimatutkimus)	Työvoima (TK, työvoimatutkimus)	Työllinen työvoima (TK, työvoimatutkimus)	<u>Koko maa</u>	Työttömyysaste % (TEM)	Työttömyysaste % (TK, työvoimatutkimus)	Työllisyysaste % (TK työvoimatutkimus)
2000	259 639	-186	-1 581	16,0	18 827	-1 059	-5,3				2000	12,8		
2001	258 664	-32	-957	15,3	18 016	-811	-4,3				2001	12,0		
2002	257 728	-383	-568	14,0	16 439	-1 577	-8,8				2002	11,5		
2003	257 079	-293	-351	13,4	15 603	-836	-5,1				2003	11,3		
2004	256 740	-64	-285	13,2	15 319	-284	-1,8				2004	11,3		
2005	255 683	-136	-942	12,6	14 667	-652	-4,3				2005	10,8		
2006	255 094	-193	-406	11,5	13 384	-1 283	-8,7				2006	9,7		
2007	254 367	-444	-284	10,4	11 926	-1 458	-10,9				2007	8,5		
2008	253 899	-262	-246	9,8	11 310	-616	-5,2				2008	8,0		
2009	253 605	-207	-98	12,5	14 474	3 164	28,0				2009	10,3		
2010	253 337	-255	-25	11,8	13 724	-750	-5,2				2010	10,1		
2011	253 472	-279	406	10,8	12 446	-1 278	-9,3	62,6	115 000	103 000	2011	9,4	8,0	67,6
2012	253 524	-492	534	11,0	12 612	166	1,3	64,4	114 000	105 000	2012	9,8	7,9	68,1
2013	253 643	-436	563	12,1	13 946	1 334	10,6	66,8	116 000	107 000	2013	11,3	8,3	67,7
2014	253 585	-617	565	12,7	14 707	761	5,5	67,2	118 000	108 000	2014	12,4	8,7	67,6
2015	253 239	-652	284	14,0	16 135	1 428	9,7	65,0	114 000	103 000	2015	13,4	9,4	67,1
2016	252 815	-757	336	13,4	15 471	-664	-4,1	66,2	114 000	103 000	2016	13,2	8,9	67,9
2017	251 570	-905	-304	12,0	13 759	-1 712	-11,1	67,1	114 000	104 000	2017	11,5	8,7	68,7
2018	250 414	-945	-196	10,4	11 903	-1 856	-13,5	67,5	113 000	104 000	2018	9,7	7,5	70,8
2019	249 003	-1 115	-262	9,8	11 116	-787	-6,6	68,8	113 000	105 000	2019	9,2	6,8	71,6
2020	248 265	-1 108	386	13,0	14 655	3 539	31,8	69,1	112 000	104 000	2020	13,0	7,7	70,7
2021	248 363	-1 179	1 288	10,9	12 241	-2 414	-16,5	70,9	119 000	109 000	2021	11,4	7,7	72,3
2022	247 689	-1583	913	9,5	10 713	-1 528	-12,5	72,2	115 000	108 000	2022	9,5	6,8	73,8
2023	248 190	-1 501	2 008	10,1	11 375	2 619	24,4	72,2	115 000	107 000	2023	9,8	7,2	73,6
2024	248 815	-1 287	1 934	11,0	12 370	995	8,7	71,7	117 000	109 000	2024	10,8	8,4	72,1
2025	248 512	-1 334	1 109	12,2	13 858	1 488	12,0	68,5	114 000	105 000	2025	11,9	9,7	71,4

Työlliset toimialoittain Pohjois-Savossa (Tilastokeskus, kokeellinen kuukausitilasto: väestön pääasiallinen toiminta)

	2025M12	2024M12*	Muutos 2025–2024	Muutos-% 2025–2024
Toimialat yhteensä	98 622	99 708	-1 086	-1,1 %
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	4 583	4 620	-37	-0,8 %
B Kaivostoiminta ja louhinta	411	387	24	6,2 %
C Teollisuus	12 363	12 307	56	0,5 %
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	418	426	-8	-1,9 %
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	630	631	-1	-0,2 %
F Rakentaminen	6 204	6 424	-220	-3,4 %
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	10 038	10 156	-118	-1,2 %
H Kuljetus ja varastointi	4 364	4 442	-78	-1,8 %
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3 096	3 093	3	0,1 %
J Informaatio ja viestintä	2 593	2 621	-28	-1,1 %
K Rahoitus- ja vakuutus toiminta	1 634	1 559	75	4,8 %
L Kiinteistöalan toiminta	897	912	-15	-1,6 %
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	4 518	4 530	-12	-0,3 %
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	7 436	7 678	-242	-3,2 %
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	4 885	4 972	-87	-1,7 %
P Koulutus	7 153	7 246	-93	-1,3 %
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	21 562	21 756	-194	-0,9 %
R Taiteet, viihde ja virkistys	1 770	1 835	-65	-3,5 %
S Muu palvelutoiminta	2 456	2 495	-39	-1,6 %
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	411	503	-92	-18,3 %
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	1	1	0	0,0 %
X Tunteaton	1 199	1 114	85	7,6 %

3 Pohjois-Savon kehityskuva

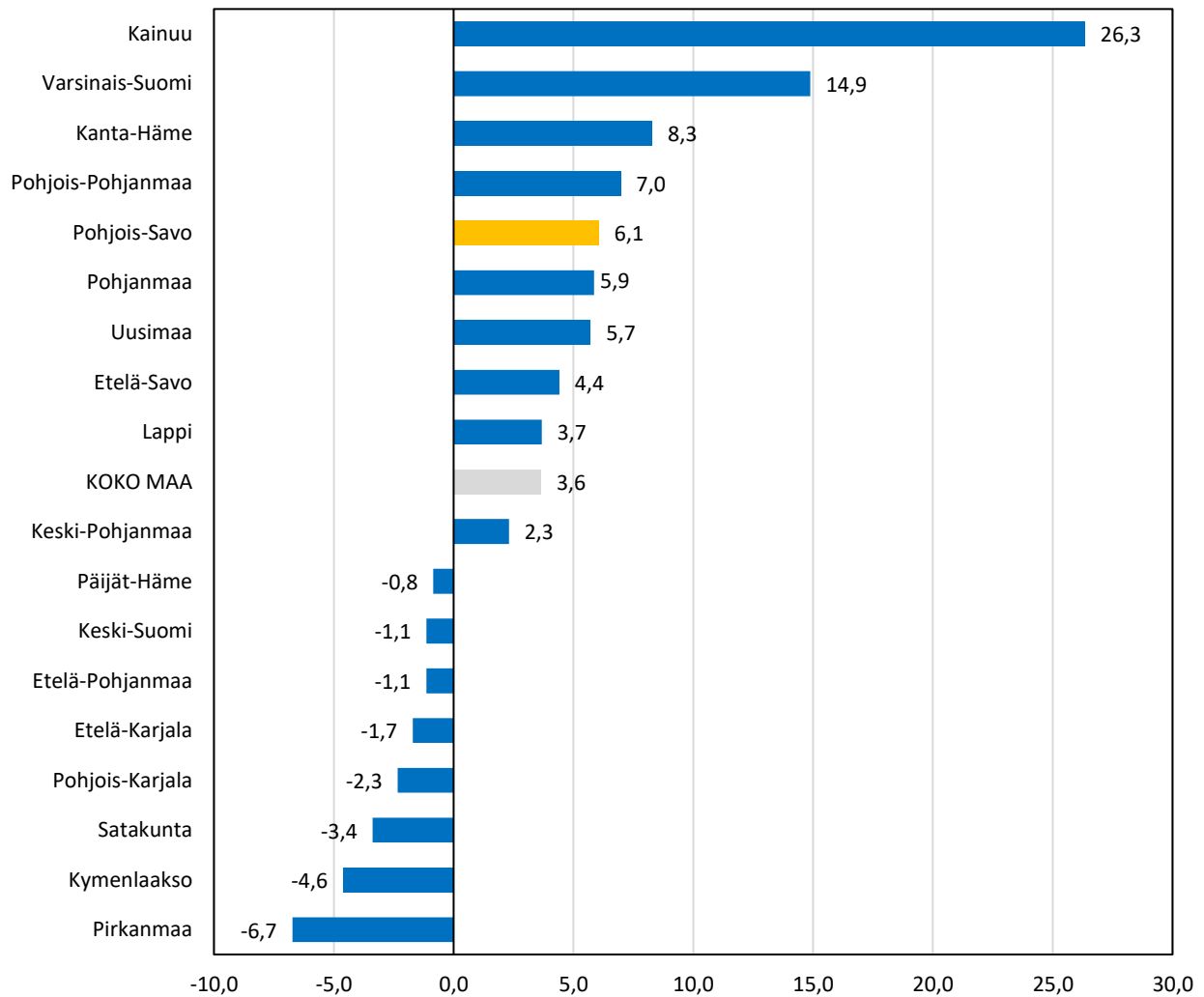
3.1 Maakuntien vertailu 1–9/2025

Liikevaihdon kehityskuvioissa maakunnat on järjestetty vuoden 2025 tammi-syyskuun muutoksen mukaan, sillä TEM:n valtakunnalliset vertailutiedot eivät vielä ulotu koko vuodelle 2025.

Koko maassa liikevaihto oli hieman plussalla tammi-syyskuun 2025 aikana ja kasvua kertyi 0,6 %. Pohjois-Savossa tammi-syyskuun liikevaihtokehitys oli aavistuksen koko maata parempaa. Parasta liikevaihtokehitystä oli Lapissa (3,6 %) ja Varsinais-Suomessa (2,2 %). Positiiviseen tulokseen ylsi kahdeksan maakuntaa.

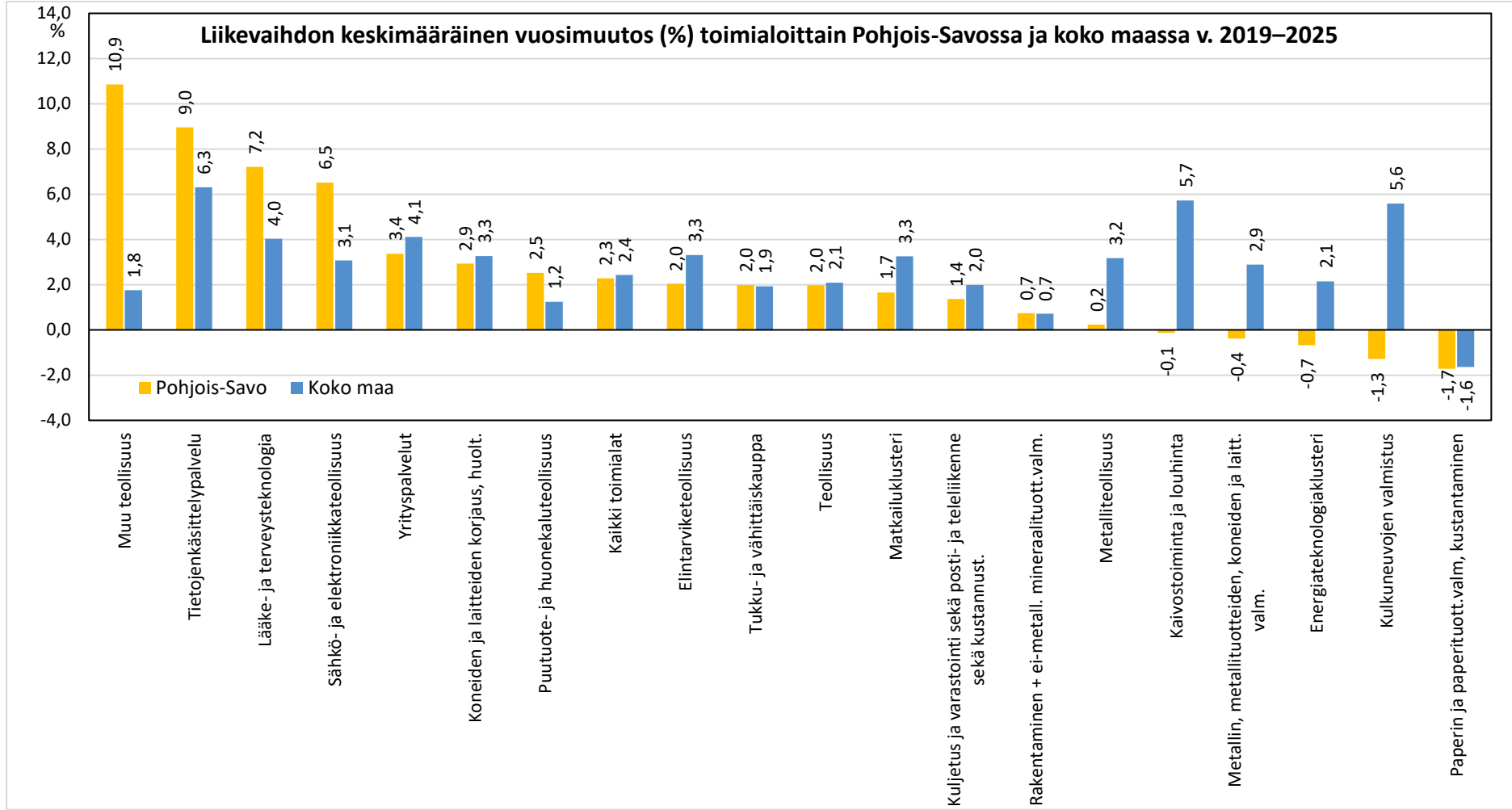
Teollisuuden vientiliikevaihdon muutos (%) Q1–Q3/2025 vuoden takaiseen verrattuna maakunnittain

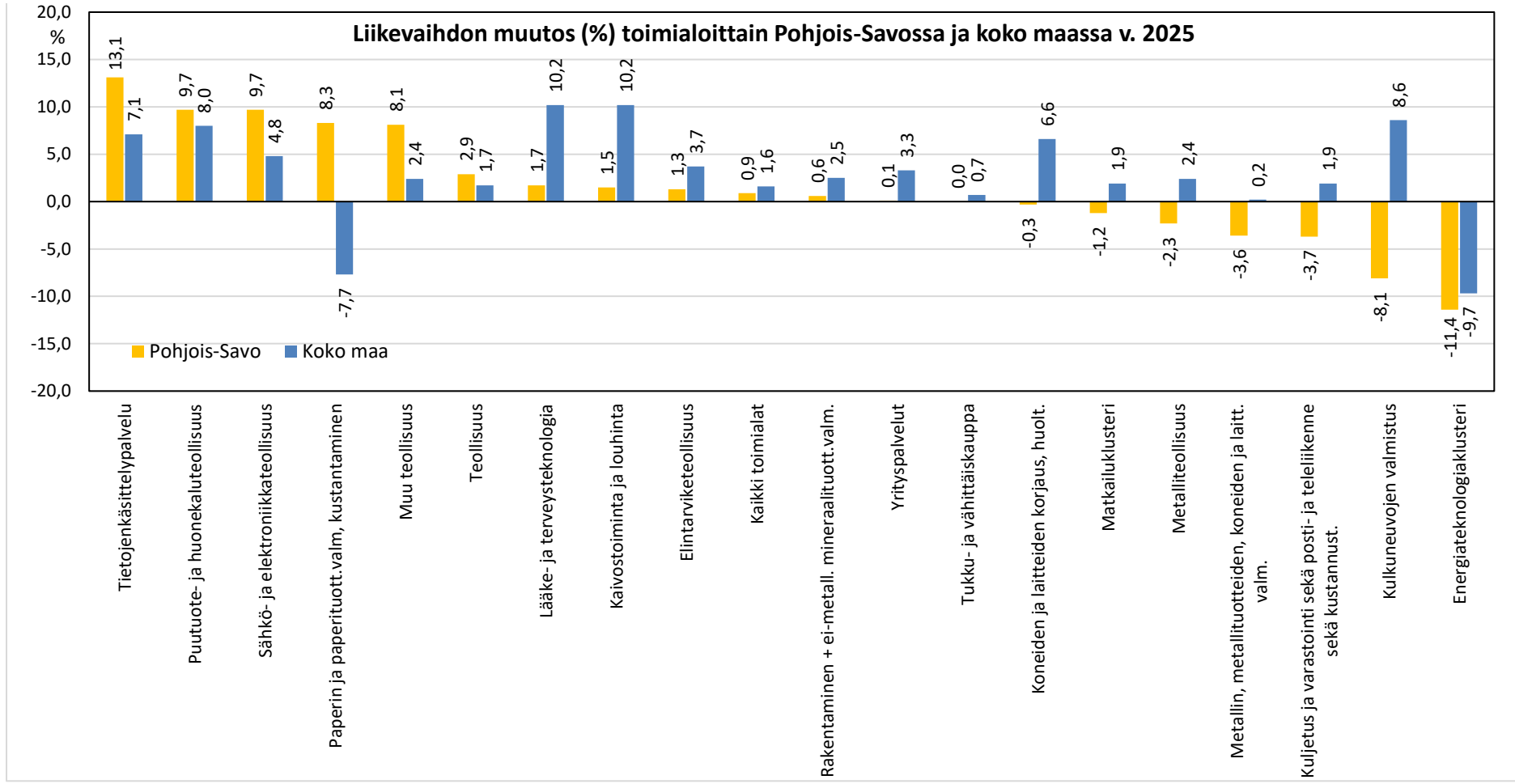

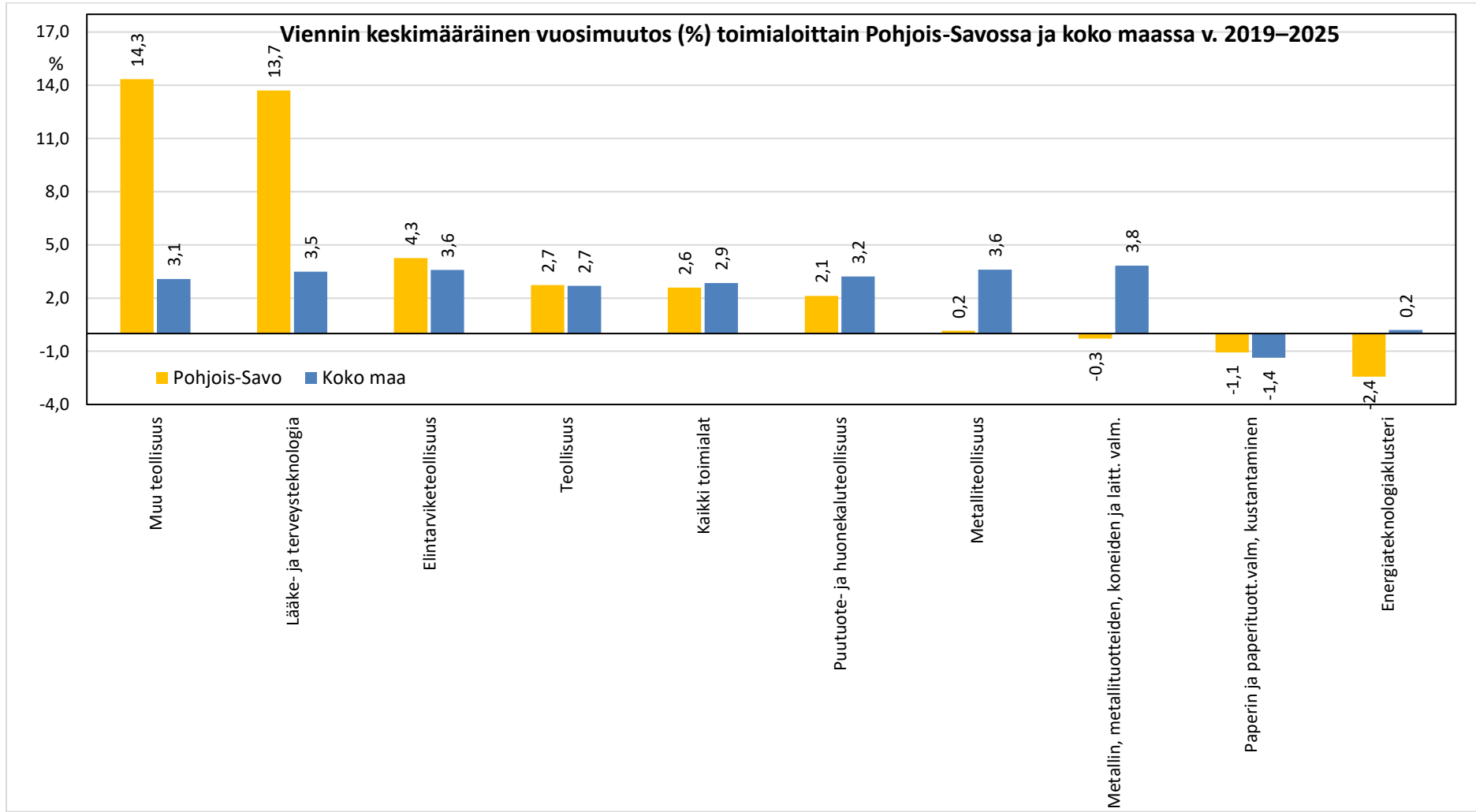
Viennin kehityskuvioissa maakunnat on järjestetty vuoden 2025 tammi-syyskuun muutoksen mukaan, sillä TEM:n valtakunnalliset vertailutiedot eivät vielä ulotu koko vuodelle 2025.

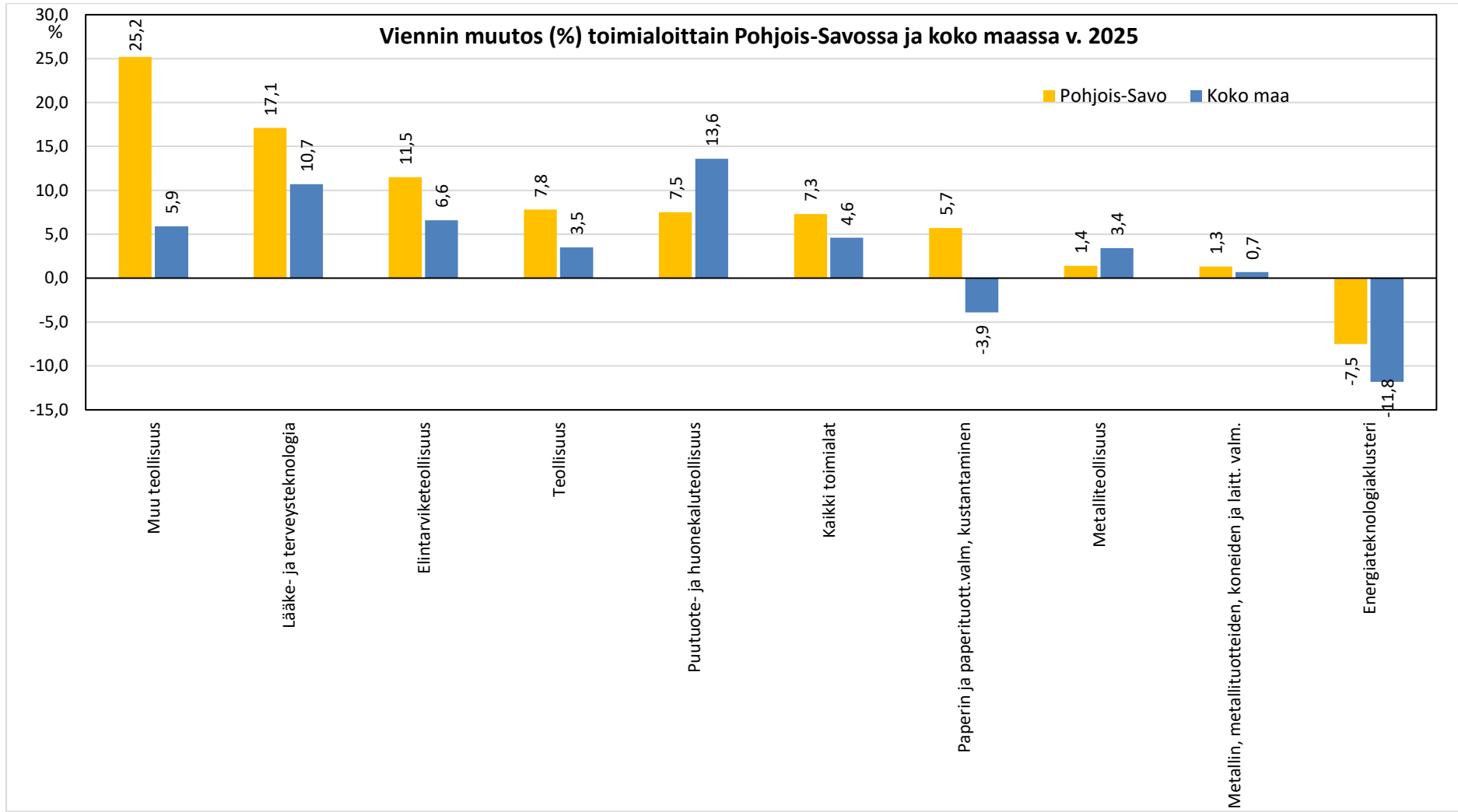
Pohjois-Savo sijoittuu teollisuuden viennin kehityksessä viidenneksi (6,1 %) koko maan keskiarvon ollessa 3,6 %. Pohjois-Savon edellä olivat Kainuu, Varsinais-Suomi, Kanta-Häme ja Pohjois-Pohjanmaa. Positiivista teollisuuden vientikehitystä oli kymmenessä maakunnassa.

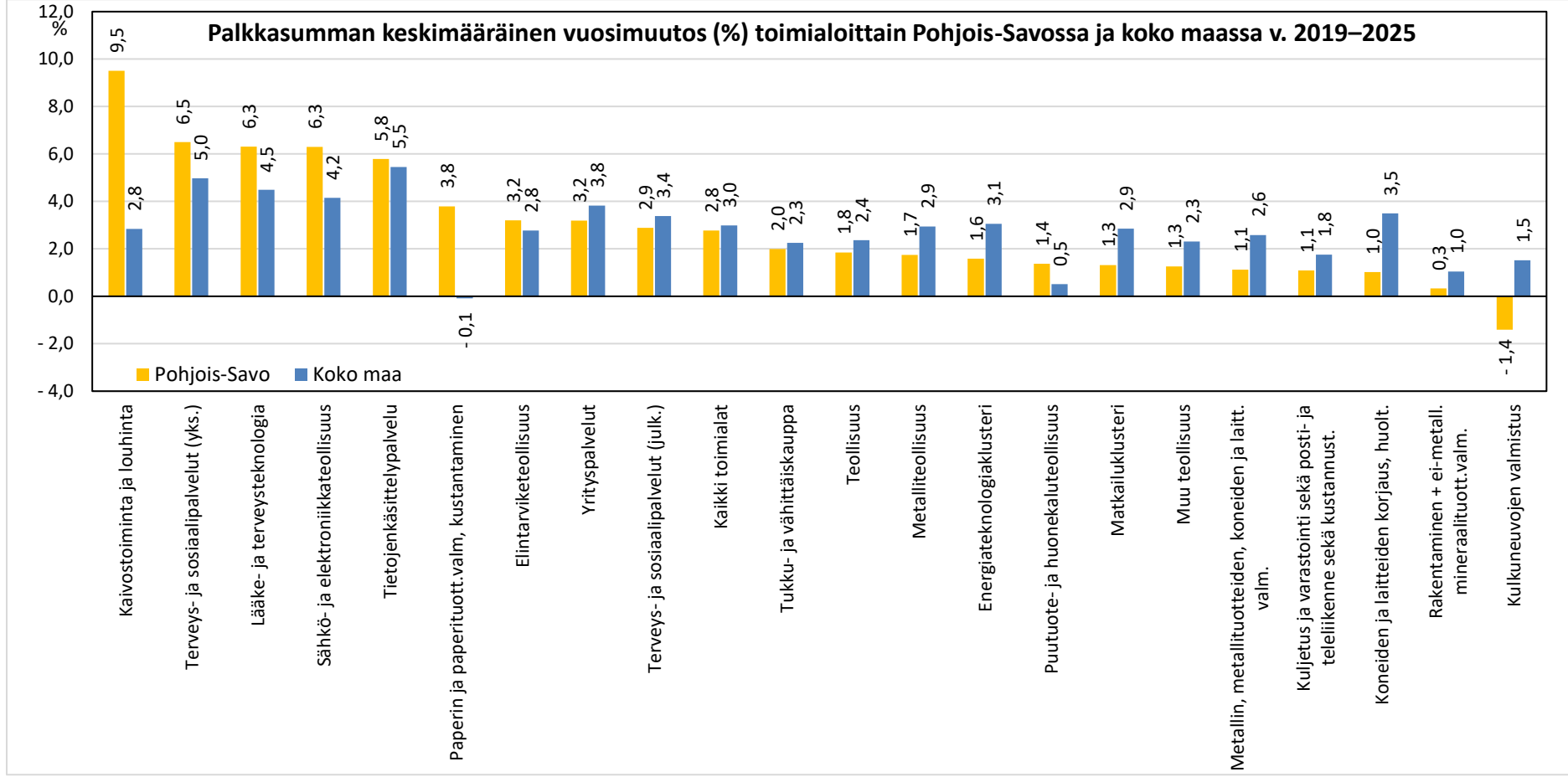
3.2 Toimialojen kehitys v. 2019–2025 ja v. 2025

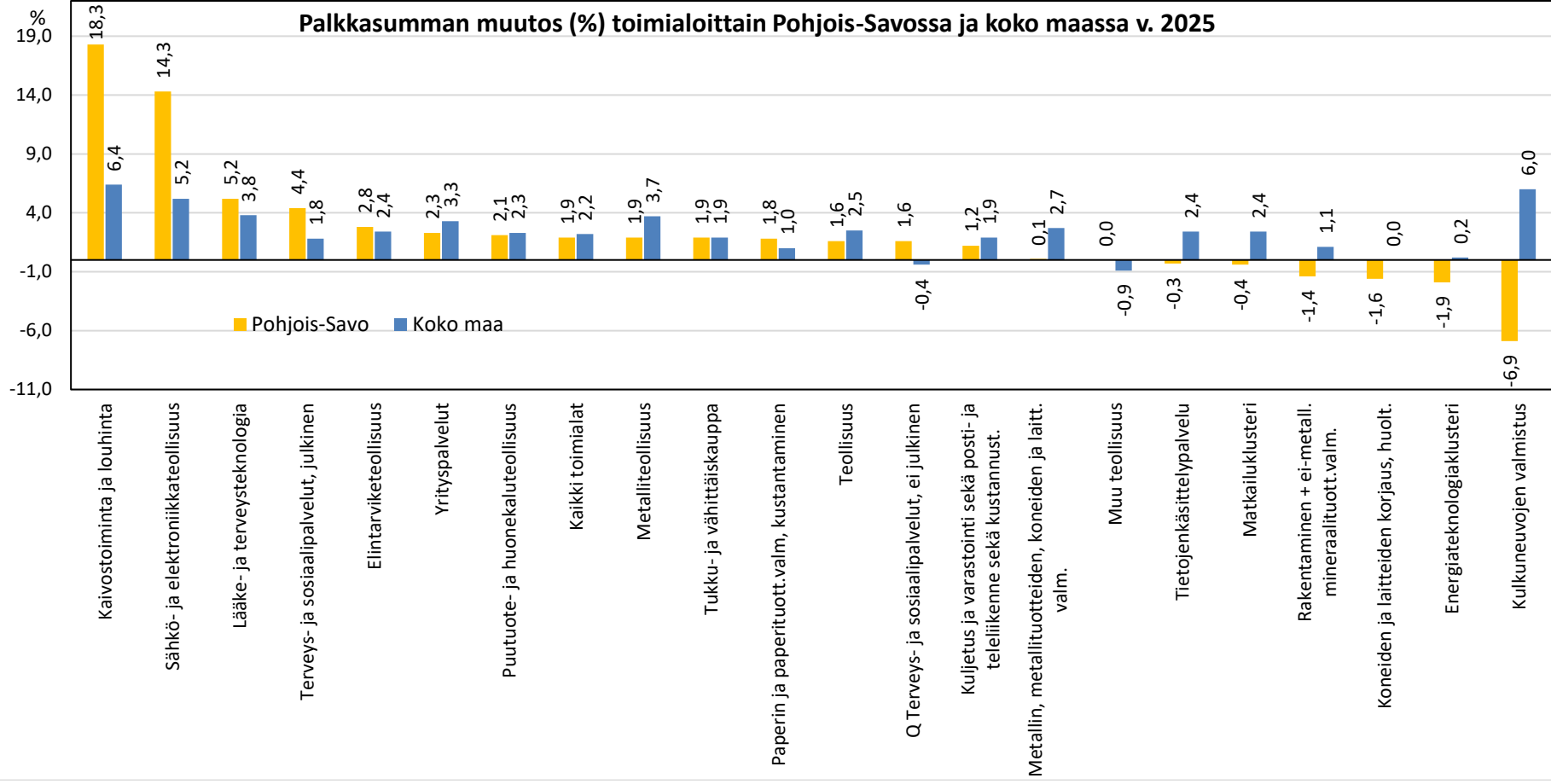

Liite 1 Toimialojen kuvaus

Terveysteknologiaklusteri pitää sisällään seuraavat alat:

- Lääkeaineiden valmistus
- Lääkkeiden ja muiden lääkevalmisteiden valmistus
- Säteilylaitteiden sekä elektronisten lääkintä- ja terapolaitteiden valmistus
- Lääkintä- ja hammaslääkintäinstrumenttien ja -tarvikkeiden valmistus (pl. hammasproteesit)
- Hammasproteesien, keinohampaiden ym. valmistus
- Biotekninen tutkimus ja kehittäminen
- Lääketieteellinen tutkimus ja kehittäminen

Em. alat eivät ole mukana terveys- ja sosiaalipalveluissa (palkkasummassa).

Matkailuklusteri korvaa aiemmin käytetyn majoitus- ja ravitsemistoiminnan. Matkailuklusteri käsittää seuraavat alat:

- Linja-autojen tilausliikenne
- Sisävesiliikenteen henkilökuljetus
- Hotellit, ravintolat
- Motellit, matkustajakodit ja vastaavat majoitusliikkeet
- Retkeilymajat
- Lomakylät yms. majoitus
- Leirintäalueet, asuntovaunu- ja matkailuvaunuaueet
- Asuntolat ja täysihoidotat yms.
- Maatilamatkailu, bed & breakfast
- Lomamökkien vuokraus
- Muualla luokittelematon majoitustoiminta
- Matkatoimistojen toiminta
- Matkanjärjestäjien toiminta
- Varauspalvelut, matkaoppaiden palvelut ym.
- Esittävät taiteet
- Esittäviä taiteita palveleva toiminta
- Urheiluseurojen toiminta
- Kuntokeskukset
- Huvi- ja teemapuistojen toiminta
- Hiihto- ja laskettelukeskukset
- Muualla luokittelematon huvi- ja virkistystoiminta

Energiateknologiaklusteri sisältää seuraavat alat:

- Keskuslämmityspatterien ja kuumavesivaraajien valmistus
- Höyrykattiloiden valmistus (pl. keskuslämmityslaitteet)
- Teollisuusunien, lämmitysjärjestelmien ja tulipesäpolttimien valmistus
- Sähkön erillistuotanto lämpövoimalla
- Sähkön ja kaukolämmön yhteistuotanto
- Teollisuutta palveleva sähkön ja lämmön tuotanto
- Kaasun tuotanto
- Kaasumaisten polttoaineiden jakelu putkiverkossa
- Kaasun kauppa putkiverkossa
- Kaukolämmön ja -kylmän erillistuotanto ja jakelu
- Teollisuutta palveleva lämmön ja kylmän erillistuotanto
- LVI-tekniinen suunnittelu
- Kone- ja prosessisuunnittelu (vain Varkaus)
- Muu tekninen palvelu (vain Varkaus)
- Muu tekninen testaus ja analysointi (vain Varkaus)

Yrityspalveluihin on lisätty rahoitus- ja vakuutustoiminta sekä kiinteistöala.

Aluetaloustarkastuksen liikevaihtoa, vientiä ja palkkasummaa koskevat tiedot on toimittanut Tilastokeskus, asiakaskohtaisena tietopalveluna. Tietoja ja kuvioita on tarkasteltu ja muokattu edelleen Pohjois-Savon liitossa. Työvoimaa ja työllisyyttä kuvaavat tiedot on saatu Pohjois-Savon ELY-keskukselta.

Ajankohtaisten suhdanteiden kuvauksessa pääpaino on vuoden 2025 tiedoissa em. liikevaihdon, viennin ja palkkasumman osalta.

Loppuvuoden 2025 tiedot ovat suuntaa antavia ja voivat myös tarkentua myöhemmin.

Tilastollinen informaatio on vuosien saatossa lisääntynyt määrällisesti ja parantunut laadullisesti, mutta nykyisen kaltaisissa voimakkaiden muutosten taitekohdissa pitkien aikasarjojen saatavuuteen ja historialliseen kehitykseen perustuvien ennusteiden käyttökelpoisuus joutuu koetukselle.

Yritysten liikevaihdon ja viennin kasvun elpymisen voimakkuutta eri toimialoilla voidaan aluetaloustarkastuksessa käytettävissä olevalla aineistolla arvioida pääpiirteittäin (ainoastaan suurimmat toimialat) seuraavan kerran alkusyksystä 2026 sekä tarkemmin seuduittain ja toimialoittain vuoden kuluttua keväällä. Työllisyydestä ja väestömuutoksista saadaan tietoja kuukausittain, jotka ELY-keskus ja Pohjois-Savon liitto julkaisevat säännöllisesti.

Liite 2 Tuoteseloste

Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun tuottamat kuukausitason indeksit mittaavat tarkasteltavan muuttujan muutosta suhteutettuna perusvuoden tasoon. Indeksisarjoissa käytetään perusvuotta 2021 (2021=100). Tilaston lähdeaineistona on verohallinnon oma-aloitteisten verojen aineisto (OAV-aineisto), jonka lisäksi hyödynnetään Tilastokeskuksen suoraa tiedonkeruuta sekä vuositilastoja.

Indeksien laskenta perustuu muutosestimointiin ja laskennassa käytetään ns. paneelimenetelmää. Menetelmässä vertaillaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun muassa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Aineisto kattaa myös aloittaneet ja lopettaneet yritykset.

Käsitteet

Alkuperäinen indeksi sisältää kaiken kuukausittaisen vaihtelun toimialalla. Alkuperäisen indeksin lisäksi lasketaan myös kausitasoitettut ja trendisarjat.

Kausitasoitettusta sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin ei-taloudellinen ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat.

Trendisarja kuvaa kehityksen suuntaa pidemmällä aikavälillä. Trendin loppupään tulkinnassa on hyvä noudattaa harkintaa, sillä trendikuvaajan loppuosa muuttuu usein tulevien kuukausitietojen päivittämisen jälkeen. Trendin rinnalla kannattaa tutkia myös alkuperäisen indeksin käyttäytymistä. Trendikuvaaja soveltuu hyvin myös eri toimialojen sekä alueiden väliseen vertailuun.

Muutosprosentit on laskettu alkuperäisestä indeksisarjasta ja ne vertaavat tarkasteltavan ajanjakson kehitystä aina edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Esimerkiksi tammikuuta 2023 verrataan tammikuuhun 2022. Neljännes-, puolivuosi- ja vuosimuutosprosentit lasketaan vertaamalla alkuperäisen indeksisarjan halutun ajanjakson indeksipistelukujen summaa edellisen vuoden vastaavaan summaan.

Kausitasoitettusta sarjasta voi laskea myös muutosprosentteja, joissa esimerkiksi helmikuuta 2023 verrataan tammikuuhun 2023 eli edelliseen kuukauteen. Tällöin on kuitenkin suositeltavaa käyttää kolmen kuukauden liukuvaa keskiarvoa (=kolme kuukautta lasketaan yhteen sekä tarkasteltavasta jaksosta, että vertailujaksosta) kausitasoitettusta sarjasta, sillä se antaa selkeämmän kuvan suhdannekäänteistä.

Yritysten ja toimipaikkojen kuukausittaisissa kertymässä on mukana ne aineiston yritykset tai toimipaikat, jotka ovat tarkasteltavasta muuttujasta riippuen tuottaneet liikevaihtoa tai maksaneet palkkoja. Aineiston uusimpien kuukausien

lukumäärätiedolla voi arvioida aineiston kertymistä. Viralliset yritysten ja toimipaikkojen vuositasoiset lukumäärät tuottaa Tilastokeskuksen yritysrekisteri. Yritysrekisterin vuositasoiset lukumäärätiedot sisältyvät myös rakennetietoihin.

Kuukausitasoiset liikevaihdon, viennin ja palkkasumman euroestimaatit tuotetaan toimeksiantoihin haluttaessa. Eurotietojen estimointimenetelmässä eurojen tasotietona käytetään yhtenäisesti indeksien perusvuotta (vuosi 2021=100). Eurotiedot päivittyvät samalta ajanjaksolta kuin indeksitkin.

Muuttajat

Liikevaihto lasketaan ilman arvonlisäveroa. OAV-aineiston liikevaihto voi sisältää joitakin tuloslaskelman liikevaihtoon kuulumattomia eriä, kuten käyttöomaisuuserien myyntejä, muita tuottoja, satunnaisia eriä, käänteisesti verovelvollisia ostoja, tuotteiden omaa käyttöä ja agentuurien myyntiä. Poikkeukselliset erät poistetaan indeksin laskennasta.

Palkkasumma tarkoittaa yritysten maksamien bruttomääräisten palkkojen summaa. Palkkoihin sisällytetään kaikkien yrityksen palveluksessa olevien työntekijöiden rahamääräiset korvaukset kuukauden aikana tehdystä työstä. Palkat sisältävät kaikki työntekijöiltä kannettavat tuloverot ja sosiaaliturvamaksut sekä lisäksi erilaiset lisätyöt (ylityö, yötyö), bonukset ja lomarahat. Palkkaan sen sijaan eivät kuulu optiot eivätkä työn tekemiseen liittyvät kulut.

Henkilöstömäärä-indikaattorilla tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää kalenterikuukauden aikana. Esimerkiksi kaksi puolipäiväistä työntekijää vastaa yhtä kokopäivätyöllistä. Henkilöstömääräindikaattori tuotetaan yritysrekisterin kahden vuoden takaisesta henkilöstömäärätiedosta sekä ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasummakehityksen perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon kehityksen perusteella. Yrityksille, joilta ei ole kahden vuoden takaista henkilöstötietoa, lasketaan henkilöstömäärä jakamalla yrityksen palkkasumma toimialan keskipalkalla.

Vientitiedot ovat osa liikevaihtoa. Vienti koostuu verottomasta liikevaihdosta, EU:n sisäisestä viennistä ja EU-alueen ulkopuolisesta viennistä. Liikevaihdon tavoin vientiin ei sisällytetä arvonlisäveroa. Liikevaihto- ja vientitiedot perustuvat OAV-aineistoon, jota täydennetään Tilastokeskuksen omalla tiedonkeruulla.

Rakennetiedot

Rakennetiedot sisältävät toimeksiantoon sisältyvien yritysten ja toimipaikkojen lukumäärät, kuvattavasta muuttujasta riippuen liikevaihdon, viennin tai palkkasumman vuositasoinen absoluuttisen luvun euroina tai vuositasoinen yhteenlasketun henkilöstömäärän. Rakennetiedot tuotetaan Tilastokeskuksen yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilaston tuoreimmalta julkaisuvuodelta. Myös henkilöstömäärätietojen sekä euromääräisten liikevaihtotietojen lähteenä käytetään yritysrekisteriä. Palkkasumman ja viennin vuositiedot muodostetaan verohallinnon OAV-aineistoa, koska yritysrekisteri ei sisällä toimipaikoittaista tietoa palkkasummasta eikä vientiliikevaihdosta.

Tietojen revisoituminen

Revisio tarkoittaa tietojen tarkentumista. Tietojen tarkentuminen johtuu esimerkiksi laskentaan käytettävissä olevan aineiston muutoksista tai saaduista uusista tiedoista. Uusimman kuukauden osalta verohallinnon OAV-aineiston kattavuus on liikevaihdolla mitattuna noin 95–98 prosenttia. OAV-aineisto kertyy 12 kuukauden ajan, jolloin yritykset voivat myös ilmoittaa muutoksia aikaisemmin ilmoittamiinsa tietoihin. Myös Yritysrekisterin vuositiedot päivittyvät 2–12 kuukauden viiveellä tarkasteltavan ajankohdan päättymisestä. Yritysjärjestelyt, yritysten toimipaikkarakenteen muutokset, toimialojen muutokset ja yritysten aloittamiset sekä lopettamiset aiheuttavat myös tarkentumista tietoihin.